

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

בעניין: פלונית

התובעת ע"י עוה"ד ד"ר אברהם רובינשטיין, שמואל יקירביץ, הגר סקל

נגד

1. ד"ר סטפן בן שושן
ע"י עוה"ד שלום סביון, עידן עקיבא

2. הרצליה מדיקל סנטר
ע"י עוה"ד ירון בן-דן, קרן ששון-כהן

3. (נמחקה)

4. חתמי לוידיס (ע"פ פוליסה מס' WD140078)
ע"י עוה"ד רינה אגולסקי

הנתבעים

בעניין 1. חתמי לוידיס (Chesterfield Insurance Brokers Ltd.)
ע"י עוה"ד תמי גרינברג, מיכל אייבשיץ

2. הראל חברה לביטוח בע"מ
ע"י עוה"ד א' אלרום, יעל אברהם

3. חתמי לוידיס (ע"פ פוליסה מס' WD140078)
ע"י עוה"ד רינה אגולסקי

4. הרצליה מדיקל סנטר
ע"י עוה"ד ירון בן-דן, קרן ששון-כהן

הצדדים השלישיים

פסק דין

מבוא

1. התובעת, ילידת XXXXXX, החלה לסבול כאבי גב עוד בשנת 2006 ואובחנה אצלה פריצת דיסק בגובה L4-5. בשל מצבה היא עברה ביום 20.12.2006 ניתוח דיסקוטומיה, שלאחריו

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

טופלה בטיפול תרופתי ופיזיותרפיה. כשנתיים לאחר הניתוח, התובעת שבה לסבול כאבי גב שהקרינו לרגל ימין, בוצעו לה שתי הזרקות אפידורליות שלא הואילו, והומלץ לה לעבור ניתוח נוסף בעמוד השדרה.

2. בניסיון אחרון להימנע מניתוח ולהתגבר על הכאבים, התובעת פנתה ביום 25.6.2009 אל הנתבע 1, (להלן: **הנתבע**), שהוא מומחה בתחום הרדיולוגיה האבחנתית. הנתבע פגש בתובעת ובבן זוגה בשעות הבוקר, המליץ לתובעת על הזרקות סטרואידים בדרך ייחודית, שאותה הוא היחידי שמבצע. המדובר בהזרקה שנעשית תוך כדי שיקוף במכשיר CT. הנתבע הציע לתובעת לעבור את ההזרקה בערבו של אותו יום, כך שתוכל לנוח במהלך סוף השבוע. לאחר שהתובעת ובן הזוג חזרו לביתם, ושקלו את הצעה, הם החליטו שהתובעת אכן תקבל את הטיפול, וההזרקה בוצעה על-ידי הנתבע בשעות הערב של אותו יום.

3. מיד בסמוך לאחר ההזרקה החלה התובעת לסבול כאבים עזים והופיעו אצלה חולשה של פלג הגוף התחתון, הפרעות במתן שתן וצואה, וירידה משמעותית בתפקוד. לא זו בלבד שמצבה לאחר ההזרקה לא הוטב, אלא טענת התובעת היא שהחומר באופן ניכר והופיעו תופעות נוירולוגיות ואורולוגיות, שלא סבלה מהן עובר להזרקה.

4. בחלוף כחודש עברה התובעת את הניתוח, שממנו רצתה להימנע, לקיבוע עמוד השדרה, אך הניתוח לא שינה את מצבה בכל הנוגע להפרעות שהופיעו לאחר ההזרקה, ובכלל. לימים עברה התובעת ניתוח שלישי, שבו תוקן היבט מסוים של הניתוח השני.

5. ביסוד התביעה עומדת הטענה שהנתבע הזריק לתובעת חומר מסוג "מטיל כחול" או "מתילן בלו", וכי הזרקתו של חומר כזה לחוט השדרה אסורה, ובשל הזרקות החומר האמור, חלה ההידרדרות במצבה של התובעת, והיא החלה לסבול מאותן תופעות נוירולוגיות ואורולוגיות, שהן תוצאה של הזרקתו של אותו חומר.

6. לצד הטענות להתרשלות בהזרקות מתילן בלו, התובעת טוענת כלפי טיב המידע שנמסר לה בטרם הסכימה להזרקה. לטענתה, הצגת הדברים על ידי הנתבע, שעליה למעשה אין חולק הייתה, שסיכויי ההצלחה הם 70%, והתוצאה במקרה של אי הצלחה של ההזרקה והיעדר שיפור היא שימור המצב הקיים, דהיינו שאין בהזרקה כדי לגרום לנזק אלא לכל היותר, היא לא תועיל ולא תשפר את המצב.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

7. התביעה שלפני היא לפיצוי התובעת עבור נזקי הגוף שנגרמו לה בשל ההזרקה, וזאת על יסוד שתי הטענות: הזרקות מתילן בלו ואי קבלת הסכמה מדעת לטיפול, שהייתה מבוססת על מידע נכון ומלא של הסיכונים.

8. נתבעת נוספת בתביעה היא הנתבעת 2, הרצליה מדיקל סנטר בע"מ (להלן: **מדיקל סנטר**). מדיקל סנטר היא המרכז הרפואי שבו ביצע הנתבע את ההזרקה. לטענת התובעת חבותה של מדיקל סנטר כלפיה היא ישירה, בשל מחדלים שונים מצדה, וכן נטען לקיומה של אחריות שילוחית למעשיו ולמחדליו של הנתבע.

9. נוסף על הנתבע ומדיקל סנטר, הוגשה התביעה נגד הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: **הראל**), שהייתה נתבעת 3 בכתב התביעה המקורי והתביעה נגדה נמחקה, ונגד חתמי לוידיס, שביטחו את חבותה של מדיקל סנטר, ונטען כי ביטחו גם את הנתבע (להלן: **חתמי לוידיס**, אף שיש שתי קבוצות של חתמי לוידיס, אתייחס אליהן כד, תוך הבחנה ביניהן בהתאם להקשר, יצוין כי עלתה טענה להרחבת חזית בנימוק שבכתב התביעה לא הועלו טענות בכל הנוגע לביטוח של חבות הנתבע אלא רק של חבות מדיקל סנטר).

10. הנתבע שלל לחלוטין את הטענה העומדת ביסוד התביעה וטען שלא הזריק לתובעת מתילן בלו וממילא עובדה זו שומטת את הבסיס לטענות התובעת. הנתבע נשען, בין היתר, על תיעוד של מהלך ההזרקה, שמלמד, לשיטתו של הנתבע, כי לא הייתה הזרקה של חומר כלשהו לתוך המרווח הדיסקלי. לחלופין הנתבע טען שאין קשר סיבתי בין ההזרקה לבין מצבה של התובעת, וכי הפגיעה התפקודית והנכות, אף בהיבטים הנוירולוגיים והאורולוגיים, הם תוצאה של מחלתה הבסיסית של התובעת והניתוחים שעברה ולא של ההזרקה. הנתבע חלק על הטענות לעניין אי מסירת המידע הנדרש על אודות סיכונים בהזרקה, ואף שלא כפר בכך שאמר את הדברים ניסה להסביר את משמעותם.

11. הנתבע הגיש הודעות לצדדים שלישיים נגד מדיקל סנטר, בטענה שהייתה מחויבת לדאוג עבורו לכיסוי ביטוחי, ובנוסף הגיש הודעה לצד שלישי נגד שתי קבוצות של חתמי לוידיס: חתמי לוידיס שהנפיקו את פוליסה מס' 140078, וחתמי לוידיס שהנפיקו את פוליסה מס' 132266. כאמור, קבוצת חתמים אחת הנפיקה פוליסה למדיקל סנטר (והם אף נתבעים בכתב התביעה), קבוצה שנייה הנפיקה לנתבע פוליסה בשנת 2014, והנתבע טען שהפוליסות מכסות גם אותו. צד שלישי

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

נוסף היא הראל (שהתביעה נגדה נמחקה אך היא נותרה צד שלישי), וכלפיה הועלו טענות לכיסוי ביטוחי בגין פוליסה אחת, שבה ביטחה את הנתבע לאחר האירוע.

12. לקראת סיום שמיעת הראיות, התברר כי קיימת פוליסה נוספת שבה ביטחה את מדיקל סנטר ונטען על ידי הנתבע כי הוא מכוסה מכוחה של אותה פוליסה (יצוין כי ביסוד הצורך לאתר פוליסת ביטוח – עומדת רכישת כיסוי ביטוחי מצד הנתבע אצל מבטח שאינו קיים עוד, כך שהפוליסה שמכסה את האירוע אינה בעלת ערך).

13. מדיקל סנטר חלקה על אחריותה כלפי התובעת. היא טענה שמדובר בפרוצדורה עצמאית שהנתבע ביצע באופן פרטי, וכל שקיבל ממדיקל סנטר הוא אפשרות להשתמש בחדר טיפולים, במכשיר CT וכן להסתייע באח – עובד מדיקל סנטר. מדיקל סנטר הגישה הודעה לצד שלישי נגד הנתבע וטענה לחלופין כי הוא חב לשפות אותה בגין כל סכום שבו תחוב.

14. כל שלושת המבטחים, הראל ושתי קבוצות חתמי לוידיס, טענו כל אחד מנימוקיו, שאחריותו של הנתבע כלפי התובעת אינה מכוסה בפוליסות הביטוח שהנפיקו.

15. הנה כי-כן המחלוקות בין הצדדים משלבות שאלות עובדתיות, רפואיות ומשפטיות:

א. האם הנתבע הזריק לתובעת חומר מסוג מתילן בלו?

ב. ככל שהוזרק לתובעת מתילן בלו, האם הזרקת החומר ככל שנעשתה היא בגדר התרשלות?

ג. האם יש קשר סיבתי בין הזרקת החומר, ככל שהוזרק, לבין מצבה של התובעת?

ד. מה טיב ההסבר שניתן לתובעת לגבי ההזרקה, תוצאותיה האפשריות והסיכונים הנובעים ממנה, והאם ניתנה הסכמתה מדעת לביצועה של הפרוצדורה מתוך מודעות לסיכונים?

ה. והאם יש קשר סיבתי בין אי קבלת מידע מלא על אודות סיכוי ההזרקה לבין נכונותה והסכמתה של התובעת לעבור את הטיפול?

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

ו. האם מוטלת על מדיקל סנטר אחריות כלפי התובעת בגין מעשים או מחדלים מצדה עובר לביצוע הפרוצדורה, והאם היא אחראית באחריות שילוחית למעשיו או למחדליו של הנתבע?

ז. מה גובה הנזק שנגרם לתובעת?

ח. האם מי מהמבטחים, שתי קבוצות חתמי לוידיס והראל מכסים את חבותו של הנתבע כלפי התובעת, ככל שייקבע כי הוא אחראי כלפיה?

ט. האם מדיקל סנטר חבה כלפי הנתבע בכל הנוגע לאי עריכתה של פוליסת ביטוח המכסה את אחריותו, או בגין אי בדיקתה את אישור הביטוח שמסר לה?

16. המחלוקת המרכזית היא, כאמור, עובדתית והיא ממוקדת בשאלה האם הנתבע הזריק לתובעת חומר מסוג מתיל כחול או מתילן בלו במסגרת הזרקת הסטרואידים לעמוד השדרה. לצדה כאמור עלתה שאלה עובדתית נוספת שעניינה במידע שנמסר לתובעת עובר להסכמתה לעבור את הפרוצדורה. העניין העובדתי האחרון עוסק בחלקה של מדיקל סנטר בביצוע הפרוצדורה.

17. על יסוד ההכרעה בשאלות העובדתיות, ניתן יהיה להכריע בסוגיות הרפואיות והמשפטיות המתעוררות, ובהן השאלות הנוגעות לאחריות, לקשר הסיבתי, לנזק ולכיסוי הביטוחי.

המסד העובדתי

18. נפתח אפוא בסקירה של העובדות שהוכחו ובהן: הרשומה הרפואית, והעדויות העובדתיות. בהתבסס עליהן נניח את המסד העובדתי ונשיב לשתי השאלות הראשונות: האם הוזרק מתילן בלו ומה טיב ההסבר שניתן לתובעת.

19. אף שלצורך ההכרעה העובדתית לא נדרשת הסקירה המלאה של המסמכים, מצאתי כי נכון להציג את רצף הדברים הכרונולוגי כמעט במלואו, וזאת כבסיס להכרעה בשאלות האחרות ובעיקר בשאלת הקשר הסיבתי (שבחינתו מחייבת להידרש למצבה של התובעת עובר להזרקה).

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

המידע הנלמד מהרשומה הרפואית, המסמכים ותיעוד ההזרקה

20. הרשומה הרפואית צורפה לתצהירים מטעם התובעת וחלקים ממנה הוגשו במהלך ישיבות ההוכחות וסומנו בנפרד (לשם הנוחות ההפניה לתיק המוצגים של התובעת תיעשה בהתאם למספור העמודים שבתחתית המסמכים; באשר לאסופת המסמכים שסומנה נ/1 תהיה ההפניה לפי מספרי העמודים כפי שהמוצג נסרק למערכת נט המשפט).
21. התובעת עברה ביום 20.12.2006 ניתוח דיסקטומיה (כריתת דיסק פרוץ) ראשון, לאחר שסבלה מכאבי גב וחולשת רגל עם הגבלות קשות בתנועה. מכתב השחרור מהניתוח הצביע על מהלך תקין (נ/1, עמ' 74-75). במסמך ביקור אצל ד"ר עמית שרים, אורתופד, מיום 4.1.2007, לאחר הניתוח, נכתב כי עדיין קיימת חולשה ברגל ימין עם שיפור משמעותי (ת/7).
22. אחר הניתוח הראשון, ביום 25.1.2007, נבדקה התובעת בבדיקת MRI (נ/1, עמ' 11). ההתוויה הקלינית לבדיקה הייתה לחולשה ברגל ימין לאחר הניתוח ונמצאו ממצאים במספר אזורים ובהם אזור הניתוח. באישור רפואי שניתן לתובעת על ידי ד"ר שרים ביום 4.2.2007 הוא כתב שהיא מוגבלת מאוד בישיבה ואינה יכולה לשבת יותר מחצי שעה ברציפות (נ/1, עמ' 47).
23. ביום 15.4.2007 התובעת ביקרה אצל ד"ר שרים. הוא מזכיר את הניתוח ומציין כי נפלה ושוב סובלת כאבים בגב עם הקרנה לרגליים, וטיפול תרופתי אינו מביא לשיפור (נ/1, עמ' 43).
24. התובעת ביקרה אצל ד"ר גיל פלדמן ביום 26.4.2007. הוא מתעד כאבי גב מזה חמישה חודשים, ומציין ממצא של DROP FOOT מימין, ואף שהייתה הטבה עד לפני שלושה שבועות חלה החמרה, ויש שילוב של כאב מתפרץ וכאב נזיר-פטי. נזכרת הבחנה של MYELOPATHY (נ/1, עמ' 42). בדיקת CT נוספת נערכה ביום 7.5.2007 (נ/1, עמ' 12).
25. ביום 5.9.2007 ביקרה התובעת אצל ד"ר ערן רפפורט. הוא מציין כי היא לאחר ניתוח וסובלת מכאבי גב תחתון, הוא מזכיר קיומה של DROP FOOT בצד ימין (נ/1, עמ' 40).
26. ברישום ביקור אצל ד"ר שרים, אורתופד מיום 4.3.2008 מוזכרים כאבים בגב התחתון ללא הגבלה. התובעת הופנתה לצילום (נ/1, עמ' 39).

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

27. ביום 11.11.2008 התובעת ביקרה אצל ד"ר אלי אשכנזי. ברישום הביקור (ת/11, נ/1, עמ' 24) ד"ר אשכנזי כתב שהתובעת עברה דיסקטומיה לפני כשנתיים, הייתה הקלה בכאב, אך סובלת מהרגשה של משיכה ברגל וכאב בגב. התובעת הופנתה לביצוע בדיקת MRI עדכנית. בדיקת CT נערכה ביום 25.11.2008 (נ/1, עמ' 13) על רקע תלונות לכאבי גב תחתון לאחר ניתוח בעמוד השדרה. נמצא כי אין שינוי ניכר מבדיקת CT קודמת.
28. ביום 5.1.2009 וביום 2.3.2009 שתי הזרקות של סטרואידים לשיכוך הכאבים.
29. התובעת ביקרה אצל ד"ר שרים ביום 6.5.2009. הוא מתאר תלונות על כאבים בגב תחתון וברגל ימין בחצי השנה האחרונה. מזכיר שקיבלה טיפולים וזריקה אפידוראלית ללא שיפור (נ/1 – עמ' 29).
30. ביום 28.5.2009 התובעת פנתה לד"ר לייטנר, אורתופד ומנתח עמוד שדרה, בתלונות על כאב תמידי בגב עם תקופות קשות יותר. צוין כי טופלה בזריקה אפידורלית לפני ששה חודשים עם הקלה ובהמשך זריקה נוספת. הוצע לתובעת טיפול אינטנסיבי בפיזיותרפיה, וככל שאין הקלה, הומלץ לה לעבור ניתוח (ת/12, נ/1, עמ' 20).
31. ביום 31.5.2009 ביקרה התובעת אצל רופא נוסף, ד"ר מור-זילברשטיין. ברשומה נרשם מפי התובעת שבחצי השנה האחרונה היא סובלת כאבי גב תחתון ורגל ימין שהחמירו בהדרגה באופן משמעותי. ללא שיפור מפיזיותרפיה ואנלגטיקה. צוינה החמרה בפרסטזיות ברגל. הומלץ על ניתוח לקיבוע החוליות (ת/10, נ/1, עמ' 26).
32. התובעת ביצעה בדיקת MRI ביום 22.6.2009 (נ/1, עמ' 14) שם נמצא בלט דיסק עם האדרה באנולוס באזור L 4 – 5, כביטוי לניתוח בעבר. לא נמצאה עדות לבקע דיסקלי חוזר, ונכתב שאין שינוי מבדיקה קודמת משנת 2007.
33. ביום 24.6.2009 ביקרה התובעת אצל ד"ר שרים (נ/1, עמ' 25). לאחר שעיון בבדיקת ה-MRI, הוא ציין שהתובעת עברה לפני שנתיים ניתוח בגב התחתון, וחלה החמרה והיא סובלת כאבים בגב וברגל ימין בחצי השנה האחרונה. בנוסף נרשם "להזרקה תחת שורש".

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל
ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

34. ביום 25.6.2009 פנתה התובעת לנתבע ובשעות הערב של אותו יום בוצעה ההזרקה נושא התביעה. הנתבע ערך טופס שחרור לאחר ביצוע הזרקות לטיפול בכאב הנחיית CT, שבו כתב בכתב יד את הדברים הבאים (נספח ד' לתצהיר הנתבע):

טופס שחרור לאחר ביצוע הזרקות לטיפול בכאב הנחיית CT

תאריך: _____

אבחנה קלינית: _____
מגזן סומר (מ"ג) (45)
כזקס מאוסל'ס קרל'ס וק' גל'סר'ס

שם הפעולה: _____
מטלת בולט'ו ל' קרק' CT גל'סר'ס (45) וק'ס
מ'אס'ס ל'ק'ס

תאור הפעולה:

בשכיבה על בטן (בטן) הגב, לאחר ניקוי אזור הפעולה עם אלכוהול בוצעה הרדמה מקומית עם 2% לידוקאין (2000). הזרקו 7 סמ"ק במתן מתן נרד.

הוחדרה לחתך מסוג _____ ל: פורטן 'מ' (45) ו (45).

הפעולה בוצעה בהנחיית CT (שיקוף).

לאחר וידוא מיקום המחט הזרקו 7 סמ"ק של Mallye Pridache

1. לא היו סיבוכים מידיים במהלך הפעולה ולאחריה.

2. היו סיבוכים כמפורט:

_____
_____
_____
_____
מז"מ 52852
מז"מ 52852
מז"מ 52852
מז"מ 52852

35. מהלך ההזרקה תועד במסמך ממוחשב, שהוקלד לפי הרשום בו ביום 5.2.2020 (נספח 3 למוצגי הנתבע). באותו מסמך נכתבו הדברים הבאים:

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל
ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

לכב' הרופא המטפל

CT הזרקות למפרקים וע' ש תחת סיטי

פרטים קליניים: כאב גב התחתון עם הקרנה לרגל ימין. מצב לאחר למינקומיה ודיסקטומיה L5-L4
הדגמה ב-CT ויצונו של הפורמן ימין L4-L5 (זיז גרמי ושיניים פצטריים).
שינויים בטורפים ימין בגובה L4-L5.

טכניקה:

טומוגרפיה ממוחשבת של עמוד שדרה בגובה L4-S1 בחתכים אקסיליים.

מהלך הפעולה:

הפעולה בוצעה בשכיבה על הבטן. ניקוי עור דקדקני עם אלכוהול 70%.
הרדמה מקומית עם LIDOCAINE 2%.
הוחדר 3 מחטים מסוג SPINAL NEEDLE 22 LP עד הנקב הבין חולייתי מימין בגובה L4-L5
ובדרך טרנס לגמנטרי מימין באותה הגובה.
יודו מיקום המחט ע"י הזרקת חומר ניגוד OMNIPAQUE 300 0.5 CC.
הזרקת סטרואידים 7ml HYDROCORTANCYL/2.5%.
לא היו סיבוכים מידיים.
המטופלת שוחררה במצב כללי טוב עם הסבר על המשך הטיפול.
נאמר למטופלת שבמידה והטיפול לא יעיל מומלצת פעולה נוספת בתאום עם המנתח.

חובה לפנות לרופא המטפל עם דוח הפענוח בהקדם האפשרי לאפשר המשך בירור וטיפול.
דו"ח זה מכיל מידע מוגן לפי חוק הגנת הפרטיות. המוסרו שלא כדין עובר עבירה.

תודה על הפניית הנבדק.

בברכה,

ד"ר סטפן בן שושן
מ.ר.מ. 21851

36. לאחר ההזרקה, התובעת ביקרה אצל ד"ר אשכנזי. הוא ערך רישום של ביקור שהיה ביום 2.7.2009, וכתב שהתובעת עברה הזרקה תחת CT שבוע לפני הביקור, ומיד אחר כך הופיע חוסר תחושה בשיפולי הבטן וברגליים וכן הפרעה במתן שתן. חל שיפור איטי בימים הבאים. כרגע עדיין חולשה ברגל ימין ואינה מרגישה שנותנת שתן. אין ממצא מיוחד פרט לדיסק ופריצה פורמינלית ימנית בבדיקת MRI בגובה L 4 – 5. הוא הוסיף שיש מקום ל- TLIF וייצוב גובה מעל (ת/15).

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

37. פענוח בדיקת ה-MRI נעשה על ידי ד"ר סיגל טל (נ/1, עמ' 15-16). הפענוח לימד על כך שהשורשים באזור L 4 – 5 וכן באזור הקאודה נראים מעט מעובים, ועוברים האדרה לאחר הזרקה גדוליניים. הממצאים חשודים לארכנואידיטיס. עוד נכתב כי ממצאים דומים הודגמו בבדיקה משנת 2007, ואין שינוי משמעותי.

38. הנתבע פענח בעצמו (במפגש עם בן הזוג של התובעת) את בדיקת ה-MRI שנערכה (נ/1, עמ' 10). הוא כתב שהודגם עיבוי של השורשים העצביים והאדרה של השורשים, וציין כי ייתכן שמדובר בארכנואידיטיס, ועדות לסימני לחץ על השק.

39. ביום 6.7.2009 נערך טופס הפנייה של התובעת לניתוח קיבוע עמוד השדרה המתני (וואת לצורך ביצוע בדיקות שונות על ידי קופת החולים מכבי) (נ/1, עמ' 8).

40. התובעת פנתה לד"ר זולדן, נוירולוג, ביום 19.7.2009. הוא הזכיר כי בוצעה הזרקה אפידורלית עם כיוון על ידי CT, וכי הוזרקו לידוקאין, וסטרואידיים, ולאחר ההזרקה פיתחה חולשת רגל, הפרעה בספינקטרים, והפרעה בתחושת פלג גוף תחתון. עדיין סובלת מתחושת האגן. הוא העריך כי מדובר קרוב לוודאי בתגובה ללידוקאין, והמליץ על שיקום ופנייה למרפאת כאב (ת/15).

41. ברישום של ד"ר אשכנזי מיום 22.7.2009 (נ/1, עמ' 3) הוא מתאר שיפור במתן שתן אך עדיין קושי במתן צואה, רדימות בחצי גוף תחתון, החמרה בכאב בגב וברגל ימין. בבדיקה הוא מצא חולשה בקוואד ודרוזיפלקציה מימין. פריצת דיסק פורמינלית ימנית וניוון ב- L 4 – 5 בבדיקת MRI. לצד רישום זה כותב ד"ר אשכנזי את הדברים הבאים, שמפאת חשיבותם אביאם כלשונם:

"ברביזיה של הצילומים מההזרקה נראה חומר הניגוד בתוך השק הטקלי.

בשיחת טלפון עם [הנתבע] הוסבר על ידו שפרט להזרקה של סטרואידיים הזרק גם מטילן כחול לדיסק ע"מ לגרום לפגיעה בקצות העצב הגורמים לכאב. נראה שהחומר חדר גם לשק הטקלי. אולי גרם לנזק. חומר נוירטוקסי.

מועמדת ל- TLIF.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

הוסברו הסיכונים הכוללים שניתוח לא יעזור ויוותר כאב. החולשה ברגליים לא תשתפר, זיהום שיצריך טיפול אנטיביוטי. פגיעה בשורש עצב שיחמיר את החולשה. חוסר חיבור גרמי לאחר הקיבוע,

הבינה שאלה שאלות קיבלה תשובות וחתמה על הסכמה לניתוח. "[ההדגשה אלא אם צוין אחרת הוספה – א.ד.]

42. התובעת נותחה על ידי ד"ר אשכנזי ביום 26.7.2009 ובוצע קיבוע עמוד השדרה (עמ' 48 למוצגי התביעה).

43. בחלוף למעלה משנה, ביום 22.8.2010, עברה התובעת ניתוח שלישי, שנעשה על ידי ד"ר אשכנזי, שבמהלכו בוצעה רביזיה של הקיבוע, שורש 5 – L נחשף לאחר שנראה היה שהכלוב, שהונח בניתוח השני, נוגע בו. השורש הופרד מהכלוב ובוצע שיוף שלו עד לשחרור השורש. מהלך הניתוח היה תקין (נ/1 עמ' 69-70).

44. ברשומה מיום 2.11.2011 התלוונה התובעת על תכיפות במתן שתן. הבדיקה מצאה את הכליה הימנית והשמאלית תקינות ואת קיבולת כיס השתן תקינה עם דפנות חלקות. צוין כי לפי יומן ההשתנה היו 8-9 השתנות ביממה וכי התובעת שותה קפה בכמויות גדולות (נ/1 – עמ' 2).

45. רשומה נוספת מיום 13.11.2011 היא בביקור אצל ד"ר תמנע נפתלי במרפאת גסטרו. בין היתר נרשם כי התובעת עברה מספר ניתוחי גב שהחלו לאחר שהוזרק מתיילן בלו, שגרם לפרא-פרזיס ובהמשך התפתח CAUDA EQUINA SYND ושלפוחית נוירו-גנית, שמביאה למתן שתן לעתים תכופות וכן עצירות. נעזרת במרוקן ואז סובלת מיציאות מרובות רכות (ת/16, נ/1, עמ' 4).

46. פרט לרשומה הרפואית, נציין כי הנתבע הגיש דיסק שבו תיעוד של מהלך הבדיקה. התיעוד הונח פרופ' משה גומורי, מומחה בתחום הרדיולוגיה, שאליו פנתה התובעת להתייעצות, ואת הדברים שמצא ותיעד במכתב, צרפו באי כוח התובעת לכתב התביעה. בהינתן כי המומחים מטעם הצדדים נשענו על מסמך זה ואף לא אחד מהצדדים חלק על קבילותו, איני רואה מניעה מלהתייחס אליו. המסמך (נספח 8 לכתב התביעה) מלמד את הממצאים הבאים:

א. הודגמו הזרקות לפרקי פצט תחתונים מימין ולחלל אפידורלי מאחור מימין.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

- ב. בסריקה מס' 9 הודגמה מחט ימנית בקדמת עם התעלה הזרקה אינטר-תקאלית.
- ג. בסריקה מס' 10 המחט הזו הוסגה אחורה לחתך האפידורלי אחורי עם זריקה אפידורלית אחורית.
- ד. לא הודגמה מחט או זריקה אינטרה-דיסקלית.
- ה. חדירה דוראלית סיכון ידוע בזריקות אפידורליות עם שכיחות בין 0.5% – 5.0%.

47. פרופ' גומורי הבהיר כי אינו מכיר שימוש קליני במתילן כחול אפידורלי, אך מצא שלושה מאמרים על הזרקה דיסקלית של מתילן כחול (מקבוצה סינית אבל לא נצפתה הזרקה דיסקוגרפית), וציין כי לא ניתן לזהות מתילן כחול ב-CT אלא רק חומר ניגוד על בסיס יוד. עם זאת, מתוך התיעוד של ההזרקה הוא הסיק כי המחט לא חדרה לתוך המרווח הדיסקלי.

עדותה של התובעת

48. בתצהיר העדות הראשית, התובעת הקדימה ופירטה את מצבה הרפואי קודם לאירוע נושא התביעה. היא תיארה שחשה כאב חד בגב עוד בדצמבר 2006, באמצע יום לימודים, שלאחריו סבלה קושי בהליכה וחולשה ברגל ימין. בחלוף שבועיים פנתה לכירופרקט שהמליץ לה לפנות לאורתופד. התובעת אכן פנתה לייעוץ אצל אורתופד שהפנה אותה לנוירוכירורג. בהמשך לייעוץ נערכה לה בדיקת MRI ובעקבותיה הוחלט על ביצוע ניתוח דחוף להוצאת חלק מהדיסק. הניתוח נערך ביום 20.12.2006, והתובעת סיפרה שהייתה מוגבלת בתפקוד במשך שלושה חודשים לאחריו. בחלוף התקופה היא חזרה לעבודה חלקית, עבדה במעבדה, המשיכה במחקר וחייה חזרו למסלולם הרגיל.

49. בחודש נובמבר 2008 כאבי הגב התחדשו והתובעת הופנתה על ידי האורתופד לביצוע הזרקות במרפאת כאב. ההזרקה הראשונה הביאה להקלה אך השנייה לא הועילה. היא הופנתה לבצע בדיקת MRI, שלאחריה הועלתה האפשרות לניתוח נוסף, אך נמסר כי ניתוח כזה אינו דחוף, ועדיף לנסות ולהשיג שיפור באמצעים שמרניים יותר. לדבריה האורתופד המליץ לה לפנות אל הנתבע לביצוע הזרקה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

50. ביום 25.6.2009, יום חמישי, בשעות הבוקר, התובעת ובן זוגה נפגשו עם הנתבע במרפאתו במדיקל סנטר. הנתבע שמע את קורותיה של התובעת, הסתכל על בדיקות ה-MRI, ועל הצלקת בגב, ולדברי התובעת אמר שהוא בטוח, שהזרקה של סטרואידים, שתיעשה תוך שיקוף ב-CT, תקל מאוד על הכאב. לדבריה, הוא אמר שאינו יכול להתחייב שהפעולה תעזור, אך בשונה מפעולות רפואיות אחרות, הוא יכול להתחייב שהפעולה לא תגרום נזק.

51. לבקשת התובעת ובן הזוג שלה, שהוא רופא במקצועו, הנתבע הסביר במדויק מה הוא עומד להזריק, וכאשר בני הזוג אמרו לנתבע שיש חשד לכך שהתובעת רגישה ללידוקאין, סוכם שחומר ההרדמה שיוזרק יהיה מרקאין. בני הזוג התעניינו לדעת מה סוג הסטרואידים שהנתבע עתיד להזריק ונחה דעתם מהמענה. התובעת הוסיפה שהנתבע אמר לה שהוא יזריק שתי זריקות – כאשר בתחילה הוא יזריק מעט חומר הרדמה ובהמשך ייכנס לעומק בשני מקומות, ובהתאם למה שיראה במכשיר ה-CT, יזריק את הסטרואידים. הנתבע חזר שלוש פעמים לפחות על כך שגם אם לא יהיה שיפור, זו אחת הפרוצדורות היחידות שאין בהן נזק. הנתבע גבה מהתובעת בגין הביקור סכום של 1,000 ₪, ואמר כי מחיר ההזרקה הוא 6,500 ₪ נוספים, שמתוכם סכום של 2,500 ₪ משולם למדיקל סנטר. התובעת ציינה כי הנתבע ניסה לשכנע אותה ואת בן הזוג שלה, שהזרקה באותו יום, יום חמישי, עדיפה, כי כך תוכל התובעת לנוח במהלך סוף השבוע, ולשוב לעבודה מלאה וללא כאבים ביום ראשון.

52. התובעת ובן זוגה התלבטו והחליטו לחזור לביתם ולחשוב על הדברים. לאחר מכן ומכיוון שבטחו בנתבע ובדבריו הם החליטו לבצע את ההזרקה כבר באותו הערב. הם הגיעו לבית החולים בשעה 18:00, הופנו לקבלה, הסדירו את התשלום והתובעת חתמה על טפסים שניתנו לה בידי מזכירת בית החולים. לדברי התובעת מכיוון ששוחחה עם הנתבע בבוקר והוא הבטיח לה שלא יכול להיגרם כל נזק מההזרקה, לא התעמקה בטופס ההסכמה וחתמה עליו. היא תיארה שהנתבע הגיע ועמד לצדה בעת החתימה על הטפסים, ולכן הזדרזה לחתום, כדי שההזרקה תוכל להתחיל.

53. לאחר החתימה על הטפסים, התובעת פנתה לחדר שבו נמצא מכשיר ה-CT. בחדר היו הנתבע ואח, שסייע להשכיב אותה על מיטת הטיפולים ולאחר מכן סייע לנתבע. בשעת ההזרקה היא חשה שהיו יותר משתי זריקות ושאלה את הנתבע האם לא סוכם רק על שתיים, אך הנתבע לא השיב. באחת ההזרקות חשה כאב חזק מאוד שנמשך עד לכף הרגל, והנתבע הסביר לה שחשוב

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

מאוד שלא תזוז בזמן ההזרקה. היא התחייבה לעשות כן. לאחר סיום ההזרקה, האח שהיה בחדר עזר לה לקום, ולהתיישב על כסא גלגלים, ומשם לקח אותה להתאוששות, והיא עברה לשכב. היא סבלה כאבים חזקים, ואמרה זאת לנתבע, שביקש מהאח לתת לה אופטלגין, והמליץ על מנוחה ביומיים הקרובים. הוא הורה לה להישאר להשגחה בבית החולים למשך שעה-שעתיים. הכאבים רק הוחמרו והאח נתן לה, באישור הנתבע, מנה נוספת של אופטלגין. בשעה 22:00-21:00, ואף שעדיין סבלה מכאבים עזים, האח נדרש לסגור את חדר ההתאוששות, ולכן שבו לביתם.

54. בימים שלאחר ההזרקה התובעת לא הייתה מסוגלת לעמוד או ללכת וסבלה משיתוק מוחלט של הרגליים, תוך שהיא נוטלת אופטלגין. היא לא הצליחה לעמוד כדי להתקלח, ולאחר כמה דקות התעלפה ככל הנראה מהכאבים העזים. בהמשך לכך לא הצליחה במתן שתן. בן הזוג שוחח עם הנתבע שאמר לו כי תוך יום יומיים, הכל יהיה בסדר.

55. התובעת ובן הזוג פנו לנתבע טלפונית מספר פעמים. הנתבע הציע להמתין שהדברים יסתדרו. ביום ראשון או שני בשבוע שלאחר ההזרקה בן הזוג נסע לביתו של הנתבע כדי לקחת את הדיסק המתעד את ההזרקה. ביום רביעי, 1.7.2009, התובעת פנתה להיוועץ באורתופד ד"ר שרים, ולאחר מכן פנתה לד"ר אשכנזי כדי לבצע בדיקת MRI דחופה. ד"ר אשכנזי בדק את התובעת ביום חמישי, 2.7.2009, ומצא שיתוק בחלק משרירי הרגליים. הוא סבר כי הייתה חזירה של אחת המחטים לתוך השורשים, ובהתייעצות עם פרופ' פלומן נתן לתובעת סטרואידים בכמות גדולה כדי לשפר את מצבה טרם החלטה האם לנתח אותה ניתוח נוסף. ד"ר אשכנזי ביקש את מספר הטלפון של הנתבע כדי לשוחח אתו.

56. בחקירה הנגדית התובעת נשאלה באשר לתקשורת שהייתה בין ד"ר אשכנזי לבין הנתבע. היא השיבה כי היא ובן הזוג נתנו לד"ר אשכנזי את מספר הטלפון וכי היא חושבת שזה היה מכשיר הטלפון הנייד (עמ' 46, ש' 15-18). לאחר מכן התובעת נשאלה האם בעקבות המידע שקיבלו מד"ר אשכנזי. שלפיו הנתבע אמר לו שהזריק חומר אחר פנו לנתבע כדי לברר מדוע עשה כן. התובעת השיבה בשלילה (עמ' 47, ש' 10-14), והסבירה שהנתבע התקשר בסמוך למפגש עם ד"ר אשכנזי לבן הזוג, ומסר לו שהוא טס לצרפת למשך חודשיים, וכאשר הנתבע התקשר באמצע חודש ספטמבר לשאול בשלומה היא טרקה לו את הטלפון (עמ' 47, ש' 17-22). היא השיבה לשאלה מדוע לא טענה לפני הנתבע את הטענות שיש לה בקשר לדברים שאמר לד"ר אשכנזי בתשובה שהיא אינה זוכרת (עמ' 47, ש' 30). בהמשך לכך היא הסבירה כי לא היה מה להגיד לנתבע אחרי שלא

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

התעניין במצבה (עמ' 48-49), והשיבה לשאלה מדוע לא פנתה לנתבע משך כל השנים לאחר ההזרקה את התשובה: "הוא נסע, הוא נסע, הוא אמר – אני נוסע ונעלם. זה הכל" (עמ' 58, ש' 30). היא הוסיפה שהנתבע אמר שבכוונתו לנסוע ולא השאיר אפשרות ליצור עמו קשר (עמ' 59, ש' 5-8). אשר לשיחה שהתקיימה בין ד"ר אשכנזי לבין הנתבע, הניחה התובעת כי השיחה התקיימה שבוע לפני הפגישה עם בני הזוג (עמ' 59, ש' 30). התובעת אישרה כי הפנייה לעורכי הדין ותחילת הטיפול בתביעה הייתה "סביב" 11.11.2009 (עמ' 60, ש' 17-19).

57. התובעת נשאלה לגבי בירור שנעשה עם "סליידים מהביופסיה של הניתוח" ואמרה כי עורכי הדין רצו לבדוק האם ניתן היה לאתר סימנים של מתילן בלו (עמ' 78, ש' 13-22).

58. בתשובותיה לשאלותיו של בא כוחה של מדיקל סנטר התובעת אישרה כי לא פנתה ישירות למדיקל סנטר אלא קבעה פגישה עם הנתבע לפי המלצה שקיבלה מהרופא המטפל ד"ר שרים על הנתבע (עמ' 79, ש' 9-17). הנתבע קיבל אותם בחדרו במדיקל סנטר (עמ' 80, ש' 6-7), וכאשר הגיעו למדיקל סנטר בשעות הערב, לצורך ביצוע ההזרקה, הם שילמו תשלום אחד לנתבע ותשלום אחר למדיקל סנטר (עמ' 80, ש' 27-28).

59. התובעת השיבה "אני לא יודעת" לשאלה האם חתמה על טופס ההסכמה של המדיקל סנטר (עמ' 81, ש' 29-32) אך בהמשך הבהירה שניתנו לה כמה טפסים, והיא חתמה עליהם (עמ' 82, ש' 1-3). באותו שלב עומתה התובעת עם האמור בתצהיר העדות הראשית, ששם אמרה שחתמה על טופס הסכמה. התובעת השיבה לכך "כן, אבל אני לא, בדיעבד, אני לא בטוחה". לדבריה, ניתנו לה כמה טפסים שעליהם חתמה, ו"יכול להיות שטעיתי כשחתמתי על התצהיר..." (עמ' 82, ש' 4-8). מכל מקום, התובעת אישרה שבשעות הבוקר של אותו יום, היא ובן זוגה דיברו עם הנתבע "יותר משעה ישבנו והוא הסביר לנו בדיוק שזה הזרקה תחת סי. טי. ואין שום סיכון. הוא אמר את זה שלוש פעמים..." (עמ' 83, ש' 13-21). כאשר הוצגה לפני התובעת ההנחה שהסיכונים הוסברו בטופס ההסכמה היא השיבה כי האמינה לנתבע שאמר שאין כל סיכון בהזרקה (עמ' 84, ש' 5-6).

עדות בן זוגה של התובעת

60. בן הזוג של התובעת, רופא במקצועו, ציין כי נלווה אליה לרובן המכריע של הבדיקות והטיפולים. הוא קיבל המלצה על הנתבע וקבע עמו תור. הנתבע קיבל את התובעת ואת העד

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

במרפאת מדיקל סנטר, שמע משניהם על העבר הרפואי, בחן בדיקת MRI והסתכל על הצלקת בגב שנותרה מהניתוח הראשון.

61. לדבריו, הנתבע הסביר שהוא בטוח שהזרקה של סטרואידים תוך שיקוף CT תקל מאוד על הכאבים אך אינו יכול להתחייב לכך, אלא שבשונה מהפעולות האחרות הבטיח שההזרקה שיזריק לא תגרום לנזק. בן הזוג מסר תיאור דומה לזה שהתובעת מסרה לגבי ההסברים, והגעתם לביצוע הפרוצדורה.

62. בהמשך התצהיר פרט בן הזוג לגבי מצבה של התובעת בימים שלאחר ההזרקה, וציין כי שוחחו עם הנתבע מספר פעמים, והאחרון אמר שלא ידוע לו שהפעולה גורמת לתופעות אלה והציע להמתין. ביום ראשון או שני הוא נסע לביתו של הנתבע כדי לקחת את הדיסק של ההזרקה, וסיפר לו שהמצב של התובעת לא טוב. הנתבע השיב שבדרך כלל אין בעיות והוא אינו יודע מה קרה, אבל זה יעבור. לאחר שפנו לאורתופד, נערכה לתובעת בדיקת CT והתובעת ובן זוגה, נפגשו עם ד"ר אשכנזי שהעריך שאחת המחטים חדרה לשורשים. ד"ר אשכנזי ביקש לקבל את הטלפון של הנתבע ואמר שינסה לדבר אתו.

63. לדברי בן הזוג, כמה ימים לאחר מכן, הוא שוחח שוב עם הנתבע וכשהנתבע שמע שנעשתה בדיקת MRI הוא הציע לבן הזוג, שיבוא אליו והוא יראה את הבדיקה. בן הזוג נסע לבית הנתבע ואז הנתבע פתח את הדיסק, הסתכל וכתב פענוח. הנתבע אמר שד"ר אשכנזי ופרופ' פלומן אינם יודעים לקרוא את הדיסק של ההזרקה, והבהיר שלא נכנס עם המחט. לדברי בן הזוג "ואז הוא חצי אמר חצי פלט שהוא הזריק [לתובעת] מתילן בלו, כדי להרוג את קצוות העצבים שלי. הדיסק בכדי להפסיק את הכאב וחזר ואמר שזה ייקח ימים או שבוע ויעבור". לדברי בן הזוג הוא לא התייחס לכך, ו"זה לא משהו שדיבר אלי ובאותו זמן הייתי עסוק בלטפל ב[תובעת]". הוא ציין כי אף לא סיפר על כך לתובעת.

64. לאחר מספר ימים התקשר אליו ד"ר אשכנזי וסיפר שהנתבע אמר לו שבמהלך ההזרקה הוא הזריק לתובעת מתילן בלו, ושזה מה שגרם לנזק, שכן זהו חומר נוירו-טוקסי, שהכוונה שלו הייתה לפגוע בקצוות העצבים אשר בדיסק. לדבריו, ד"ר אשכנזי היה מאוד נסער מהעניין ואז הבין את המשמעות של החומר ושל ההזרקה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

65. בחקירה הנגדית הוא נשאל על המפגש בינו לבין הנתבע בלילה שבין 2.7.2009-1.7.2009, וסיפר שהנתבע הזמין אותו אליו הבייתה, כדי לפענח את בדיקת ה-MRI, לאחר שהעד אמר לנתבע שהרופאים פענחו את הבדיקה כמתעדת פגיעה בזמן ההזרקה (עמ' 135, ש' 27 – עמ' 136, ש' 2). הוא נשאל האם מסר לד"ר אשכנזי את הפענוח והשיב כי למיטב זכרונו בזמן הביקור אצל ד"ר אשכנזי ביום 22.7.2009 הראה לו את הפיענוח (עמ' 136, ש' 18-19).

66. בהתייחסו לשיחה בין ד"ר אשכנזי לבין הנתבע, בן הזוג סיפר שבעת שהיה בביתו של הנתבע, הוא אמר לנתבע שד"ר אשכנזי מעוניין לשוחח עמו. הנתבע הסכים ואישר לו למסור לד"ר אשכנזי את מספר הטלפון (עמ' 141, ש' 30-31). הוא לא זכר מתי מסר את מספר הטלפון ולא ידע מתי התקיימה השיחה בין ד"ר אשכנזי לבין הנתבע (עמ' 142, ש' 16-10). לאחר השיחה, במועד שלא ידע לומר מהו, התקשר אליו ד"ר אשכנזי (עמ' 142, ש' 22-23). לדבריו אף לאחר המידע שמסר לו ד"ר אשכנזי לא התקשר אל הנתבע (עמ' 143, ש' 27-20). באותו שלב הוא תאר את הדברים שנאמרו במפגש בינו לבין הנתבע בעת פענוח ה-MRI וציטט מפי הנתבע: "הוא אמר – אני הזרקתי הכל כמו שצריך, ואין שום בעיה ולא פגעת, לא בשק ולא זה, והזרקתי רק חומר שהבטחתי, את המרקאין וסטרואידים וקצת מתילן והכל יהיה בסדר תוך מספר ימים, תוך שבוע וזה יכול לקרות לכל רופא ואני מתנצל והכל יהיה בסדר..." (עמ' 144, ש' 13-10). לדברי העד הנתבע פגע בשק ואינו מוכן לקבל אחריות על כך (עמ' 145).

עדותו של ד"ר אלי אשכנזי

67. ד"ר אשכנזי, מומחה לנוירוכירורגיה, טיפל בתובעת וניתח אותה לפני ההזרקה ולאחריה. הוא תאר בתצהירו כי לאור מצבה של התובעת לאחר ההזרקה, ביקש את מספר הטלפון של הנתבע והתקשר אליו. לדבריו "הוא אמר לי שהוא הזריק לה מתילן בלו לשורשי העצב כדי להרוג את קצות העצבים שגורמים לכאב". הוא הוסיף כי התפלא מאוד, שכן זו הפעם הראשונה ששמע על הזרקה של חומר כזה, שהוא חומר נוירו-טוקסי, לגב, והוא רשם את הדברים בגיליונה של התובעת, כאשר היא ביקרה אצלו (כפי שהובאו לעיל).

68. בפתח עדותו בבית המשפט ד"ר אשכנזי ביקש לתקן את התצהיר ולהבהיר, בין היתר, שהנתבע אמר שהזריק מתילן בלו לתוך הדיסק ולא לשורשי העצב (עמ' 161, ש' 11-10). לאחר שאלות רבות שנגעו לטיפול שנתן לתובעת והניתוחים, נשאל ד"ר אשכנזי לעניין ההזרקה ומה

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

שאירע אחריה. הוא שלל את האפשרות שראה את הפענוח שערך הנתבע לבדיקת ה-MRI (עמ' 188, ש' 17).

69. באשר לשיחה עם הנתבע, ד"ר אשכנזי אישר כי הרישום של מה שנאמר מופיע ברשומה מיום 22.7.2009, ולכן הוא הניח ששוחח עם הנתבע באותו יום (עמ' 191, ש' 11-9). הוא לא זכר את השעה של השיחה וכמה זמן לפני הפגישה עם בני הזוג השיחה התקיימה (עמ' 194, ש' 18-11). לאחר שנשאל מדוע המתין פרק זמן כה ממושך עד לשיחה, הוא השיב שיכול להיות שדיבר עם הנתבע קודם (עמ' 199, ש' 23), אך עמד על גרסתו שהנתבע אמר לו בפירוט "שפרט להזרקה של סטרואידים, הוזרק גם מתילן כחול, זה מתילן בלו לדיסק, על-מנת לגרום פגיעה בקצות העצב הגורמים לכאב" (עמ' 199, ש' 27-24).

70. העד נשאל על ידי בית המשפט מי הזכיר ראשון בשיחה עם הנתבע את המונח מתילן כחול והשיב: "הוא" (בהתכוונו אל הנתבע, עמ' 199, ש' 31-30). הוא הסביר שלא היה מודע כלל לאפשרות להזרקה מתילן בלו בפרוצדורה כזו, וההתייחסות לכך באה מהנתבע (עמ' 200, ש' 9-11). ד"ר אשכנזי התבקש לשחזר את השיחה בצורה מדויקת יותר, אך השיב שאינו זוכר אם ישבו אצלו או לא, אבל קרוב לוודאי שאמר לנתבע, שראה מטופלת שהוא עשה לה הזרקה והיא הופיעה עם תופעות של קאודה אקווינה, חוסר תחושה בפלג גוף תחתון, והפרעה במתן שתן, וכן כי ראה שיש חומר ניגוד בתוך שק העצבים ושאל אם יש לנתבע השערה מה קרה. הנתבע השיב לו את "ההסבר שהוא נוסף למה שהוא עושה, וזהו, בזה נגמר הסיפור" (עמ' 202, ש' 22-17). תשובתו של ד"ר אשכנזי לשאלה האם הגיב למידע הזה הייתה השיחה והיכן היה בזמן שהתקיימה האינפורמציה (עמ' 202, ש' 28-26). הוא לא זכר מתי הייתה השיחה והיכן היה בזמן שהתקיימה (עמ' 203, ש' 3-1).

עדות הנתבע

71. הצלע הרביעית לתיאור האירועים הנוגעים להזרקה הוא הנתבע. הנתבע יליד צרפת ושם למד והתמחה ברפואת רדיולוגיה. לאחר סיום הלימודים וההתמחות, הוזמן על ידי פרופ' גרייף, מנהל יחידת ההדמיה בבית החולים איכילוב, לעלות לישראל ולעבוד בבית החולים, תוך שימוש בטכנולוגיה החדשנית של ביצוע הזרקה תחת שיקוף CT, המאפשרת דיוק רב יותר של המקום המיועד להזרקה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

72. הנתבע פרט את דרך הביצוע של ההזרקה בעזרת CT, והדגיש כי היא שקופה לחלוטין ומאפשרת להתחקות אחר הביצוע באופן מדויק, בעת הביצוע וגם לאחר סיום התהליך.

73. הנתבע סיים את עבודתו בבית החולים איכילוב במחצית שנת 2008, והחל לעבוד בבית החולים "מעייני הישועה" ביום 1.7.2009. בין לבין הוא עבד במדיקל סנטר וכן במרפאת אסיא מדיקל. עבודתו במדיקל סנטר הייתה מבלי שנחתם הסכם בכתב בינו לבין מדיקל סנטר, וההסדר היה שמדיקל סנטר אחראית על קבלת החולים, הקצתה חדר-רופא עבורו, חדר-טיפול, והעמידה את הצוות הרפואי הנדרש לסייע לו בעבודתו. הצוות כלל שירותי מזכירות רפואית, אח או אחות, טכנאי רנטגן ו-CT, ואת המכשור הרפואי, התרופות והחומרים. לדבריו, הפרוצדורה נוהלה על ידי מדיקל סנטר, ואף טופס ההסכמה הוחתם על ידי נציגי מדיקל סנטר, ותויק בתיק.

74. בהתייחסו לטענות התובעת כלפיו, הנתבע כתב שלראשונה נודע לו על טענות התובעת בשנת 2014 עם הגשת התביעה לבית המשפט, ולא הייתה אליו כל פנייה מאז סמוך לאחר הפרוצדורה בשנת 2009. הוא הבהיר כי מעולם לא התחמק מהתובעת ומבן הזוג שלה, אלא התייחס אל בן הזוג כקולגה, הזמין אותו לביתו וסייע לו בפיענוח ה-MRI. הוא היה זמין לתובעת ולבן זוגה, וניתן היה לפנות אליו.

75. הנתבע הדגיש שלא השתמש בחומר מסוג מתילן בלו, לא הזריק אותו ולא הזריק חומר אחר, למעט הסטרואידים. כל מה שבוצע תועד בזמן אמת בטופס הטיפול, ואין שום עדות או הוכחה לשימוש בחומר מסוג מתילן בלו. ככל שהיה משתמש בחומר כזה הדבר היה מצוין בגיליון.

76. במסגרת העדות הראשית, הנתבע הפנה לדיסק שבו מתועד מהלך הטיפול, וניתן לראות בו שלא בוצעה כל חדירה וממילא לא הייתה כל הזרקה לתוך המרווח הדיסקלי, כפי שנטען. ההזרקה היחידה האפשרית של חומר מסוג מתילן בלו היא למרווח הדיסקלי, ואכן כך עשה במקרים בודדים כפי שמקובל בספרות, אך לא במקרה הזה. הנתבע צרף לתצהיר דוגמאות למצבים שבהם אכן עשה שימוש במתילן בלו, ואז טפסי הטיפול כללו רישום ברור שהחומר הזרק לתוך הדיסק.

77. לדברי הנתבע הוא נתן לתובעת ולבן זוגה ייעוץ והסבר על הפרוצדורה, ואמר להם כי זו מאפשרת דיוק רב מאוד עם סיכון נמוך ביותר. הוא תאר את סיכויי ההצלחה כ-70%

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

מהמטופלים יגיבו בצורה חיובית לטווח הארוך ו-30% לא יגיבו ולכן יזדקקו להתערבות ניתוחית. באותו ערב התובעת הגיעה במטרה לבצע את ההזרקה, הפעולה בוצעה כאשר היא שוכבת על הבטן, ולאחר שניקה את שכבת העור החיצונית עם אלכוהול, הוא הזריק לתוך העור כדי לבצע הרדמה מקומית, ולאחר מכן הוחדרו שלושה מחטים.

78. בהמשך לכך, לאחר שוידא את מקום המחט, הוא הזריק 7 סמ"ק של סטרואידים. לא היו סיבוכים מידיים במהלך הפעולה ולאחריה. הנתבע נסמך כאמור על הסרט המתעד את הבדיקה. תימוכין נוספים הוא מצא בדברים שכתב פרופ' גומורי ולפיהם לא הודגמה מחט במצב אינטרה דיסקלי. משמעות הדבר היא שלא הייתה הזרקה של תרופה כלשהי בתוך הדיסק. מאחר והזרקה מתיל בלו נעשית אך ורק למרווח הדיסקלי – וברור שלא הזרק חומר לאותו מקום, הדבר אינו אפשרי.

79. הנתבע הוסיף שהצילום מראה באופן חד משמעי כי הוא נכנס עם מחט למרווח האפידורלי והזריק חומר ניגוד כמקובל כדי לוודא את מיקום קצה המחט. בשל ההידבקויות הוא ראה שחומר הניגוד עובר לשק התקאלי, ואז הסיג את המחט למרווח האפידורלי, ובנוסף החדיר מחט לפצט ולפורמן מימין מבלי שהזריק מתילן בלו בכלל, ובוודאי שלא במרווח האפידורלי או האינטרה-תקאלי.

80. הנתבע הכחיש את הטענות שאמר לבעלה של התובעת או לד"ר אשכנזי שהזריק מתילן בלו וטען שהדברים אינם נכונים. הוא גם הכחיש שאמר שד"ר אשכנזי וד"ר פלומן אינם יודעים לקרוא את דיסק ההזרקה, אלא התייחס אך ורק לפענוח ה-MRI. הנתבע כפר בטענה שלחץ על התובעת לבצע את ההזרקה באותו יום, ולא נתן לה הסבר מספק. הוא הפנה לכך שהתובעת נטלה לעצמה פרק זמן של מספר שעות בביתה כדי לחשוב האם היא מעוניינת בפרוצדורה.

81. בהתייחסו לשיחה בינו לבין ד"ר אשכנזי, הנתבע אמר כי אינו יכול לשחזר את השיחה במדויק את השיחה אך מכל מקום מדובר בשיחה מזדמנת ואקראית, כאשר החומר הרפואי הנוגע לתובעת לא עמד לפניו. ממילא במצב כזה, הוא איננו יכול לזכור באופן ספציפי שימוש בתרופה ספציפית כמו מתילן בלו בעת שהוא משוחח ללא שהחומר הרפואי לפניו. הוא הניח שהשיחה התקיימה בזמן שבין טיפולים, מבלי שהייתה לו אפשרות לשחזר מה נעשה בטיפול ספציפי. מכל מקום, הוא שלל את האפשרות שדיווח על שימוש בחומר מסוג מתילן בלו בקשר לתובעת, ויתכן

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

שהבין כי השיחה עוסקת בנושא כללי של האפשרות התיאורטית של שימוש בחומר זה או אחר, והשיב תשובה כללית.

82. הוא הבהיר כי "בשום פנים ואופן לא יתכן שאמרתי שהזרקתי מתילן בלו באופן ספציפי בהתייחס ל[תובעת] מבלי שהתיעוד הרפואי עמד בפני, ואם היה התיעוד הרפואי נמצא בפני בוודאי שלא הייתי אומר דבר שסותר את מה שכתבתי בטופס הטיפול..." (סעיף 40 לתצהיר).

83. הנתבע נתן תשובות לשאלון שנשלח אליו מטעם התובעת (ת/2). בתשובה לשאלה 15 לשאלון הוא כתב לגבי ההסבר שנתן לתובעת את הדברים הבאים: "הסברתי כי גם אם אין הצלחה של הטיפול, דבר שקורה מעת לעת, הרי שהטיפול של הזרקה תחת CT לא יכול לגרום לנזק".

84. בפתח העדות בבית המשפט התאפשר לנתבע להסביר בעזרת הסרט המתעד את ההזרקה את מה שנעשה. הוא הסביר שההזרקה תחת CT מאפשרת דיוק מקסימלי ובטיחות לנבדק, וכן תאר את שלבי הפעולה. הזרקת חומר ניגוד כדי למצוא את מקום ההזרקה הנכון ולדייק (עמ' 209). חומר הניגוד מאפשר לדעת שקצה המחט נמצא בתוך המפרק, שאליו רוצים להזריק (עמ' 211). הוא הדגים כיצד קצה המחט נמצאת מרוחקת מאוד מהדיסק והעצב. הוא שב והראה מתוך הסרט מדוע המחט רחוקה מהדיסק (עמ' 213).

85. בחקירה הנגדית אישר הנתבע שמתוך הסרט המתעד את ההזרקה לא ניתן לדעת מה הסטרוואיד שהוזרק (עמ' 216, ש' 27-29) אבל הבהיר שניתן לראות את הזרקת חומר הניגוד ולאחר מכן הזרקה של סטרוואידים. בטרם הזרקת הסטרוואידים, חומר הניגוד מאפשר לדעת אם נמצאים במקום הנכון (עמ' 217, ש' 9-13). מכל מקום למעט חומר הניגוד לא ניתן לדעת מתוך הדיסק מה הוזרק (עמ' 220, ש' 11-15). הנתבע תיאר הזרקה של שלוש מחטים (עמ' 220, ש' 19-20) ואישר שהפרוצדורה ארכה כ-35 דקות (עמ' 222, ש' 31-32).

86. הנתבע נשאל לגבי הכנסת המחט לשק התקאלי, והתבקש להסביר כיצד זה קרה אם הפרוצדורה מדויקת מאוד. הוא הסביר שכאשר המדובר במקרים שהם פוסט ניתוחיים, בגלל ההידבקות הדבר יכול להתרחש (עמ' 226, ש' 8).

87. בחקירתו נשאל הנתבע לגבי מספר המחטים שהכניס. הוצג לו כי בדו"ח המודפס של הניתוח נכתב שנעשה שימוש בשלושה מחטים והוא אישר זאת (עמ' 244, ש' 2-7, עמ' 244, ש' 31-31).

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

32). לאחר מכן הוצג לנתבע הדיסק המתעד את ההזרקה ממנו עולה חדירתן של ארבע מחטים (עמ' 249, ש' 21-22). הנתבע לא כפר בכך, אך טען שזה נעשה לטובתה של התובעת (עמ' 249, ש' 24), וכי אין מדובר בטעות אלא במהלך שהוא "טוב מאוד" (עמ' 251, ש' 22-26).

88. באשר להסברים ולחתימה על טופס ההסכמה, הנתבע אישר שההסבר שנתן היה ש-70% מהמטופלים יגיבו לטיפול בצורה חיובית לטווח הארוך ו-30% לא יגיבו, ולכן יתכן ויזדקקו להתערבות ניתוחית (עמ' 236, ש' 2-5). הוא אישר שההסבר הוא ש"מקסימום לא גרמתי נזק. ולא, נכשלתי, אבל לא גרמתי נזק, כי זה לחץ ולא דלקת, אי אפשר לראות דלקת מראש, אבל 70% מהמקרים, זה דלקתי, בדיוק שיעור ההצלחה, כי אני הולך בתוך הדלקת" (עמ' 236, ש' 8-10).

89. בהמשך החקירה סייג הנתבע את הדברים ולא הסכים עם ההנחה שהסביר לתובעת ולבן הזוג שלה, שאין סיכון בהזרקה למעט אי הצלחתה (אף שזה מה שהשתמע מדבריו, כפי שהובאו לעיל). לדבריו "אני לא יכול לענות את זה, כי יכול להיות זיהום, יכול להיות אלרגיה, יכול שזה לא בשליטה שלי" (עמ' 221, ש' 21-22). באותו שלב עומת הנתבע עם התשובה שנתן לשאלה 15 לשאלון ותשובתו הייתה: "הסברתי כי גם אין הצלחה של הטיפול, דבר שקורה מעת לעת, הרי שהטיפול של הזרקה תחת סי. טי. לא יכול לגרום לנזק. אני התכוונתי, עצבי, עצבי (עמ' 240, ש' 4-5).

90. הנתבע טען שהתובעת חתמה על טופס הסכמה וכי הוא החתים אותה לפני הפרוצדורה (עמ' 236, ש' 30-31), אך הוא לא ידע לומר מתי החתים אותה, האם בבוקר או בערב (עמ' 237, ש' 8-10). מכל מקום הוא הבהיר שהוא ווידא שנחתם טופס הסכמה (עמ' 238, ש' 10-11).

91. הנתבע נשאל על הרישום שערך לגבי הייעוץ שניתן במהלך הביקור בשעות הבוקר. לדבריו, הוא דואג לעשות רישום לביקורים (עמ' 240, ש' 24-25) וטען שהרישום נמצא אצל מדיקל סנטר (עמ' 241, ש' 1). באשר לרישום הנוגע לפרוצדורה, הנתבע לא חלק על הקושי שיש לגבי הרישום ואישר כי שאינו מדויק. ההסבר לכך היה ש"אני מאלתר בזמן הפרוצדורה... אני מוסיף מחט או שתיים לפי מה שאני רואה בסי.טי." (עמ' 247, ש' 21-22). את אי הרישום המדויק הוא תלה בכך שאין מי שמדפיס בזמן אמת את מה שהוא עושה (עמ' 254, ש' 17).

92. באשר לשימוש שעשה במתילן בלו במקרים אחרים, הנתבע תאר שהשתמש בחומר זה רק בעת עבודתו בבתי החולים איכילוב ומעיני הישועה אך לא במדיקל סנטר, וזאת מאחר ונדרש

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

לנוכחות אורתופד בזמן השימוש בחומר (עמ' 263, ש' 11-14). בעקבות התשובה עלתה השאלה מדוע נוכחות האורתופד אינה מופיעה ברישומים שנערכו באותם מקרים.

93. בתארו את שיחתו עם ד"ר אשכנזי, הוא אישר שהייתה שיחת טלפון, ולדבריו "הייתי בין זריקה לזריקה, הייתי ככה, ואומרים לי ד"ר אשכנזי רוצה לדבר אתך, והייתי סטרילי, ככה עם מטופל, בחדר סי. טי. של הרצליה מדיקל סנטר..." (עמ' 270, ש' 14-16). הוא נשאל מדוע עניין זה, של היותו עם ידיים סטריליות בזמן השיחה, עולה לראשונה בעדותו והשיב כי כך הוא מניח, אבל אינו זוכר (עמ' 271, ש' 1-3). על רקע מכלול תשובותיו, העיר בית המשפט לנתבע כי "יש חשיבות גם לדיוק, לכן אל תגיד דברים סתם. אם זה משהו שאתה זוכר שהשיחה הייתה כשהיית סטרילי בין שתי הזרקות, אז בסדר, אז תגיד לנו... תקפיד לדייק" (עמ' 271, ש' 4-13).

94. החל מאותה באותו שלב, החל הנתבע לטעון לכך ש"ד"ר אשכנזי היה עם כל הצוות של איכילוב, של הכירורגים, כדי לנסות להפיל אותי בזמנו, אחרי ארבע שנים שהייתי באיכילוב, פיטרו אותי באיכילוב, צריך לדעת..." (עמ' 271, ש' 11-14). אלא שאז נשאל הנתבע האם ד"ר אשכנזי עבד בבית החולים איכילוב, והוא השיב שלא, "אבל הוא היה כירורג, שנגד, אז פרוצדורות שלי תחת סי. טי, כי זה מונע ניתוח ב-80% מהמקרים, ואתם יכולים, יש לנו מחקרים" (עמ' 271, ש' 21-22). למרות האמירות לפיהן מקור הדברים שאמר ד"ר אשכנזי הם הניסיון "להפיל אותי", הנתבע אישר כי הוא אינו מכיר את ד"ר אשכנזי, ואף נשאל מדוע המציא זאת, שכן בא-כוחו כלל לא העלה את הטענות האלה במהלך החקירה הנגדית לד"ר אשכנזי. תשובת הנתבע הייתה: "אני לא ממציא. הכל הוכח, הכל אני יכול להוכיח" (עמ' 271, ש' 29). העד המשיך לומר שד"ר אשכנזי פועל נגדו, וכי הוא יכול להוכיח זאת, ולאחר מכן הוסיף: "אני אומר שרוצים להפיל אותי על דבר שאחרים עשו, זה הכל", עד שבית המשפט עצר את שטף הדברים (עמ' 272). הדבר לא הסתייע והנתבע שב ואמר ביחס לד"ר אשכנזי, שעד היום הוא, ד"ר אשכנזי, נגדו, והוא לא היחיד, ואז הזכיר ש"ד"ר אשכנזי עשה מלחמה חזיתית לד"ר דווידוביץ', כי הוא עושה דרך אנדוסקופיה... זו אותה שיטה" (עמ' 273, ש' 2-3).

95. בתשובה לשאלות בא-כוח מדיקל סנטר, הנתבע אישר שהחל לעבוד במדיקל סנטר בשנת 2008 (עמ' 278, ש' 11-12) וכי לפני שהחל לעבוד נדרש להמציא אישור על קיום ביטוח, שאותו הוא הגיש (עמ' 278, ש' 24-29). הוא אישר שידע שאלמלא מסר את האישור, לא יכול היה לעבוד במדיקל סנטר (עמ' 279, ש' 19-21). הוא הוסיף כי לאחר שפוטר מבית החולים איכילוב, הוא נדרש

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

לביטוח באופן מיידי, הוא פנה לחברת מדנס, ונדרש לשלם 9,000 ₪ לחודש (עמ' 280, ש' 32-25), ולכן פנה לחברת שקנאי, שהתעריף שלה היה זול יותר (עמ' 282, ש' 4). את הקשר בינו לבין מדיקל סנטר, הגדיר כמתן חדר יעוץ (עמ' 284, ש' 4) שהוקצה לו למשך מספר שעות בשבוע (עמ' 284, ש' 7-8), תוך שהתשלומים שנעשו עבור ביצוע פרוצדורות חולקו: תשלום עבור עבודת הנתבע שולם לנתבע ותשלום נוסף עבור האשפוז, האחות, ההתאוששות, הסי.טי שולם למדיקל סנטר (עמ' 284, ש' 22-28).

עדות ד"ר אריק סיטון - נציג מדיקל סנטר

96. מטעם מדיקל סנטר הוגש תצהירו של ד"ר אריק סיטון, המנהל הרפואי מאז שנת 2017. הוא תאר בתצהירו כי מדובר במוסד רפואי פרטי, המאפשר למטופלים הרוצים בכך להגיע עם רופאם האישי לחצריה של מדיקל סנטר לצורך ביצוע פרוצדורה רפואית, כאשר המוסד מעמיד לרשות הרופא והמטופל חדרי ניתוח, ציוד ואת כל הדרוש. הוא הדגיש שהרופא הפרטי הוא הגורם המקצועי המצוי בקשר עם המטופל שלו בכל הקשור לטיפול, ומדיקל סנטר אינה מתערבת בכך.

97. ד"ר סיטון הבהיר שהנתבע לא הועסק על-ידי מדיקל סנטר, ולמדיקל סנטר לא היה כל חלק בשיקוליו הרפואיים באשר לפרוצדורות שהוא ביצע, ולדרך ביצוען. הנתבע נדרש לדאוג בעצמו פוליסת ביטוח המכסה את פעילותו, והוא אכן הציג אישור על רכישת פוליסת ביטוח אחריות מקצועית מיום 6.4.2009, כפי שנדרש.

98. בחקירה הנגדית הוברר שהעד החל לעבוד במדיקל סנטר בתחילת שנת 2017 ולא עבד שם קודם (עמ' 333, ש' 33-30), והאמור בתצהיר מבוסס על הרישומים ולא על ידיעתו שלו (עמ' 335, ש' 6-8). בתשובה לשאלה הנוגעת לרישומים על אודות צריכת התרופות במהלך פרוצדורות המתבצעות במדיקל סנטר, כמקור לקבלת מידע האם הנתבע השתמש או לא במתילן בלו, הוא השיב כי הרישומים אינם נשמרים זמן רב כל כך (עמ' 340, ש' 11-5).

עיקרי טענות התובעת

99. טענתה המרכזית של התובעת ברובד העובדתי היא כי הנתבע הזריק לה מתילן בלו. היא נסמכת בראש ובראשונה על עדותו של ד"ר אשכנזי. התובעת מפנה לדברים המפורשים שכתב בתצהירו, אמר בעדותו, וכן לרישום שערך ביום 22.7.2009 ובו ציין את פרטי השיחה עם הנתבע, ואת תוכן הדברים שהנתבע אמר לו.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

100. לטענת התובעת יש לקבל את גרסתו של ד"ר אשכנזי, שהיה עקבי לכל אורך עדותו, ואין לו כל עניין בתוצאות המשפט. בהקשר זה ביקשה התובעת לדחות את הטענות והרמיזות לכך שד"ר אשכנזי הושפע ממניע כספי ומרצונו לנתח את התובעת או לדברים שנאמרו בדבר השתתפותו בקונספירציה נגד הנתבע, כפי שהנתבע אמר בחקירתו בבית המשפט.

101. התובעת מפנה לתשובתו של ד"ר אשכנזי לשאלת בית המשפט ולפיה מי שהזכיר לראשונה בשיחה עם הנתבע את החומר "מתילן בלו" היה הנתבע, וכי הדבר הפתיע אותו שכן לא היה מודע כלל לאפשרות של שימוש בחומר זה בהזרקות לעמוד השדרה. התובעת נסמכת, כאמור, גם על גרסתו של בן הזוג. היא מבקשת לקבל את גרסתו.

102. אשר לעדותו של הנתבע, התובעת סבורה כי עדותו "נופלת" בכל המישורים. במישור הספציפי הנתבע למעשה לא הכחיש את אמירת הדברים לד"ר אשכנזי, ובמישור כללי היא טוענת כי עדותו של הנתבע הייתה לא מהימנה, וכל כולה אינה אמת. נוסף על כך נטען כלפי רישומי המעטים והחלקיים שהנתבע מזמן אמת, שהם "טעות ובלבול" והסבריו לרישומים הם "טעות והטעיה". בהקשר זה מצביעה התובעת על כך שהנתבע אינו אומר למעשה שהדברים לא נאמרו אלא מתרץ תירוצים כה מופרכים, והיא מפנה להערת בית המשפט שנאמרה לנתבע בדבר חשיבות הדיוק בעדותו.

103. התובעת מוסיפה כי הדיסק המתעד את ההזרקה וסרט ההסבר, שאותו היא מכנה "סרטון תדמית" אינם יכולים לסייע להכרעה במחלוקת שכן לא ניתן ללמוד מהם מה הזרק ולחייב.

104. חיזוק לטענותיה והסתמכותה על העדויות השונות, התובעת מוצאת בפער שהיה בין הגרסאות שניתנו לגבי מספר המחטים שהוחדרו – שתי מחטים שנזכרות ברישום הידני, שלוש מחטים כפי שנתב הרישום המודפס או ארבע מחטים כפי שניתן לזהות מתוך התיעוד של ההזרקה. הסברו של הנתבע בעדותו לכך, ממחיש עד כמה לא ניתן לסמוך על עדותו.

105. לטענת התובעת, בהיעדר רישום מדויק מצד הנתבע מה הזריק, ולהיכן בדיוק נעשתה ההזרקה - יש כדי להביא לקבלת הטיעון העובדתי של התובעת, במיוחד נוכח הודאתו של הנתבע שהוא "מאלתר בזמן הפרוצדורה" ואישורו כי לא נעשה רישום מדויק של הדברים בשל היעדר מי שירשום אותם בזמן אמת.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

106. קושי זה ברישום הפרוצדורה שנעשתה, ובתיעוד מה הוזרק ולאן – חל, לטענת התובעת, גם ביחס למדיקל סנטר. התובעת מפנה לשני הרישומים הסותרים – בכתב יד ובהדפסה, ולהיעדרם של רישום אחר או מקביל של מדיקל סנטר לגבי התרופות שסופקו לנתבע לצורך ביצוע הפרוצדורה ואף לא תיעוד של הבדיקה מאותו בוקר.

107. עניין אחר שעליו מבקשת התובעת להסתמך הוא היעדרו של עד משמעותי שלא הובא לעדות, האח, עובד מדיקל סנטר, שליווה את הנתבע במהלך ההזרקה ומסר לו את החומרים. לטענתה הימנעותם של הנתבע ושל מדיקל סנטר מהבאתו של אותו אח לעדות, מבלי שניתן לכך הסבר, פועלת לחובתם, וכך גם היעדר רישום מסודר של החומרים שנופקו על ידי מדיקל סנטר לצורך ביצוע הפרוצדורה.

108. על יסוד כל זאת התובעת מבקשת לקבוע כי הנתבע הזריק לה מתילן בלו. לטענת התובעת, ככל שיש חסר ראייתי, הרי שהחסר הראייתי מצד שני הגורמים, הנתבע ומדיקל סנטר, שלל ממנה את האפשרות להוכיח את יסודות העוולה ולכן היא טוענת להעברת מלוא מתחם הנטל, כהגדרתה, אל כתפי הנתבעים.

109. כאמור, לתובעת טענה עובדתית נוספת הנשענת על טיב ההסבר שניתן לה וזאת ללא קשר לשאלה האם הוזרק מתילן בלו או לא. לטענתה ההסבר שנתן הנתבע היה כי הפרוצדורה אינה יכולה לגרום לנזק. היא תצליח בהסתברות של 70% ולא תצליח בהסתברות של 30% אך בכל מקרה לא תזיק. טענת התובעת נסמכת גם על עדותו של הנתבע עצמו, שכך אמר, והיא מבקשת לדחות את ההסבר שנתן הנתבע באיחור לדברים ולפיו התכוון לנזק עצבי.

110. מסקנתה של התובעת היא שהנתבע הטעה אותה ביודעין כאשר הבטיח הבטחה שלא ניתן לקיימה. חיזוק לעמדתה היא מוצאת בהיעדרו של טופס הסכמה.

111. בסיכומי התשובה שלה התובעת מסתייגת מהטענה כי עדותו של ד"ר אשכנזי אינה קבילה. היא טוענת כי המדובר בהודאת בעל דין, ולכן היא חריג לכלל הפוסל עדות שמיעה וניתן לקבלה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

עיקרי טענות הנתבע

112. הנתבע מבקש לדחות את הטענה שהזריק לתובעת מתילן בלו במהלך ההזרקה שבוצעה בהנחיית CT. את עמדתו תומך הנתבע בראש ובראשונה בגיליון הטיפול שנרשם בזמן אמת, שבו לא נרשם דבר על אודות השימוש בחומר זה. לצד הרישום נסמך הנתבע על כך שכל מהלך הפרוצדורה מצולם ומתועד וניתן, לפי הטענה, ללמוד מהצילום שלא הייתה הזרקה של מתיל בלו, ובעצם כלל לא הייתה חדירה של מחט למרווח הדיסקלי (כאשר הזרקה חומר זה נעשית רק למרווח הדיסקלי).

113. לדידו של הנתבע כל התביעה מבוססת על עדות בעל פה, של ד"ר אשכנזי – שהיא עדות מפי השמועה שאינה קבילה ועומדת בסתירה לרשומה הרפואית, ואינה מתיישבת עם הצילום המתעד את ההזרקה. עדות נוספת היא דברי בן הזוג, שהם בגדר עדות כבושה, ולא נזכרו בכתב התביעה, אלא תועדו והועלו לראשונה לאחר 6 שנים במסגרת כתב תשובה, ללא כל תימוכין.

114. הנתבע מוסיף כי אין לקבל את דבריו של ד"ר אשכנזי, בדבר שיחה טלפונית מזדמנת ואקראית עם הנתבע, שנעשתה בעת שהתיעוד הרפואי לא עמד אל מול עיני הנתבע, בשעה שלא הייתה לו האפשרות לזכור שימוש בתרופה ספציפית לגבי מטופל ספציפי, כשהבנתו הייתה שד"ר אשכנזי פונה אליו בנושא כללי, ואין כל אפשרות (או סיבה) שהיה אומר לו שהזריק מתילן בלו בהתייחס לתובעת מבלי שהתיעוד הרפואי עמד לפניו, או ככל שהרישום עמד לפניו – באופן הסותר את הרישום.

115. הנתבע מפנה לפער שיש בין תיאור השיחה שרשם ד"ר אשכנזי ברישום שנערך ביום 22.7.2009 שבו נכתב שהנתבע אמר שהזריק מתילן כחול לדיסק לעומת תצהירו ששם כתב שהנתבע אמר שהזריק את החומר לשורשי העצב. את בקשתו של ד"ר אשכנזי לתקן את תצהירו בבוקר הדיון ולהתאימו לרישום כך שיתאים לרישום בגיליון, הנתבע מבקש לדחות ולהסיק מכך שד"ר אשכנזי אינו מהימן. מכל מקום, הנתבע מפנה לכך שאין ראייה להזרקה לתוך הדיסק כעולה מתוך הסרט המתעד את ההזרקה.

116. לדידו של הנתבע, אין לקבל מצב שבו תביעה בעילה של רשלנות מקצועית בעניין כה גורלי תוכרע על סמך שיחת טלפון אקראית בנסיבות לא-ידועות כאשר אין לדעת מה הייתה הבנת הצדדים לשיחה, ובמיוחד כאשר לנתבע לא הייתה ידיעה או הבנה שהשיחה מתמקדת במטופלת

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

ספציפית, בשעה שאין לו אפשרות לבדוק את תיקה הרפואי, כל זאת כאשר לפנינו מסמך רפואי המתעד בזמן אמת את פרטי הטיפול ודיסק המתעד את ההזרקה שהוא הראיה הטובה ביותר. כאשר לכך יש להוסיף כי עדותו של ד"ר אשכנזי על אודות השיחה היא עדות שמיעה שאין לקבל אותה, ועדות בעל פה כנגד מסמך בכתב. לדידו של הנתבע - לא די בכל אלה כדי להתגבר על רשומה רפואית, שמתעדת את הטיפול בזמן אמת, שהיא ראיה אותנטית ובעלת משקל מהותי.

117. לנתבע טענות המופנות כלפי מהימנות גרסתו של בן הזוג. לשיטתו לא זו בלבד שהמדובר בעדות כבושה, אלא שהיא מניחה כי הדברים נאמרו במהלך הפגישה בבית הנתבע, כאשר פענח את בדיקת ה-MRI, והעיר לגבי יכולתם של ד"ר אשכנזי ופרופ' פלומן לפענח את ממצאי הבדיקה, אלא ששיחה כזו לא הייתה יכולה להתקיים ביום 2.7.2009, שכן ד"ר אשכנזי טען שהצפייה בבדיקת הבדיקה הייתה ביום 22.7.2009 ורק אז נרשמה ברישום הרפואי.

118. נדבך נוסף בטענות הנתבע הוא הניתוח שערך פרופ' גומורי לדיסק המתעד את ההזרקה ומסקנתו כי לא הייתה חדירה של מחט לתוך המרווח הדיסקלי, למעט כזו של חומר ניגוד, ולכן לא הוזרק מתיל כחול למרווח זה ולא יכול היה לגרום לנזק.

119. לטענת הנתבע – לא הוכח כל מניע שיגרום לו להזריק מתילן בלו מבלי לתעד זאת בגיליון הסיכום הרפואי כפי שעשה בכל הפעמים האחרות שבהם ערך רישום כזה, ועוד עולה התהייה מדוע ידווח דיווח מוטעה לד"ר אשכנזי מבלי שהמסמכים הרפואיים עמדו לפניו.

120. הנתבע מבקש לזקוף לחובת התובעת את הימנעותה שלא מהבאת ראיות, ובהן תוצאות ההיוועצות הפרטית שערכה עם פרופ' פינקלשטיין, ותוצאות בדיקת הסליידים מהביופסיה לאיתור שרידי מתילן בלו.

121. על יסוד כל זאת הנתבע מבקש לקבוע שלא הוכחה הטענה בדבר הזרקות מתילן כחול.

122. הנתבע טוען להרחבת חזית בכל הנוגע להיעדר ההסכמה מדעת, שכן זו מוקדה בכתב התביעה (סעיפים 33-30) להזרקות החומר בלבד, משלא הוכחה הזרקותו אין לטענה כל רלוונטיות. זאת ועוד, לטענת הנתבע אין לקבל את עדותה של התובעת בהקשר זה. התובעת הצהירה בתצהיר העדות הראשית כי חתמה על "טופס ההסכמה שהגישה לי הפקידה", כאשר בן הזוג שלה והנתבע

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

נמצאים איתה, אך כאשר התברר לה שטופס ההסכמה לא אותר על ידי בית החולים ניסתה לחזור בה.

123. לצד טענות אלה הנתבע טוען כי יש לזקוף לחובת התובעת את דרך ההתנהלות שלה, ואת הימנעותה מלפנות אל הנתבע משך חמש שנים וחצי לאחר ביצוע הטיפול. הוא מגדיר את ההתנהלות הזו כנפסדת וחסרת הגינות. בעוד שהתובעת החלה לרקום מאז חודש נובמבר 2009 את תביעתה, היא לא טרחה לפנות לנתבע משך שנים, לברר עמו את הפרטים, ולהציג את עמדתו.

124. לטענת הנתבע "בהיעדר הסבר אין ספק שהדבר נעשה מתוך מזימה ומניעים טקטיים בכוונה להכביד על הרופא בניהול הגנתו". שיהיו זה, לטענת הנתבע, גרם לו לנזק ראייתי ושלל ממנו הגנה ראויה. די בו להביא לדחיית התביעה, או למצער להטיל על התובעת נטל הוכחה מוגבר הגבוה מהרגיל.

עיקרי טענות מדיקל סנטר

125. מדיקל סנטר טוענת שכל תפקידה הסתכם בהיותה אכסניה לפעילות של הנתבע. היא מבקשת לדחות טענות נוספות הנוגעות לנוכחות צוות סיעודי או צוות עזר, שאין להן זכר בכתב התביעה.

126. לטענת מדיקל סנטר התובעת פנתה לנתבע באופן פרטי במישרין, מבלי שהמקום בו פעל ובצע את הניתוח היה שיקול בבחירתה של התובעת לפנות לנתבע, וללא שהיה לה כל קשר קודם עם מדיקל סנטר. כל המעורבות התמצתה בהשכרת חדר טיפולים לנתבע, מתן האפשרות לפעול בחדר זה ובשימוש במכשיר ה-CT. לפיכך לא קמה חובת זהירות קונקרטיית של מדיקל סנטר כלפי התובעת בשל פעולותיו של הנתבע, שכן מדיקל סנטר לא הייתה יכולה לצפות כי הנתבע לא יפעל בהתאם להוראות משרד הבריאות, ויזריק חומר אסור.

127. לפי הטענה - לא מוטלת על מדיקל סנטר חובת פיקוח על פעולות הרופאים הפועלים בחצריה, והיא איננה חייבת בבקרת איכות לעבודתו. לפיכך, אין גם מקום להטלת אחריות שילוחית כלפי מדיקל סנטר למעשיו או למחדליו של הנתבע.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

128. מדיקל סנטר מצטרפת לטענות הנתבע, שלא הוזרק לתובעת מתילן בלו, שניתנו לה כל ההסברים הנדרשים בדבר הסיכונים הכרוכים בהזרקה טרם ביצועה.

129. לעניין הסכמתה מדעת של התובעת, מדיקל סנטר מבקשת לקבוע כי התובעת הוחתמה על טופס הסכמה, וזאת על יסוד העדויות. עם זאת, מדיקל סנטר אינה חולקת על כך שאין די בחתימה על הטופס והיה על הנתבע להעניק לה הסבר מלא על הסיכונים, בהתאם לסעיף 13 לחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996 (להלן: **חוק זכויות החולה**).

130. מדיקל סנטר מסבירה כי החובה המוטלת על הנתבע למסירת הסבר מלא נובעת, בין היתר מכך, שטופס ההסכמה לא היה ייחודי לביצוע פרוצדורה של הזרקה אפידורלית.

131. עוד נטען שבהינתן שהתובעת אישה משכילה, אשת מדע, שקיבלה הזרקות אפידורליות בעבר, היא הייתה מודעת לסיכונים העלולים להיות כרוכים בביצוע ההזרקה, ובשים לב לכך שהייתה מודעת לרגישות לסטרואידים מסוג מסוים, עולה כי הייתה לה מודעות לכך שהפעולה כרוכה בשיעור מסוים של סיכונים.

דיון והכרעה

132. לאחר בחינת הראיות והטענות הגעתי לכלל מסקנה שיש לקבוע את הממצאים העובדתיים הבאים:

א. יש להעדיף את גרסתו של ד"ר אשכנזי ושל בן הזוג בדבר הדברים שאמר הנתבע, ולפיהם הנתבע הזריק לתובעת מתילן בלו, וזאת על פני גרסתו של הנתבע המכחישה את הדברים ולמצער טוענת כי נאמרו בהקשר כללי.

ב. על יסוד האמירה הזו, שלא ניתן לקבל כי נאמרה בהקשר כללי, יש לקבוע כי הנתבע אכן הזריק מתילן בלו במהלך ההזרקה.

ג. הנתבע הציג לפני התובעת ובן הזוג מצג ולפיו לא כרוך כל סיכון שהוא בביצוע ההזרקה, למעט הותרת המצב הקיים על כנו.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

ד. חלקה של מדיקל סנטר בטיפול שניתן לתובעת כלל העמדת חדר טיפולים, סיוע מצד כוח עזר, ומכשור בלבד, מבלי שהייתה מצדה מעורבות בבחירת טיב הטיפול, בחינת איכותו והתאמתו ופיקוח על הנתבע בעת ביצועו.

133. להלן אפרט את השיקולים שתומכים בקביעתם של הממצאים עובדתיים שפורטו לעיל.

134. הגרסאות העובדתיות שהונחו לפני לגבי השיחה בין ד"ר אשכנזי לבין הנתבע ולגבי השיחה בין בן הזוג לבין הנתבע – מוקשות, ולמרבה הצער, קיימים קשיים לא מבוטלים בקבלת כל אחת מהגרסאות.

135. גרסת בן הזוג הועלתה לראשונה בשלב מאוחר, בעת הגשת כתב התשובה. בשים לב למועד המפגש בין בן הזוג לבין הנתבע ככל הנראה בין 1.7.2009 ל- 2.7.2009, מצופה היה שבן הזוג היה מדווח על כך למי מהרופאים שראו את התובעת מיד לאחר אותו מועד או לאחר מכן – אך דיווח כזה לא נמסר מצדו של בן הזוג, שהוא רופא בעצמו ומודע היטב לחשיבות שיש לדיווח מלא לרופא המטפל.

136. אף השינוי בגרסאותיו של ד"ר אשכנזי עורר קושי. ד"ר אשכנזי ערך רישום ולפיו הנתבע מסר לו על הזרקה החומר לתוך הדיסק, בתצהירו כתב כי המדובר בהזרקה לשורשים ובפתח עדותו הוא תיקן את תצהירו. השינוי, והצורך בתיקון בעניין מהותי הנוגע למיקום שאליו הוזרק מתילן בלו, מחייב זהירות בקבלת גרסתו.

137. זהירות זו מתחייבת גם מכך שד"ר אשכנזי לא ידע לתאר במדויק את השיחה, היכן נערכה ולמעשה גם לא היה משוכנע לגבי המועד שבו היא נערכה, והיחס בין מועד זה לבין המועד שבו תיעד ברשומה את שנאמר לו.

138. עם זאת, מן הצד האחר, ד"ר אשכנזי תיעד את השיחה ברישום שערך סמוך לעריכתה ויש בכך כדי לתמוך בגרסתו. נוסף על כך, הרושם שנותר מעדותו של ד"ר אשכנזי מקשה עלי לקבל את ההנחה שבדה את הדברים מלבו, והעלה מיזמתו שימוש בחומר, שהשימוש בו גם לדעת הנתבע אינו שכית, ואני מעדיף את האפשרות כי גרסתו ולפיה שמע על אפשרות ההזרקה של החומר מהנתבע היא הנכונה. זו גם הייתה התרשמותי מבן הזוג. אני מתקשה להניח כי שניהם המציאו המצאה כזו יש מאין. לא זו אף זו, איני רואה קושי בכל הנוגע לקבילות עדותו של ד"ר אשכנזי,

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

מכוח הכלל בדבר הודאת בעל דין, שנמסרה מחוץ לכתלי בית המשפט, כמפורט בסיכומי התשובה של התובעת.

139. מכאן לגרסתו של הנתבע. זו הייתה בעייתית עוד יותר. הנתבע לא הכחיש למעשה את אמירת הדברים לד"ר אשכנזי, וקשה היה שלא להשתחרר מהרושם שהנתבע מבקש לשמור על כל האופציות פתוחות למקרה שיופתע, ותונח לפניו הקלטה של השיחה.

140. איני מקבל את הגרסה ולפיה הנתבע התייחס לשימוש בחומר באופן כללי. המדובר באירוע חריג גם עבור הנתבע, אירוע שבו מטופלת, שהיא אשתו של רופא, שזריקות ששנתן לה גרמו לה לירידה תפקודית חריגה, אבדן תחושה בפלג הגוף התחתון וקושי ניכר. הנתבע נפגש פעמיים עם בן הזוג, עבר על בדיקת MRI ופענח אותה, והדעת נותנת שידע במי מדובר בעת ששוחח עם ד"ר אשכנזי.

141. באופן זה התקשיתי לקבל את הגרסה הכבושה שהעלה הנתבע ולפיה זכר שהשיחה עם ד"ר אשכנזי הייתה בזמן שהיה לבוש בלבוש סטרילי. איני מעלה על דעתי שהנתבע זכר את השיחה, זכר היכן התקיימה ומה עשה באותו זמן (להבדיל מכך שזכר בעת השיחה את ההזרקה לתובעת).

142. לא ניתן לייחס משקל לגיליון הטיפול שנעשה במקביל או בסיום הפרוצדורה. כפי שעלה מתוך השוואת העדויות, המסמך והדיסק המתעד את ההזרקה, הרי שבהיבט מהותי של הפרוצדורה שנעשתה, מספר המחטים שהוחדרו – נפלו פערים שלא ניתן להם הסבר משכנע. ההסבר שניתן ולפיו הנתבע "מאלתר" תוך כדי הפרוצדורה אינו תומך בגרסתו ולפיה יש לסמוך על מהימנות הרישום, במיוחד כאשר קיים רישום מאוחר יותר לאותה פרוצדורה.

143. לכך יש להוסיף את הקשיים שעלו לגבי הרישום שנעשה באותם מקרים שבהם עשה הנתבע שימוש במתילן בלו, וטען כי הדבר היה בלווית רופא אורתופד, אך הדבר לא נרשם. הקושי ברישומים אינו מסתיים בכך. אף להיעדרו של רישום לביקור שנערך בבוקר אותו יום לא ניתן כל הסבר.

144. המסקנה הנובעת מכך שאין באמור ברישום כדי לסייע להכרעה בשאלה כמה מחטים הוזרקו ולאן, ואין די ברישום כדי לשלול את האפשרות לשימוש שנעשה במתילן בלו.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

145. צפיתי בדיסק המתעד את ההזרקה במעמד עדות הנתבע וכן לאחר מכן בנפרד. לא ניתן לדעת ממנו מהו החומר שהוזרק, ולאן הוא הגיע, ואין בדיסק כדי לשלול החדרה של מתילן בלו לשק התקאלי, שכן הדבר היחיד שניתן היה לראותו הוא כי הוזרק חומר ניגוד שחדר לשק ולאחר מכן המחט הוסטה לאחור. אין בכך די כדי לשלול את האפשרות להזרקת מתילן בלו לשם או לשורשי העצב.

146. עד כאן לגבי תוכן העדות. אשר לאופן שבו נשמעה עדותו של הנתבע, הרי שהרושם שהתקבל ממנה מקשה עד מאוד לקבל אותה. די לשוב להערת בית המשפט במהלך העדות, שבה המליץ לנתבע להקפיד על דיוק, ולחשוב בטרם הוא משיב, כדי לקבל מושג על הרושם שהותירה עדותו. התרשמות בעייתית זו התעצמה ככל שהעדות נמשכה והגיעה כדי העלאת תיאוריית קונספירציה מופרכת, ולפיה ד"ר אשכנזי ועמו רופאי בית החולים איכילוב קשרו קשר לפגוע בנתבע, כל זאת שעה שהנתבע מאשר שאין הכירות בין ד"ר אשכנזי לבינו. כאשר הבין הנתבע את הכשל הלוגי, ניסה לייחס לד"ר אשכנזי עוינות כללית לרופאים המבצעים הזרקות – אך גם לכך אין כל יסוד.

147. באשר לנזק הראייתי - שלושת הצדדים כשלו בדרך התנהלותם הדיונית: התובעת בכך שהגישה את התביעה בחלוף למעלה מחמש שנים מבלי שפנתה לנתבע ולמדיקל סנטר כל אותו זמן, באופן שהיה מאפשר להם שמירה ואיסוף מידע מזמן סמוך יותר לאירוע; הנתבע ומדיקל סנטר כשלו באי הבאתו של עד מהותי, האח שסייע לפרוצדורה, לעדות (וזאת מבלי שפירטו האם ניסו לאתר אותו ומה העלה הניסיון), ובאי הבאת מידע ומסמכים לגבי ניפוק התרופות ששימשו בזמן ביצוע הפרוצדורה, ומדיקל סנטר, בנפרד, כשלה בכך שהעד היחידי מטעמה, לא היה בעל תפקיד בזמן הרלוונטי ולמעשה אין ערך לעדותו למעט הישענותו על המסמכים. נראה כי הכשלים הדיוניים "מקזזים" אלה את אלה.

148. בסופו של יום על בית המשפט לבחור בין שתי גרסאות קוטביות, ובבחירה בין הגרסאות, מצאתי להעדיף את גרסת ד"ר אשכנזי, הנתמכת בגרסת בן הזוג, לגבי הדברים שאמר הנתבע על פני האפשרות להעדיף את גרסתו של הנתבע. על יסוד אותם דברים, כפי שפרטתי לעיל, הגעתי למסקנה כי אכן הנתבע לא רק אמר את הדברים אלא כי הם משקפים את מהלך הדברים בפרוצדורה שבוצעה וכי במהלך ההזרקה הוזרק חומר מסוג מתילן בלו, אף שלא ניתן לדעת באיזה מן המחטים החומר הוזרק ולאן בדיוק.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

149. אשר לעניין ההסכמה, זה מבוסס על ההסבר שנתן הנתבע בעל פה ולא על טופס ההסכמה. מקובלת עלי טענתם של הנתבע ושל מדיקל סנטר כי התובעת אכן חתמה על הטופס, ואולם נוכח היותו של הטופס - כללי, אין בכך כדי לפטור את הנתבע מהחובה ליידע את התובעת על הסיכונים של הפרוצדורה. מכל מקום, הנתבע פרט, וחזר ופרט מה אמר – וגרסתו הייתה חד משמעית – כי הציג לפני התובעת ובן זוגה, שאין כל סיכון מההזרקה.

150. איני מקבל את גרסתו המאוחרת של הנתבע שהתייחסותו הייתה מצומצמת להיבט העצבי, שעה שהוא שב בהזדמנויות שונות על אותה גרסה, שלפיה אמר שאין כל סיכון בפרוצדורה למעט אי הצלחתה והשארית המצב הקיים בעינו.

151. לא מצאתי יסוד לטענת הנתבע להרחבת חזית. עיון בסעיפים 32-33 לכתב התביעה מלמד כי נוסחו באופן רחב והטענות נטענו להטעיה בתיאור הפרוצדורה באופן כללי.

152. עניין אחרון הוא טיב המעורבות של מדיקל סנטר. בין הצדדים לא הייתה מחלוקת למעשה באשר לחלקה אלא באשר למשמעות הדברים, ובכך אדון בנפרד.

ההתרשלות, הקשר הסיבתי והנכות הרפואית

153. משנקבעו הממצאים העובדתיים נפנה לבחינת השאלות הבאות:

א. האם הזרקת מתילן בלו היא בגדר התרשלות, והאם יש קשר סיבתי בין התרשלות זו לבין הנזק, וזאת בעיקר על רקע מצבה של התובעת עובר להזרקה?

ב. האם הנתבע הפר את החובה למסור מידע על אודות הסיכון הטמון בפרוצדורה, והאם נקשר קשר סיבתי בין המידע החסר שנמסר לבין ההסכמה לבצעה?

ג. בהינתן כי קביעת הנכות קשורה לעמדות המומחים השונים באשר לקשר הסיבתי, נדון גם בכך ונבחן את השאלה מהי נכותה הרפואית של התובעת?

154. לצורך ההכרעה בשאלות אלה הובאו ארבעה מומחים: שניים מכל צד: פרופ' יעקב נרובאי וד"ר אלכסנדר קונדריאה מטעם התובעת; פרופ' שי שבת וד"ר גיל לוי מטעם הנתבע. אף שחוות הדעת והעדויות היו נרחבות, נראה כי הנדרש לצורך ענייננו הוא מצומצם יחסית.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

חוות דעתו של פרופ' יעקב נרובאי

155. פרופ' נרובאי, מנתח אורתופד, תאר בחוות דעתו את הפרוצדורות שהתובעת עברה עד להזרקה החל מחודש נובמבר 2006 ועד להחמרה במצבה מחדש. לדבריו, לאחר כשנתיים חזרו הכאבים בגב עם הקרנה לרגל ימין בעיקר בזמן ישיבה, והיא קיבלה טיפולים שונים ובהם זריקה אפידורלית שהביאה להטבה למשך מספר שבועות. לאחר מכן בוצעה זריקה אפידורלית נוספת שלא הביאה להטבה. בגלל המשך התלונות על כאבים והפרעה לתפקוד, בוצעו בדיקות שונות ונאמר לתובעת שיש שארית של דיסק, והומלץ על ניתוח נוסף, שיכלול כריתה של הדיסק וקיבוע של עמוד שדרה.

156. לדברי פרופ' נרובאי, התובעת פנתה לנתבע שהמליץ על הזרקה אפידורלית של סטרואידים, תוך שיקוף של טומוגרף ממוחשב - CT. הפרוצדורה בוצעה ולאחר מכן הופיעו כאבים חזקים מאוד בגב, והתובעת לא הייתה מסוגלת לעמוד או ללכת ונעזרה בכסא גלגלים. באותה תקופה התובעת אף לא הייתה מסוגלת לתת שתן או צואה והרגישה שהאגן רדום. לאור מצבה היא נותחה, נכרת הדיסק, ונעשה קיבוע, וזאת ביום 26.7.2009.

157. פרופ' נרובאי עמד בחוות דעתו על הרישום שערך ד"ר אשכנזי לשיחה עם הנתבע שבה אמר הנתבע, לפי הרישום, כי הזריק לדיסק חומר מסוג מתילן בלו, על מנת לגרום לפגיעה בקצוות העצב הגורם לכאב, והעריך כי החומר חדר גם לשק התקאלי ואולי החומר הננירוטוקסי גרם נזק. מסמך נוסף שאליו התייחס פרופ' נרובאי הוא הפענוח של פרופ' גומורי, למהלך ההזרקה.

158. בהישענו על ההנחה העובדתית כי לתובעת הוזרק חומר מסוג מטיל כחול הגיע פרופ' נרובאי למסקנה כי ההזרקה של החומר הזה גרמה לנזק הקשה שממנו התובעת סובלת. הוא הבהיר כי הזרקה של חומר מסוג מטיל כחול אינה פעולה מוכרת שמבוצעת בעת הזרקות אפידורליות, והיא אסורה. מסקנתו על יסוד ניתוח מחקרים שנערכו היא כי "לא היה שום מקום ואף אסור היה להשתמש בחומר מטילן בלו בעמוד השדרה".

159. בחוות דעת המשלימה, שהגיש לאחר עיון בחוות הדעת של המומחה מטעם הנתבע, חלק פרופ' נרובאי על הטענה שלפיה הנתבע לא הזריק את החומר, תוך שהתייחס לראיות השונות. מכל מקום הוא הפנה לכך שמצפייתו של פרופ' גומורי בדיסק עלה כי לא ראה שהחומר הוזרק בתוך הדיסק אלא בחלל האפידורלי.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

160. בהתייחסו לנכות של התובעת, כתב פרופ' נרובאי שמצא כי התובעת סובלת מהגבלה בינונית בתנועתיות עמוד השדרה עם פגיעה נוירולוגית המתאימה לפרפלגיה בצורה בינונית עם חולשה של השרירים בשתי הגפיים התחתונות. הוא העריך את נכותה ב-20% בשל הגבלת תנועה בתנועות עמוד השדרה, לפי סעיף 37(7)(ב) לתוספת לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956 (להלן: **התוספת**); 50% בשל הפגיעה הנוירולוגית לפי סעיף 29(2)(ב) לתוספת. המומחה הציע לנכות 5% בשל הפרעה נוירולוגית קודמת שהייתה לפני ההזרקה, ועל כן נכותה של התובעת הנובעת מהזרקה החומר מטילן בלו, היא להערכתו של פרופ' נרובאי בשיעור של 45%.

161. בחוות הדעת המשלימה, דחה פרופ' נרובאי את האמור בחוות הדעת של פרופ' שי שבת, ועמד על דעתו כי יש להפחית אחוזי נכות בודדים בשל העבר.

162. בחקירתו בבית המשפט הוא נשאל, בין היתר, בקשר לכך שהפרעה בשליטה על סוגרים היא סיכון ידוע ומקובל בניתוחי גב. הוא לא הסכים עם ההנחה הזו, וציין כי פגיעה מסוג "קאודה אקווינה", תסמונת זנב הסוס, אינה שגרתית כאשר אדם מנותח בעמוד השדרה ולא סבל ממנה לפני כן (עמ' 434, ש' 6-1).

163. פרופ' נרובאי התבקש להתייחס לשאלה מהו שיעור הנכות של מי שנמצאה לו פגיעה עצבית והכוח הגס שלו הוא 2 מתוך 5. תשובתו לכך הייתה כי נדרשת חולשה של כמה שרירים ולא של אחד בודד, והפרעות בתחושה, והנכות יכולה להיות 10% או 20% (עמ' 439, ש' 10-8). הוא התבקש להסביר מדוע לא התייחס לנסיבות שהביאו את התובעת לניתוח השלישי. לאחר חילופי דברים ארוכים התבקש המומחה להבהיר האם בחן את האפשרויות השונות למצבה של התובעת: האם מקורו הוא תקלה שהייתה בניתוח השני או שמקורו בהזרקה. המומחה השיב שלא דן בכך, אבל לדעתו אין צל של ספק שההזרקה היא שגרמה לנזק. הוא הסביר זאת בכך שהפגיעה הנוירולוגית הייתה "כל כך דרמטית" (עמ' 449, ש' 31-29). הוא שלל מכל וכל היתכנות של אפשרות שההזרקה לא הייתה הגורם לנזק, ואף אם לא כללה את החומר בו מדובר, בלו-מתיל, הנזק נגרם, לפי עמדתו של פרופ' נרובאי, כתוצאה מההזרקה (עמ' 450, ש' 29-23). בהמשך לכך המומחה שב והבהיר כי, לדעתו הגורם לנזק הוא ההזרקה, בין שהיה בלו מתיל ובין שלא היה בלו מתיל (עמ' 451, ש' 5-2). לאחר שהדברים חודדו פעם נוספת, המומחה הודה כי ההזרקה

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

כשלעצמה, לא משנה מה הוזרק, יכולה לגרום באחוזים קטנים לתוצאה שנגרמה (עמ' 451, ש' 29-31).

164. באותו שלב התבקש על ידי בית המשפט להבהיר, בהנחה שהעמדה העובדתית של התובעת אינה מתקבלת, וייקבע ממצא עובדתי שלפיו לא היה שימוש במתילן בלו, האם אז לשיטתו אין לייחס רשלנות במה שהנתבע עשה. הוא השיב לכך שהדבר תלוי איך נעשתה הזריקה, ואם נעשתה בצורה לא נכונה. באותו שלב נשמעה התנגדות להרחבת חזית, והמומחה אף אישר כי לא התייחס לכך בחוות דעתו (עמ' 452, ש' 20-33).

165. מכל מקום תשובתו לשאלה על מה נסמכת האפשרות שהזריקה הוזרקה במקום הלא נכון וכי ההזרקה היא הגורם למצבה של התובעת הייתה: "כן, כן, תראה, הולך כמו ברווז, מדבר כמו ברווז, ונראה כמו ברווז" (עמ' 453, ש' 4) והפנה לכך שהתובעת נכנסה לחדר ניתוח עם מצב נוירולוגי מסוים ויצאה אחרי הזריקה במצב נוירולוגי אחר – שונה לחלוטין (עמ' 453, ש' 6-10). עם זאת, המומחה אישר שחוות דעתו התייחסה למתיל בלו ולא לאפשרות שהזרקה הסטרואידים הייתה לקויה (עמ' 453, ש' 25-28).

166. פרופ' נרובאי אישר שהתובעת סבלה ממצב של ארכנואידיטיס עוד לפני ההזרקה, אך הבהיר כי לדעתו "לא כמו שהיה אחר כך" (עמ' 454, ש' 32). לאחר מכן נסקרו לפני פרופ' נרובאי מסמכים רפואיים רבים המתארים את מצבה של התובעת לפני ההזרקה. בסיומם הוא נשאל כיצד העריך את נכותה עובר להזרקה ב-5%. הוא השיב כי מדובר בעיוות של הדברים מאחר והנכות היא בשני מישורים: תנועתיות ובדיקה נוירולוגית ולדבריו מעולם לא אמר שהתנועתיות היא תוצאה של ההזרקה (עמ' 476, ש' 1-4).

167. כאשר הוא נתבקש להעריך את נכותה של התובעת לפני ההזרקה הוא השיב שהמגבלה בתנועה מביאה ל-20% נכות, ונכותה היא בגובה 50% בגלל הפרעות הנוירולוגיות. המומחה התבקש לבודד בצורה חדה יותר מה הייתה נכותה של התובעת יום לפני שהלכה להזרקה והשיב – 20% בשל ההגבלה בתנועות ונכות נוירולוגית בגובה 5% (עמ' 476, ש' 25-32).

168. באשר למצב התפקודי לפני ההזרקה, הוא השיב כי התובעת הייתה מוגבלת מאוד, וסבלה מכאבים בישיבה ובהליכה ולכן פנתה להזרקה, אך לא הייתה לה פגיעה בסוגרים. דרגת אי הכושר עובר להזרקה הייתה מבחינתו 100% אך לא הנכות (עמ' 477-478).

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

חוות הדעת של ד"ר אלכסנדר קונדריאה

169. ד"ר קונדריאה, מומחה בתחום האורו-גניקולוגיה, בחן את השלכת הפגיעה הניורולוגית של התובעת. הוא קבע לה נכות של 80% בשל אבדן שליטה מלא על סוגר פי הטבעת, אשר יכול להביא לדליפת צואה מתמדת ומנגד לעתים להתמלאות החלחולת בצואה ללא אפשרות להוציאה. בנוסף הוא קבע נכות של 50% בשל דלקת כרונית קשה של שלפוחית השתן עם תכיפות בהטלת שתן פעם לשעה או יותר כאשר השלפוחית מצומקת וכן נכות של 30% בשל אין אוניות נשית.

170. בחקירה הנגדית אישר ד"ר קונדריאה ששכיחות התופעה של שלפוחית רגיזה, עולה עם הגיל (עמ' 513, ש' 17), וכי קיימת תופעה של בריחת שתן בעת מאמץ ללא קשר לכך (עמ' 513, ש' 18-20). הוא הסכים עם ההנחה שתופעת בריחת השתן אצל נשים בגיל המעבר מגיעה ל- 40% לנשים בגיל 50 ומעלה (עמ' 520, ש' 27-29), אך שלל את ההנחה שהמספר גדול יותר בשל דיווח חסר (עמ' 522, ש' 9-10). עם זאת, הוא הבהיר שהתובעת לא התלוננה על דליפת שתן בזמן מאמץ (עמ' 514, ש' 26-27).

171. במהלך עדותו נשאל ד"ר קונדריאה על הקשר בין ההזרקה לבין מצבה של התובעת. עמדתו הייתה שההזרקה בוצעה באזור שאחראי על תפקוד רצפת האגן, ומיד לאחריה הופיעו הפרעות ברצפת האגן. הוא תיאר את הקשר כך: "כרופא סביר, כפי שלימדו אותי מאז בית-ספר לרפואה, יש כאן סיבה ותוצאה ברורים, ואם מישהו צריך להוכיח אחרת, זה רופא שיגיד – שמע, זה וזה, כן אבל זה לא בגלל זה... אני כרופא מבחינתי זאת סיבה ותוצאה ברורים. לא משנה מה הוזרק" (עמ' 562, ש' 27-23). הוא הבהיר שזו עמדתו גם בהנחה שהוזרקו סטרואידים ולא מתילן בלו (עמ' 563, ש' 4-1). על אף שהופנו בהקשר זה שאלות רבות הוא שב ואמר "אם יש לך משהו שאתה עושה אותו שיכול לפגוע בדיוק במקום שהתוצאה הופיעה מיד אחר-כך, זאת הסיבה וזאת התוצאה" (עמ' 566, ש' 20-19), במיוחד כאשר בוצעה פרוצדורה "על העצבים שהם שולטים על המערכת" (עמ' 566, ש' 30).

חוות הדעת של פרופ' שי שבת

172. מטעם הנתבע הוגשה חוות דעתו של פרופ' שי שבת. פרופ' שבת כתב שעבר על ההדמיה המתעדת את ההזרקה ומצא שהנתבע לא התרשל ופעל באופן סביר תוך נקיטת כל האמצעים הדרושים. לדבריו רואים בהדמיה שהנתבע "נכנס" עם מחט למרווח האפידורלי והזריק חומר

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

ניגוד. מאחר והיו הידבקות במקום זה, כתוצאה מהניתוח שנעשה בשנת 2006, נעשתה חזרה למרווח האינטרטקאלי (לתוך שק השדרה) והחומר הניגודי צבע את תוך תעלת השדרה. מיד לאחר מכן ניתן לראות בהדמיה כי הנתבע הסיג את המחט למרווח האפידורלי, ובנוסף בוצעה החזרת מחט וזריקה לפצט ולפורמן מימין. גם פרופ' שבת נשען על הפענוח שערך פרופ' גומורי.

173. פרופ' שבת הוסיף שהנתבע לא כתב שהזריק מתילן בלו, ואף לא עשה כן לאורך הפרקטיקה הרפואית שלו, אלא במקרים בודדים, ואז הזריק לתוך המרווח הדיסקלי. הערכתו היא שהסבירות להזרקת חומר מסוג מתילן בלו היא אפסית ובלתי סבירה. נוסף על כך, פרופ' שבת הפנה לכך שבדו"ח הניתוח שד"ר אשכנזי כתב ביום 26.7.2009 (ארבעה ימים לאחר שלכאורה נודע לו על הזרקת החומר מהשיחה עם הנתבע) הוא לא ציין את ההזרקה של מתילן בלו, אף שמדובר במידע בעל חשיבות עצומה, ולכן סביר שאם ד"ר אשכנזי היה יודע על כך הוא היה מציין זאת ברישום שערך בזמן הניתוח.

174. בהתייחסו לחוות דעתו של פרופ' נרובאי, פרופ' שבת כתב כי לא בוצעה הזרקה אפידורלית ותהא האם פרופ' נרובאי אינו מכיר את ההבדל בין החלל הדיסקלי לחלל האפידורלי.

175. פרופ' שבת סקר בחוות דעתו את עברה הרפואי של התובעת ולמד מתוך דבריה ומתוך המסמכים הרפואיים כי לאחר הניתוח שנעשה לתובעת בשנת 2006 מצבה מבחינה נוירולוגית לא השתפר, היא נאלצה להשתמש בסד פיני עקב כף הרגל הצנוחה, ובהמשך בסד דיקטוס. הוא חלק על הערכתו של פרופ' נרובאי באשר למצבה של התובעת לאחר הניתוח ולדעתו לאורך כל התקופה ועד לחודש יוני 2009 היא שבה וסבלה מכאבים, התלוננה עליהם וביצעה בדיקות רבות. בשלב בו הגיעה אל הנתבע לצורך הזריקה היא סבלה כבר מפגיעה עצבית וכוח ירוד ברגל. מסקנתו היא כי ההזרקה לא שינתה את המהלך הטבעי של המחלה אלא גרמה להחמרה רגעית בלבד.

176. חיזוק לעמדתו באשר להיעדרו של קשר סיבתי, מצא פרופ' שבת בכך שלאחר ההזרקה לא ראה ד"ר אשכנזי דחיפות בעריכת הניתוח, וכן מתוך עיון בבדיקות ההדמיה.

177. בחקירה הנגדית הוא התייחס לדרך ביצוע ההזרקה. הוא הסביר כשהסטת המחט לאחור בעת שהנתבע ראה שחומר הניגוד צובע את שק העצבים הייתה דבר מקובל, והדבר נבע מההידבקות שהיו בשל הניתוח. לדבריו "עשה נכון, לטעמי ואני הייתי נוהג באותה פרקטיקה"

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

(עמ' 583, ש' 26-20). אשר למצבה של התובעת בעת הניתוח הראשון הוא תאר שאובחן "קאונה אקווינה סינדרום", שמחייב כניסה מיידית לחדר ניתוח (עמ' 595, ש' 2-1).

178. באשר לאפשרות שהזרק מתילן בלו ציין פרופ' שבת כי להבנתו לא ניתן להסביר את מצבה של התובעת בהזרקת מתילן בלו, שכן אם חומר זה היה מוזרק, היה נגרם נזק שהיה הולך ומחמיר, בעוד שאצל התובעת היה שיפור. להבנתו מתילן בלו גורם פגיעה עצבית קולוסאלית, בלתי רוורסבילית, ותהה איך החולה מסתדרת? (עמ' 597, ש' 10-7) ובהמשך הוא אמר: "אני חושב שלא ייתכן שהזרק שם מתילן בלו, זה לא עושה שכל. זאת המסקנה הסופית" (עמ' 598, ש' 3-2).

179. לפני המומחה הוצגה הטענה שמצבה של התובעת השתפר לאחר הניתוח משנת 2006 והיא חזרה לתפקוד תקין, עד להופעת כאבי הגב חצי שנה לפני ההזרקה. פרופ' שבת שלל את האפשרות הזו על יסוד הביקורים הרבים של התובעת אצל רופאים (עמ' 610, ש' 3-1) ועל יסוד הממצאים של הרופאים שבדקו ובהם ממצא של "דרופ-פוט בצד ימין" (עמ' 610, ש' 11). להבנתו "מספר רב של מפגשים חולה-רופא בשנתיים וחצי האלה, לא מתארים נכונה את מה שאתה אומר" (עמ' 610, ש' 25-26).

180. פרופ' שבת לא שלל את האפשרות לכך שארכנואידיטיס יכולה להיגרם מהזרקה של חומר לשק העצבים, ואמר שכל חומר שיוזרק לתוך תעלת השדרה, יכול לגרום ברמה זו או אחרת לארכנואידיטיס, אלא שלתובעת הייתה ארכנואידיטיס עד לפני ההזרקה (עמ' 629, ש' 21-19). הוא תהה משך חלקים נרחבים של עדותו מכך שד"ר אשכנזי לא ניתח את התובעת מיד כשאבחן ממצא של "קאודה אקווינה" (עמ' 631). הוא הוסיף כי אם התובעת התלוננה לפני הנתבע על תופעות של עצירת שתן, והנתבע השיב לה שזה יעבור ותחכה – הוא היה נוהג אחרת (עמ' 634, ש' 24-29).

181. פרופ' שבת נשאל לגבי תיאור הסיכון לחולה מפרוצדורה רפואית. הוא ציין כי הוא עצמו אינו נוהג לומר שאין סיכון, אלא מבהיר שיש סיכונים ובמקרים המתאימים מגדיר אותם כמזעריים (עמ' 586, ש' 13).

182. פרופ' שבת העריך את הנכות הניורולוגית שהתובעת סובלת ממנה ב-15% בלבד וחלק על קביעתו של פרופ' נרובאי לגבי העבר הרפואי. עמדתו היא כי כל הנכות היא תוצאה של התחלואה

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

הבסיסית שממנה התובעת סבלה. בעדותו הוא אישר כי נכון יותר היה להיעזר בסעיף הסל ולא בסעיף הנכות שקבע אך הערכתו נותרה כי הנכות היא 15% (עמ' 643, ש' 29-30).

חוות הדעת של פרופ' גיל לוי

183. פרופ' לוי, רופא נשים ומיילד ומומחה לאורוגניקולוגיה, נתן חוות דעת מטעם הנתבע. הערכת הנכויות שקבע היא נמוכה יותר: 10% בשל הפרעות קלות של מערכת העיכול, שבאה לידי ביטוי בצורך בריקון על ידי חוקנים, 10% בשל הפרעה של תכיפות ודחיפות במתן שתן; 10% בשל הפרעה תחושתית באגן ובגפיים התחתונות שכוללת גם ירידה תחושתית ביחסי המין. הוא חלק על קביעת הנכויות של ד"ר קונדריאה. הוא הבהיר בחקירה הנגדית כי קביעותיו הן באשר למצבה של התובעת בעת הבדיקה, מבלי שיכריע מי מבין מגוון הטיפולים שקיבלה אחראי למצבה (עמ' 650, ש' 4-6).

עיקרי טענות התובעת

184. התובעת מבקשת ללמוד על אחריותו של הנתבע ועל חבותו לשאת בנזק שנגרם לה, משתי עילות מצטברות וחלופיות – הזרקת מתילן בלו, וההבטחה החד משמעית שנתן ולפיה ההזרקה אינה יכולה לגרום לשום נזק.

185. בכל הנוגע להזרקת מתילן בלו נסמכת עמדת התובעת על כל המומחים שהיו תמימי דעים שהזרקתו של מתילן בלו באותן נסיבות הייתה התרשלות, שכן מדובר בחומר נוירו-טוקסי. לטענת התובעת, שימוש במתילן בלו, מביא גם להטלת אחריות על מדיקל סנטר, בשל הימנעותה מפיקוח ובקרה על עבודתו של הנתבע.

186. אשר לטיב ההסבר שניתן ולהעדר ההסכמה - התובעת נשענת על כך שהמידע שנמסר לה היה מטעה וחסר, כאשר הובטח לה מצדו של הנתבע באופן חד משמעי כי אין בפרוצדורה כל סיכון, למעט שלא תצלית, אך היא בוודאי לא תזיק לה. התובעת טוענת כי סטנדרט הגילוי לחולה לגבי הסיכונים צריך להיות ברמה הגבוהה ביותר מקום בו מדובר בפרוצדורה אלקטיבית במסגרת הרפואה הפרטית.

187. לדידה של התובעת על הנתבע, וגם על מדיקל סנטר, לגלות לה את כל הסיכונים, אשר אדם סביר היה מייחס להם חשיבות בהחלטתו אם להסכים לטיפול רפואי וזאת מכוח חוק זכויות

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

החולה, וכי חובת הגילוי חלה על סיבוכים נדירים ולא רק על הסיבוכים השכיחים. מכל מקום, תוצאה שבה נגרם נזק חמור כמו זה שנגרם לתובעת היא סיכון מהותי ועל-כן חלה על הנתבעים, הנתבע ומדיקל סנטר, החובה לספק לתובעת את מלוא המידע הדרוש לצורך קבלת החלטה מושכלת, דבר שלא נעשה, אלא ההיפך. התובעת הוטעתה לחשוב שאין כל סיכון והסכמתה הושגה תוך שימוש במצג כוזב.

188. לטענת התובעת מדובר בתקיפה, שאינה דורשת הוכחת קשר סיבתי, ומכל מקום נוכח הפרת חובת הגילוי ואי קבלת הסכמה מדעת יש לחייב את הנתבעים לשאת בנזקי התובעת במלואם. לחלופין, נטען להעברת הנטל מכוחו של הכלל הראייתי - הדבר מדבר בעדו. לטענת התובעת מתקיימים התנאים הקבועים בסעיף 41 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], שכן התובעת אינה יודעת את נסיבות הנזק, הנתבע ביצע פעולה שהובילה לנזקים מיידיים, באמצעים, בפיקוח ובידיעת מדיקל סנטר, ותוצאות אותה פרוצדורה היא נזק ברור, שהתרחשותו מתיישבת עם המסקנה שלא נקטו זהירות סבירה מאשר עם המסקנה שזהירות כזו ננקטה. לדידה של התובעת די בכך שמטופל נכנס בריא ויצא חולה – כדי להעביר את הנטל.

189. באשר לקשר הסיבתי, התובעת טוענת כי העובדות הברורות הן שמיד לאחר ההזרקה לעמוד השדרה נגרם נזק עצבי באזור ההזרקה שהביא לנזקים נוירולוגיים קשים – תופעות של קאודה אקווינה – שיתוק בצורת אוכף מכנסיים והפרעה קשה בסוגרים. התובעת נסמכת על חוות הדעת של פרופ' נרובאי וד"ר קונדריאה – על קשר סיבה-תוצאה בין ההזרקה לבין הפגיעה העצבית בתובעת. סמיכות הזמנים נלמדת מהתיעוד הרפואי ומתלונות התובעת, והקשר הכרונולוגי מבסס קשר סיבתי בהתאם למאזן ההסתברויות, כפי שעולה מהגייון הדברים ומהשכל הישר.

190. לטענת התובעת אף פרופ' שבת הסכים לכך שההזרקה גרמה להפרעה מיידיית שהתבטאה בשיתוק ובהפרעות בסוגרים, אך סבר שהמדובר ב"תופעה חולפת", שמקורה בהזרקת חומרי הרדמה עם הסטרוואידים. זו טעות והטעיה, שכן ההרדמה הייתה מקומית, ולא ניתן להסביר באמצעותה את הנזק שנגרם. מכל מקום, לפרופ' שבת אין הסבר חלופי בעל משקל לנזק, שנגרם לאחר ההזרקה, ויש לדחות את הטענה.

191. על רקע זה התובעת מבקשת לדחות את חוות דעתו של פרופ' שבת, שניתנה לדעתה מתוך חתירה לתוצאה מסוימת, ללא הישענות על מסמכים רפואיים ועובדות, אלא עוסקת בהשחרת

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

פניו של המומחה מטעם התובעת. התובעת טענה כי פרופ' שבת סתר את עצמו באמרו שצריך היה לנתח את התובעת מיד לאחר ההזרקה, אך מצד שני טען שהתופעות חולפות מההרדמה ולכן לא צריך לנתח.

192. לסיכום ביקורתה על פרופ' שבת, התובעת טוענת כי פרופ' שבת השתלח ללא כל הצדקה בפרופ' נרובאי, סתר את עצמו באשר למידע שעמד לרשותו על ההזרקה ומה הוזרק, לא ידע על הפערים שהיו בקשר למספר המחטים שהוחדרו לתובעת, ועוד.

193. התובעת מבקשת לדחות את הטענות לפיהן מצבה הוא תוצאה של הניתוחים ולא של ההזרקה. היא מפנה לעדותה ולעדויות בן זוגה על כך שמצבה השתפר לאחר הניתוח הראשון והיא חזרה לתפקוד מלא בבית ובעבודה. דברים אלה נתמכו גם בתיק הרפואי שממנו עלה כי רק חצי שנה לפני ההזרקה התגברו כאבי הגב והפריעו בעיקר בישיבה, אך אין להשוות זאת לתופעות שהופיעו בעקבות ההזרקה ומיד לאחריה – שיתוק והפרעה בסוגרים שלא היו קודם לכן. לכן, לטענת התובעת קיים קשר סיבתי מלא בין ההזרקה לבין מצבה כעת.

194. בהתייחסה לטענות הנתבעים כי מקור הנזק הוא ארכנואידיטיס, התובעת טוענת כי לא אובחנה כסובלת ממחלה זו קודם להזרקה, והדבר לא נרשם ברשומות הרפואיות או בפענוחי בדיקות ההדמיה. בכל מקרה, גם לו הייתה מאובחנת כסובלת מארכנואידיטיס, לא ניתן לקבל את ההנחה שרק בסמיכות להזרקה החלה מחלה זו לתת את אותותיה, ללא קשר להזרקה אלא סדר הדברים הוא אחר, ההזרקה היא שגרמה לנזק מיידי והובילה להתפתחות או לביטוי של ארכנואידיטיס.

195. אשר לנכות הרפואית - התובעת מבקשת לאמץ את חוות דעת המומחים מטעמה ועל יסודן להניח שנכותה עולה על 100% ומורכבת מנכות נוירולוגית של 45%, נכות בגין אי שליטה על ההפרשות בגובה של 80%, נכות בגין אי שליטה על מתן שתן בגובה 50%, נכות בגין אין אונות נשית בגובה 30%. השוואת מצבה לזה שהיה לפני ההזרקה, מחייבת את המסקנה שההזרקה אחראית למרבית הנכות, ולכן יש לקבוע כי רק 5% מתוך הנכות של 50% בתחום הנוירולוגי למצבה של התובעת עובר להזרקה, כפי שקבע פרופ' נרובאי, וזאת אף בהנחה שלא ניתן לזקוף לחובת ההזרקה את נכותה בתחום האורתופדי, עקב הגבלת התנועה בעמוד השדרה, שבגינה קבע פרופ' נרובאי נכות של 20%.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

196. התובעת מבקשת לדחות את קביעותיו של פרופ' שבת שקבע נכות של כ-15% על יסוד סעיף נכות לא נכון שעניינו פגיעה בעצב ברגל אחת, אף שהתובעת סובלת מפגיעה בעצב בכל אחת מהרגליים, ואף שיש סעיף המתאים לכך בתוספת לתקנות. בהקשר זה מבקשת התובעת לדחות את גישתו של פרופ' שבת שהחליט מהי הנכות המגיעה לתובעת, ללא קשר לסעיפים ואף שהיא סובלת מפגיעות ברורות שסעיפי הנכות מתייחסים אליהם.

197. באשר לנכות האורולוגית, נסמכת התובעת על כך שקודם להזרקה לא היו לה הפרעות בתחום זה, ואלה הופיעו מיד לאחר ההזרקה, כך שהיא סובלת מהפרעות בשני הסוגים, נאלצת לרוקן את עצמה עם מרוקנים, סובלת מתכיפות ודחיפות במתן שתן וסובלת מאין אונות נשית. לדידה יש בכך כדי להביא לאימוץ הקביעות של פרופ' קונדריאה.

198. את עמדתו של ד"ר לוי - התובעת מבקשת לדחות, שכן אין לקבל את הערכתו כי מכלול ההפרעות נובע מהניתוח הקודם ולא מההזרקה. עמדה זו אינה עולה בקנה אחד עם התייעוד הרפואי, שאינו מלמד על הפרעות כאלה לפני ההזרקה אלא רק לאחריה.

עיקרי טענות הנתבעים

199. הנתבע כופר בכך שהוא אחראי לנזקי התובעת, בין היתר בהתבסס על גרסתו שלא הזריק לה מתילן בלו.

200. לטענת הנתבע אין קשר סיבתי בין ההזרקה לבין הנזק, וזאת בהיעדרו של ממצא התומך בקשר בין שימוש במתילן בלו לבין התופעות שמהן התובעת סובלת. בקשר לכך, הנתבע מדגיש את ההסתרה של תוצאות היעוץ של התובעת עם מומחה בתחום הנוירו-טוקסיקולוגיה, שאליו נעשתה פנייה לצורך התביעה. לא הוכח מהו המינון שיכול לגרום נזק, והאם אכן השימוש בו הוא שהביא למצבה של התובעת.

201. את עיקר הטענות, הנתבע מפנה לכך שחוות הדעת מטעם התובעת מתעלמות ממצבה הבסיסי, מהתלוונות ומהממצאים המשמעותיים העולים מתוך התיק הרפואי, בתקופה שקדמה להזרקה, וכן מהשלכותיהם של הניתוחים שהתובעת עברה לפני ולאחר הזרקה. בהקשר זה הנתבע מצביע על כך שלתובעת הייתה מחלה בסיסית מאובחנת של ארכנואידיטיס, שאובחנה עוד לפני הטיפול, ויש בה כדי להסביר את מצבה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

202. הנתבע מבקש לדחות את קביעותיו של פרופ' נרובאי. לטענת הנתבע לקביעותיו של פרופ' נרובאי שייחס לעבר נכות של 5% בלבד אין יסוד והן מתעלמות ממצבה של התובעת עובר להזרקה ומהמסמכים הרפואיים הרבים שהוצגו. לא זו אף זו, פרופ' נרובאי כלל לא התייחס לקיומה של ארכנואידיטיס מתועדת בהדמיות, שהתובעת עברה לפני ההזרקה ובחר להתעלם מכך, כמו גם ממצבה לאחר שני הניתוחים הנוספים.

203. הנתבע מפנה לשינוי שחל בעמדתו של פרופ' נרובאי ולפיו נכותה של התובעת לפני ההזרקה עמדה על 20% והמסקנה הנובעת מכך היא שמצבה האורתופדי של התובעת לאחר ההזרקה זהה למצבה לפני כן.

204. הנתבע חולק על הגישה הנסמכת על סמיכות הזמנים בין ההזרקה לבין הנוקים מהם התובעת סובלת. הוא מצביע על כך שמדובר בתלונות שונות. מיד לאחר ההזרקה התובעת התלוננה כי היא מתקשה במתן שתן, אלא שהתובעת אינה סובלת מקושי במתן השתן אלא בדחיפות, שהיא תלונה שכיחה אצל נשים בגילה של התובעת, ואף הייתה במעקב שלימד כי הכמות ממוצעת לנשים בגילה. התובעת לא ביצעה טיפולים רפואיים שהוצעו לה, והעיקר שאין די בסמיכות זמנים כדי לבסס קשר סיבתי, כאשר ניתן הסבר אחר למצבה והוא התפתחות הארכנואידיטיס, שהתסמינים מהם התובעת סבלה זהים לתסמינים השכיחים אצל מי שסובלת ממחלה זו.

205. בכל הנוגע לטענה כי פרופ' שבת הסכים לבסוף שחלה החמרה בעקבות ההזרקה, הנתבע מציין כי מדובר בהוצאה מההקשר של דבריו, שכן פרופ' שבת התייחס לאלחוש האפיידורלי, שיכול לגרום לחסר תחושתי, ולכן אמר ששילוב הסטרואידים עם חומר מאלחש עלול להביא, כעניין זמני למשך מספר ימים, לחוסר תחושתי.

206. לטענת הנתבע, נוכח עמדתו העדכנית של פרופ' נרובאי אין לקבוע נכות בתחום האורתופדי בקשר עם ההזרקה. אשר לנכות הנוירולוגית, מפנה הנתבע לכך שפרופ' נרובאי קבע לבסוף נכות של 50% הכוללת גם את התלונות לתכיפות במתן שתן ועצירות, כאשר זקף מתוכה 5% בשל מצב קודם. אלא שלטענת הנתבע אין לקבל את הקביעה, שכן היא מבוססת על סעיף מותאם, לסעיף נכות שבו הנכות היא 20% בשל חולשה של כף הרגל, וקביעת נכות, כפי שנעשתה על ידי פרופ' נרובאי לפי סעיף 29 לתוספת לתקנות, אינה נכונה, שכן התובעת סובלת מחולשה

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

קלה ולא מחולשה בינונית. לעמדת הנתבע יש להעדיף בעניין זה את חוות דעתו של פרופ' שבת שבה נקבעה הנכות על יסוד סעיף ספציפי, וניתנה בחוות דעתו ובעדותו התייחסות למצב הקודם.

207. לנתבע טענות גם באשר לקביעותיו של ד"ר קונדריאה, בשל כך שלא ביצע בדיקות שניתן היה לערוך כדי לזהות את מקור התלונות של התובעת, לא ניתנה התייחסות לשיפור במצבה, ולסיבות אחרות שמביאות לדחיפות במתן שתן. ד"ר קונדריאה אף לא התייחס לאפשרויות הטיפול העומדות לפני התובעת שבסבירות גבוהה מאוד היו מביאות לפתרון הבעיה. מכל מקום הנתבע טוען לכפל נכויות – באשר לנכות שקבע פרופ' נרובאי ולנכות שקבע ד"ר קונדריאה.

208. אף מדיקל סנטר מבקשת לדחות את חוות הדעת שמטעם התובעת בשל כך שהן נשענות על הנחה עובדתית שאין לה בסיס, ומתעלמות מגורמים נוספים שהיו עשויים לגרום להתפתחות נזקיה של התובעת.

209. לצד טענות אלה, מדיקל סנטר, טוענת גם היא כי לא ההזרקה גרמה לנזק לתובעת אלא התובעת סבלה מכאבים והגבלות קשות בתנועה: כאבים ברגל, חולשה, הגבלת תנועות, כאבי גב תמידיים, והקרנה לרגליים. נוסף על כך עובר לביצוע ההזרקה נמצא ממצא של ארכנואידיטיס, שהוא ממצא של סיבוכים פוסט ניתוחיים, הידבקויות בין השורשים אשר גורמים לסינדרום של חוסר תחושה בבטן וברגליים. מסקנתה של מדיקל סנטר היא כי נתונים אלה מעידים על כך שעוד קודם להזרקה, הייתה התובעת פגיעה מאוד, סבלה מאי כושר המגיע כדי 100% ומנכות אורתופדית ונוירולוגית.

210. לטענת מדיקל סנטר סביר יותר שדווקא הניתוח השני, שבמסגרתו נכרת הדיסק במלואו והוכנס לכלוב בין חולייתו כדי לשמור על המרווח, הוא שהביא לנזק שנגרם לתובעת.

211. באשר לקשר שיש בין אי מתן המידע לבין הסכמתה של התובעת להזרקה, מדיקל סנטר הצביעה על כך, שהתובעת אישה משכילה, אשת מדע, שקיבלה הזרקות אפידורליות בעבר, והייתה מודעת לסיכונים העלולים להיות כרוכים בביצוע ההזרקה, ובשים לב לכך שהייתה מודעת לרגישות לסטרואידים מסוג מסוים. מסקנתה מכך היא שהתובעת ידעה היטב שהפעולה כרוכה בשיעור מסוים של סיכונים, אלא שבשל היותה נואשת לקבל את ההזרקה כמוצא אחרון בטרם ניתוח גב מסוכן, הסכימה לקבלה, והייתה מסכימה לכך, גם אם הייתה מודעת לקיומו של סיכון.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

212. בשולי טענותיה מבקשת מדיקל סנטר לקבוע, כי אף אם מוטלת עליה אחריות, יש לחלק את הנזק בינה לבין הנתבע ולקבוע את סכומי הפיצוי בהם יחוב כל אחד בנפרד.

דיון והכרעה

213. על יסוד טענות הצדדים, חוות דעת המומחים והראיות האחרות מצאתי כי יש לקבוע הקביעות הבאות בשאלת האחריות והנכות הרפואית:

א. הנתבע התרשל כלפי התובעת בהזרקות חומר מסוג מתילן בלו במהלך ביצוע ההזרקה;

ב. קיים קשר סיבתי בין ההיבט האורו-גניקולוגי של הפגיעה בתובעת (לרבות הפן הנוירולוגי הקשור לכך) לבין ההתרשלות אך לא ניתן לזקוף לחובת ההזרקה את מלוא ההיבטים של מצבה התפקודי של התובעת, ואת נכותה האורתופדית והנוירולוגית (ככל שהיא קשורה לתחלואת עמוד השדרה).

ג. הנתבע מסר לתובעת מידע מטעה על אודות סיכוני ההזרקה;

ד. קיים קשר סיבתי בין הסכמת התובעת לביצוע ההזרקה לבין המידע החסר שנמסר לה על אודות הסיכונים, ואלמלא היה נמסר המידע, כפי שנמסר, לא הייתה התובעת מסכימה לביצוע ההזרקה;

ה. מדיקל סנטר לא התרשלה כלפי התובעת, באופן ניהול הפרוצדורה בבית החולים, בכל הנוגע להחתמתה על טופס ההסכמה או בכל היבט אחר, וככל שנפלו פגמים בדרך פעילותה, אין קשר בינם לבין הנזק שנגרם ולכן דין התביעה נגדה להידחות.

ו. נכותה של התובעת כתוצאה מההזרקה ממוקדת בכל הנוגע לפגיעה האורו-גניקולוגית בלבד (דחיפות במתן שתן, עצירות ואין אונות) אך אין ליחס להזרקה את ההיבטים הנוגעים לתחלואת עמוד השדרה.

214. להלן אפרט את הנימוקים שהביאו אותי למסקנות אלה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

215. נוכח קביעת הממצאים העובדתיים לעיל, נראה שניתוח שאלת האחריות אינו מורכב. הנתבע הזריק, בין שעשה זאת לשק התקאלי בטעות, בין שעשה זאת לשורשי העצבים ובין שלמקום אחר, חומר נזיר-טוקסי שלא אמור היה להזריק אותו ואסור בהזרקה.

216. בהקשר זה נפנה לעמדתם של המומחים השונים באשר למשמעותה של הזרקת מתילן בלו. שני המומחים פרופ' נרובאי ופרופ' שבת אישרו זאת: כך, פרופ' נרובאי הבהיר בעדותו כי מדובר בחומר שאסור היה להזריק אותו, בשל היותו חומר טוקסי לעצבים (עמ' 451, ש' 20-25); פרופ' שבת אף הוא אישר שמדובר בחומר נזיר-טוקסי שלא צריך היה להזריק אותו לחלל הספינאלי או לחלל האפידורלי, אף שהעריך שהסבירות שיקרה משהו היא קטנה מאוד (עמ' 582, ש' 13-5). אף הנתבע עצמו לא טען שהוא מזריק אותו אלא בנסיבות חריגות ובעת שלצדו אורתופד.

217. אשר לקשר הסיבתי, בעניין זה, מצאתי להעדיף את עמדתם של פרופ' נרובאי ושל ד"ר קונדריאה בדבר קיומו של קשר סיבתי בין ההזרקה לבין התופעות שאירעו בסמוך לה, וזאת בשם לב למהותו של החומר, חומר נזיר-טוקסי, ולסמיכות הברורה של הופעת התסמינים, שבה מיד לאחר ההזרקה, שהייתה בקרבה לאזור השולט בהפרשות, נגרמה פגיעה עצבית שהביאה למהלך אירועים סוער בכל הנוגע לשליטת התובעת על מתן השתן ועל מתן הצואה (ר' עדות התובעת וכן הדברים שנכתבו על ידי הרופאים המטפלים בסמוך לאחר ההזרקה).

218. כפי שסוברים פרופ' נרובאי וד"ר קונדריאה, לעתים, די בסמיכות זמנים כזו, כדי לבסס את הקשר הסיבתי, וזאת בהיעדרו של הסבר אחר, ובשים לב למהלך הדברים שהוא כל כך מובהק (ר' ע"א 522/04 **מרכז לייזר לניתוחי קרנית נ' מחמד דיראוי**, פסקה 8 (28.6.2005), ת.א. (י-ם) 7096/05 **מרים אופנהיימר נ' זול פה מחסני מזון בע"מ**, פסקה 13 (17.12.2007), פסק דיני בת.א. (י-ם) 7074/05 **עזבון המנוח עובדיה אליהו ז"ל נ' קופת חולים כללית**, פסקה 75 (7.8.2008)). אף פרופ' שבת, ששלל את הקשר הסיבתי, היה נכון, נוכח סמיכות הזמנים והמקום, להניח החמרה זמנית.

219. אלא שאין די בקביעה כי קיים קשר סיבתי בין מצבה של התובעת בסמוך להזרקה כדי להביא למסקנה, שהתובעת טוענת לה, שמצבה הרפואי והתפקודי הוא תוצאת ההזרקה. בעניין זה מקובלות עלי טענות הנתבע ומדיקל סנטר, לפיהן חוות הדעת מטעם התובעת אינן נותנות מענה

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

מספיק לקושי הנובע ממצבה הרפואי של התובעת עובר להזרקה ומהאירועים שהתרחשו לאחריה, ובהם שני הניתוחים.

220. פירטתי לעיל בהרחבה את התיעוד הרפואי, ממנו נלמד כי התובעת עברה ניתוח אחד, אך לאחריו לא מצאה מזור לכאביה והיא סבלה מגבלות תנועה ותפקוד. עוד לפני ההזרקה הוברר כי היא חייבת לעבור ניתוח נוסף – לקיבוע עמוד השדרה, וזאת על רקע תסמונות שתוארו כ- Drop Foot ומשיכה ברגל (ר' התיעוד שערך ד"ר פלדמן ביום 26.4.2007, התיעוד שערך ד"ר רפפורט ביום 5.9.2007 והדברים שכתב ד"ר אשכנזי ביום 11.11.2008 – כפי שפורטו לעיל). לצד זאת אובחנה התובעת כמי שסובלת מארכנואידיטיס – שגם היא אינה תוצאה של ההזרקה. הניתוח השני אף הוביל לניתוח שלישי.

221. הנה כי-כן, בכל הנוגע לקשר הסיבתי איני מקבל את עמדתו של פרופ' נרובאי שלטעמי המעיט, שלא לומר המעיט מאוד, במשקל שייחס לגורמים האחרים למצבה של התובעת ויש להעדיף בהקשר זה את גישתו של פרופ' שבת.

222. עמדתי היא כי נוכח העדויות האובייקטיביות על תלונותיה של התובעת ועל מצבה לפני ההזרקה, קיומה של ארכנואידיטיס, ועדויות לקיומה של תופעת ה-drop foot, וכן האירועים לאחר ההזרקה שכללו שני ניתוחים בעמוד השדרה, אין לייחס את הנכות האורתופדית, על המגבלות שהביאה, ואת כל הכרוך בתחלואת עמוד השדרה להזרקה, וכך גם אין לייחס באופן מלא, אלא חלקי בלבד את הנכות הנוירולוגית.

223. הפגימה היחידה שהתובעת סובלת ממנה, ושאותה ניתן לקשור להזרקה באופן מלא היא זו הנוגעת למצבה האורולוגי – גניקולוגי של התובעת שעניינו הדחיפות במתן השתן, העצירויות והצורך להסתייע במרוקנים והתלונה בדבר אין אונות. בעיות רפואיות אלה כוללות גם היבט נוירולוגי, שכן מקורן ככל הנראה עצבי, אך אין לייחס להזרקה את מלוא הנכות הנוירולוגית, אלא רק את זה הכרוכה בהיבטים אלה בלבד של התחושה באגן, על השלכותיה, ולקבוע כי רק חלק זה קשור סיבתית להזרקה.

224. לצד הקביעה בדבר ההתרשלות והקשר הסיבתי הנוגעים להזרקה מתילן בלו, מצאתי כי הנתבע הפר את חובתו למסור לתובעת את המידע הרלוונטי על הסיכונים הכרוכים בהזרקה. אין

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

המדובר במידע רחוק, או לא חשוב, אלא בהצגה מטעה של פרוצדורה, שברור שיכולים לנבוע ממנה סיכונים, כפרוצדורה בטוחה לחלוטין, כך שהנזק היחידי ממנה הוא שלא תביא תועלת.

225. הצגה זו הייתה מטעה לדעתם של המומחים והיא אכן מהווה הפרה של חובת הנתבע לקבלת הסכמה מדעת לטיפול.

226. סעיף 13 לחוק זכויות החולה קובע כי:

"(א) לא יינתן טיפול רפואי למטופל אלא אם כן נתן לכך המטופל הסכמה מדעת לפי הוראות פרק זה.

(ב) לשם קבלת הסכמה מדעת, ימסור המטפל למטופל מידע רפואי הדרוש לו, באורח סביר, כדי לאפשר לו להחליט אם להסכים לטיפול המוצע; לענין זה, "מידע רפואי", לרבות –

(1) האבחנה (הדיאגנוזה) והסקות (הפרוגנוזה) של מצבו הרפואי של המטופל;

(2) תיאור המהות, ההליך, המטרה, התועלת הצפויה והסיכויים של הטיפול המוצע;

(3) הסיכונים הכרוכים בטיפול המוצע, לרבות תופעות לוואי, כאב ואי נוחות;

(4) סיכויים וסיכונים של טיפולים רפואיים חלופיים או של העדר טיפול רפואי;

(5) עובדת היות הטיפול בעל אופי חדשני."

227. הצגת הדברים מצד הנתבע לא לימדה על כל סיכון אפשרי אלא ההפך, הציגה את ההזרקה - כזו שלא נשקף ממנה סיכון כלל למעט אי הצלחתה. הצגת דברים זו אינה מקיימת את החובה המוטלת על הנתבע מכוח חוק זכויות החולה בכלל, ובפרט בהינתן כי המדובר בניתוח אלקטיבי, במסגרת רפואה פרטית ולא בטיפול חרום (ר' ר' ע"א 522/04 מרכז לייזר לניתוחי קרנית נ' מחמד דיראוי, פסקה 15 (28.6.2005), ע"א 6153/97 שטנדל נ' פרופ' יעקב שדה, פ"ד נו (4) 746, 758-757 (2002)).

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

228. לדידי, נובעת מכך גם הקביעה לעניין הקשר הסיבתי. התובעת אכן הייתה במצוקה על רקע ההפניה לניתוח נוסף והחשש ממנו, אך מכך לא נובעת המסקנה כי הייתה מבצעת כל פרוצדורה שהיא במנותק מהסיכון בה אלא להיפך. הרושם שעשו עלי עדויות התובעת ובן הזוג היה שהם פנו לנתבע לאחר הפנייה מהאורתופד, נסמכו על ניסיונו ועל הבטחתו לכך שאין כל סיכון. בשל כך, היו נכונים לביצוע כמעט מידי של ההזרקה ולתשלום סכום נכבד עבורה. מכאן, שגם מההיבט הזה חב הנתבע כלפי התובעת בגין הנזק שנגרם לה בשל ההזרקה.

229. אוסיף בקצרה כי באין מתן ההסבר המלא על קיומם של סיכונים גרם הנתבע לתובעת לנזק ראייתי, ששולל ממנה את האפשרות להוכיח את הקשר הסיבתי, ומטעם זה יש להעביר את הנטל להוכחת היעדרו של קשר סיבתי אל הנתבע, נטל שהנתבע לא עמד בו (לעניין הנזק הראייתי והנזק הראייתי "המובנה" ר' ע"א 9328/02 מאיר נ' ד"ר לאור, פ"ד נח (5) 54 (2004); ע"א 11035/07 שירותי בריאות כללית נ' שגיב אביטן, פסקה 14 (20.7.2011); ע"א 4584/10 מדינת ישראל נ' רגב שובר, פסקה (4.12.2012)). כן ר' לעניין הפעלת דוקטרינת הנזק הראייתי בכל הנוגע למחדל שמנע מהנפגע להוכיח את הקשר הסיבתי - ע"א 1556/07, 1474, 1457 עיריית הרצליה נ' ארי כץ (14.1.2009), רע"א 2063/16 הרב יהודה גליק נ' מדינת ישראל, משטרת ישראל, פסקה כט לחוות דעתו של כב' המשנה לנשיאה א' רובינשטיין ופסקה 27 לחוות דעתו של כב' השופט י' עמית (19.1.2017) וכן ר' הדברים שכתב כב' השופט עמית בע"א 1503/15 מדינת ישראל נ' ציפורה איבי, פסקאות 7-9 לחוות דעתו של השופט עמית (3.9.2015) וכן ר' ע"א 3900/14 ל.ד. נ' המרכז הרפואי הלל יפה, פסקה 15 (2.12.2015).

230. לא מצאתי ממש בטענות כלפי מדיקל סנטר. אני נכון להניח כי ניתן היה לצפות התנהלות מסודרת יותר מצד מדיקל סנטר, בביצוע הרישום באופן מוקפד יותר, באיתור האח שסייע בפרוצדורה, בהגשת טופס ההסכמה ובהבאתם של עדים רלוונטיים, אלא שנוכח כל האמור לעיל, לאור הממצא שהוזרק לתובעת מתילן בלו, וכי נפל פגם בדרך הצגת הדברים מצד הנתבע – הרי שאין לייחס לפגמים ברישומים, לאי-הימצאותו של טופס ההסכמה, ולהיעדרם של העדים – משמעות.

231. נוסף על כך, מקובלת עלי עמדת מדיקל סנטר כי בנסיבות המיוחדות של מקרה זה, שבו התובעת פנתה ישירות לנתבע, ללא קשר למדיקל סנטר, וללא כל הסתמכות על הימצאות המרפאה שבה הנתבע מבצע את הפרוצדורה דווקא במדיקל סנטר, ובהינתן שלא הוכח קיומו של כל פגם

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

בהתנהלות מי מגורמי מדיקל סנטר בתפקוד הרפואי, או מעורבות מצדם בעריכת הפרוצדורה ובקבלת ההחלטות, בידיעתה של התובעת, אין מקום להטלת אחריות על מדיקל סנטר (ישירה או שילוחית).

232. אשר לקביעת הנכות הרפואית, ספק בעיני אם נדרשת קביעה מספרית של אחוזי הנכות, לצורך הערכת הנזק. אציין כי נוכח הקושי באימוץ איזו מחוות הדעת באשר לנזק שקלתי את האפשרות, בטרם שמיעת הראיות ואף עם כתיבת פסק הדין, למנות מומחה מטעם בית המשפט לצורך הערכת הנכות, אלא שהחלטתי להימנע מכך נוכח פרק הזמן שבו ההליך תלוי ועומד, נוכח המשמעות המעשית הנמוכה יחסית של קביעה זו לשומת הפיצוי (אציין כי הצדדים לא ביקשו מינוי מומחה).

233. על פני הדברים בכל הנוגע לנכויות האורתופדיות והניירולוגיות, אין למעשה מחלוקת כי הנכות האורתופדית קשורה במלואה לתחלואת הגב ולניתוחים שנעשו בעמוד השדרה. בהתייחס לנכות הניירולוגית, קבע פרופ' נרובאי נכות של 50% כנכות משולבת, שכוללת את ההיבטים הניירולוגיים הקשורים בהזרקה ואת אלה הקשורים בתחלואת עמוד השדרה. דעתו, שלפיה יש לזקוף 90% מהנכות הזו להזרקה ורק 10% מתוכה (שהם 5%) להיבטים הניירולוגיים הקשורים למצב התובעת ללא קשר להזרקה אינה יכולה להתקבל, בשים לב למצבה של התובעת עובר לתאונה כפי שתואר בתיעוד הרפואי, לכך שנמצאה אצלה חולשה עוד קודם לכן, והייתה תופעה של drop-foot. פרופ' נרובאי אף לא הביא בחשבון קיומה של ארכנואידיטיס שהתפתחה ככל הנראה עוד קודם להזרקה על כל הכרוך בה.

234. זאת ועוד, קביעתו של פרופ' נרובאי הניחה שמצבה של התובעת מתאים לחולשה בינונית (ר' סעיף 29 (2) לתוספת לתקנות). הגדרת "חולשה בינונית" מתייחסת למי שהולך תוך שימוש בעזרים מעבר לסדים קצרים, אלא שהתובעת אינה עושה כן ולכן נראה כי אין מדובר בסעיף רלוונטי ומצבה של התובעת קרוב יותר לחולשה קלה.

235. מן הצד האחר אף את גישתו של פרופ' שבת לא ניתן לקבל. לא הוברר מדוע לא ניתנה נכות עבור פגיעה עצבית בשתי הרגליים ולא ברגל אחת, ומדוע לא נעשה שימוש בסעיף המתאים. פרופ' שבת אישר כי אכן נכון היה לפנות לסעיף הסל, אך לא מצא לקבל שנכותה של התובעת עולה על 15%, כפי שקבע אף שעל פני הדברים קבלת גישתו אמורה להביא לנכות של 30%.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

236. באשר לנכות האורולוגית - הפערים בין המומחים גדולים אף ששניהם מסכימים למעשה שהתובעת סובלת מתכיפות ודחיפות במתן שתן, מהפרעות במערכת העיכול, מעצירות ומאין אונות. הנכויות שקבע ד"ר קונדריאה מגיעות אל למעלה מ-100% (ללא שקלול) בעוד שד"ר לוי קבע נכות של 10% בגין ההפרעה במערכת העיכול, 10% בגין התכיפות והדחיפות במתן שתן, ו-10% בגין ההפרעה התחושתית באגן ובגפיים התחתונות.

237. גם קביעות אלה מעוררות קושי. ד"ר קונדריאה קבע נכות שעינה אבדן שליטה מלא על סוגר פי הטבעות, וזה אינו מצב הדברים, ואף קביעתו לגבי הנכות מתן השתן ניתנה לפי סעיף 23(2)(א)(4) לתוספת לתקנות, שעניינו בתכיפות של פעם בשעה או יותר, וגם הנחה זו אינה תואמת את המצב. אמנם המדובר בנכויות מותאמות אך הן מבטאות מצב חמור מזה של התובעת. יתר על-כן לא נבחנה חפיפה אפשרית בין התחומים השונים.

238. נראה כי דווקא הנכויות שד"ר לוי הציע לקבוע תואמות יותר את מצבה של התובעת, אך בהן לא ניתן ביטוי להיבט הנוירולוגי, ויתכן שיש המעטה מסוימת במידת החומרה של ההפרעה התחושתית באגן ואולי הייתה הצדקה לקביעת נכות גבוהה יותר.

239. כך או כך, כפי שאפרט להלן בכל הנוגע לראשי הנזק שונים, לא מצאתי צורך להכריע ולקבוע את הנכויות הרפואיות באופן חד, אלא להידרש לפגיעות התפקודיות. מצאתי כי התובעת סובלת בעקבות ההזרקה מתכיפות ודחיפות במתן שתן, מהצורך בשימוש במרוקנים בשל עצירות, וממידה כזו או אחרת של אין-אונות נשית, ואתיחס לפגימות אלה, בעת הערכת הנזק.

הנזק

ההיבטים התפקודיים ומצבה של התובעת

240. עובר להזרקה הייתה התובעת דוקטורנטית למדעי החיים בXXXXXXXXXXXX. היא תיארה בתצהירה את הסבל ואת כאבי הגב שמהם סבלה. בהתייחסה למצבה לאחר ההזרקה היא סיפרה כי בימים הסמוכים לא הצליחה לעמוד וללכת, לא הייתה מסוגלת לתת שתן ולמעשה סבלה משיתוק. בהמשך לכך היא החלה ללכת הליכה איטית, מלווה בכאבים רבים ולמרחקים קצרים בלבד, אך עדיין מבלי שהייתה יכולה לתת שתן וצואה. היא הסתייעה באמה, בחברות ובבן זוגה, ולא הצליחה להסתדר בכוחות עצמה. היא השוותה בין מצבה לאחר ההזרקה למצבה לאחר

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

הניתוח הראשון, ואישרה כי אף לאחר הניתוח היה לה קושי בהליכה אך קושי זה עבר בחלוף מספר חודשים, היא התאוששה והליכתה חזרה למצב שבו הייתה לפני שהחלה לסבול מהגב – מה שלא קרה לאחר ההזרקה.

241. לדברי התובעת היא שהתה בבית כחודש לאחר ההזרקה ויצאה רק לביקור אצל רופאים, סבלה מכאבי גב, שהיו כמו לפני ההזרקה בעיקר בשעת ישיבה וכמעט ולא הייתה מסוגלת ללכת. היא לא הצליחה לעלות ולרדת מדרגות.

242. ביום 26.7.2009 ונוכח מצבה היא עברה ניתוח נוסף, שלאחריו נשארה בבית למשך ששה חודשים, והרגישה שיפור איטי בכאבי הגב, אך החולשה בשרירי הרגליים ואי התחושה באזור ה"מכנסיים" נותרה ללא שינוי. לא חל שיפור בתכיפות ודחיפות השתן והבעיה ביציאות נותרה. באוגוסט 2010 עברה ניתוח נוסף לתיקון הקיבוע והוצאת הברגים.

243. מאז ההזרקה והניתוחים, התובעת לא חזרה לתפקוד מלא בעבודתה ובשאר תחומי החיים, היא סובלת כאבים בגב, בגפיים התחתונות, לחץ באגן, מתקשה במתן צואה וסובלת מתכיפות ודחיפות יומית במתן שתן, בריחת שתן, דלקות חוזרות בדרכי השתן וחוסר תחושה בקיום יחסי אישות. נוסף על כך היא סובלת חולשה ברגליים, קשיים בישיבה, תחושת שריפה המתגברת בלילות, מלווה בכאבים חזקים, חוסר תחושה במפשעה ובעכוז, התכווצויות שרירים ברגליים וחוסר בשינה המביאים לעייפות במהלך היום.

244. התובעת הוסיפה כי בעיית השליטה בסוגרים מצריכה שימוש במרוקנים פעמיים ביום, דבר היוצר קושי ביציאה מהבית בשל החשש מבריחה.

245. בחקירתה הנגדית התובעת אישרה כי סבלה מבריחת שתן אף לפני ההזרקה, אך "זה לא אותו הדבר" ו"כמעט ולא הייתה בעיה" (עמ' 63, ש' 7). היא העריכה את התדירות שבה הייתה בריחה כזו עוד לפני ההזרקה כ"מועטה מאוד" ו"זה קרה פעם ב-" (עמ' 63, ש' 12) ולא כפי שהדבר קורה מאז, כמעט בכל יום. היא אישרה שלא סיפרה על כך לרופאים שאליהם פנתה לקבלת חוות דעת משום שדובר "במקרים בודדים" (עמ' 63, ש' 18).

246. בסיכומים, עמדה התובעת על הקשיים התפקודיים שנוצרו, ובין היתר טענה כי לא מתאפשר לה לצאת מהבית ליציאות ארוכות ובכל מקרה בכל יציאה היא נדרשת לגישה מהירה

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

לשירותים, ולהכנות. היא מתקשה ללכת מרחקים ארוכים ולעלות מדרגות אלא בעזרת מעקה או אדם אחר.

247. גישת הנתבע היא כי עוד קודם להזרקה הייתה התובעת באי כושר מלא ונכותה התפקודית הגיעה ל-100%. שני הניתוחים שבוצעו לא הביאו לשיפור במצבה,

פיצוי

248. נתוני הבסיס לצורך הערכת הנזק הם:

א. תאריך הלידה – XXXXXX;

ב. תאריך האירוע – 25.6.2009;

הפסדי ההשתכרות

249. לאחר שחרורה מצה"ל בשנת 1979, החלה התובעת ללמוד לתואר ראשון בביולוגיה באוניברסיטת בן גוריון בנגב. היא סיימה את התואר בשנת 1983 והמשיכה ללימודי תואר שני, שאותם סיימה בשנת 1986. היא נישאה בשנת 1985 היא ובן-זוגה התגוררו במצפה רמון, שם עבד בן הזוג כרופא. במקביל ללימודים היא עבדה כתועמלנית רפואית בחצי משרה ולאחר מכן עסקה בהוראה כמחנכת ומורה לביולוגיה.

250. בזמן שבו בוצעה ההזרקה התובעת הייתה במהלך לימודים לדוקטורט, שבהם החלה בחודש אוקטובר 2007. היא קיבלה מלגה חודשית והייתה מגיעה לאוניברסיטה חמישה ימים בשבוע ל-6-8 שעות. עקב האירועים היא לא הייתה יכולה לחזור ללימודים למשך שבעה חודשים וכאשר חזרה צמצמה את ההיקף ל-3-4 שעות ביום ובמשך שלושה ימים. סיום הדוקטורט שלה התעכב בשל כך בשלוש שנים נוספות שבהן לא קיבלה מלגה חודשית.

251. לאחר סיום הדוקטורט היא לא הייתה יכולה להמשיך בלימודיה ולהתקבל לפוסט-דוקטורט שכן הדבר דורש עבודה במשרה מלאה. דבר זה גם לכך שהיא אינה יכולה לזכות בעבודות טובות יותר בתחום שבו היא עוסקת, והיא עובדת כעוזרת מחקר במעבדה בXXXXXXXX, בחצי משרה, ומשתכרת סכום של כ-5,000 ₪. להערכת התובעת אלמלא מה שאירע מסלול חייה היה שונה, היא הייתה יכולה להמשיך בלימודי פוסט-דוקטורט, לצאת לשוק

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

הפרטי ולעבוד משרה מלאה. היא מעריכה את השכר הצפוי מעבודות אלה ב- 15,000-20,000 ₪ לחודש.

252. בחקירה הנגדית התובעת אמרה שבשנים 1995-1999 לא עבדה והתמקדה בגידול הילדים (עמ' 69, ש' 17-14), ואז כאשר הייתה בת 40 לערך החלה לעבוד כעוזרת מחקר באוניברסיטה (עמ' 69, ש' 27-25). היא בחרה לעבוד במחקר בחצי משרה וללמוד לימודים לדוקטורט (עמ' 70, ש' 27-28), תוך שהבהירה כי לא חיפשה עבודה בתעשייה במקביל (עמ' 71, ש' 10-7). התובעת העריכה כי השתכרה כעוזרת מחקר סכום של כ- 6,000 ₪ (עמ' 86, ש' 31).

253. מטעם התובעת הובא לעדות פרופסור ד' כ', שהתובעת עובדת במעבדה בניהולו מאז חודש מאי 2016. בתצהירו הוא כתב שהוא מעסיק את התובעת בהיקף של חצי משרה ומציין כי היא מוגבלת פיזית, אינה יכולה לעמוד לאורך זמן ומתקשה בהליכה. למרות זאת, היא ממשיכה להגיע בשעות מוקדמות ועובדת ככל יכולתה. לדבריו מבחינה מקצועית התובעת חוקרת רצינית, טובה ובעלת ערך. הוא העריך את עלות המעסיק של שכרו של חוקר כמו התובעת במשרה מלאה כ- 12,000 ₪ ואת שכרה של התובעת, שעובדת בחצי משרה במחצית מזה (עמ' 105, ש' 28-26). בחקירה הנגדית הוא הסביר כי התובעת מוגבלת בעבודה בעמידה אך יכולה לעבוד בישיבה (עמ' 109, ש' 15-14).

254. עד נוסף היה עמיתה לעבודה של התובעת, ר' א' ו', שתיאר את עבודתה של התובעת בXXXXXXXXX ואת השינוי שהיה בתחילת שנת 2010, עת התובעת חזרה לעבוד והחלה ללכת בצליעה, והתקשתה לשבת או לעמוד. לדבריו התובעת סיפרה שהזריקו לה חומר לעמוד השדרה והיא סובלת כאבים איומים. הוא תאר שינוי עצום בתובעת שהפכה מאדם פעיל וכשיר פיזית לאישה מוגבלת מאוד.

255. בסיכומיה, התובעת מבקשת להניח כי הייתה עובדת עד גיל 75, בשל כך שעיסוקה במחקר, וכן בשל כך שהחלה לעבוד בגיל מבוגר, ולא הספיקה לצבור זכויות פנסיוניות בצורה מלאה. היא מבקשת לפסוק לה הפסד השתכרות מלא ממועד סיום התואר (9/2011) ועד לחודש מאי 2016 וזאת לפי סכום של 15,000 ₪ לחודש. מאז חודש מאי 2016 ועד הגיעה לגיל 75 היא מבקשת לפסוק לה פיצוי המבוסס על ההפסד בפועל (ההפרש בין 15,000 ₪ לשכרה כיום 5,100 ₪ - דהיינו 9,900 ₪ לחודש). התובעת מבקשת להוסיף גם את הפסד ההפרשות הפנסיוניות. הסכום

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

המתקבל לעבר, לעתיד ועבור התנאים הסוציאליים מגיע לפי חישוב שערכה התובעת לסכום של 3,067,008 ₪.

256. לחלופין התובעת טענה כי יש לערוך את החישוב על יסוד ההנחה שהייתה יכולה לעבוד במעבדה משרה מלאה ולהרוויח סכום נוסף של 5,100 ₪. הסכום המתקבל על יסוד הפסד זה מגיע ל- 1,732,973 ₪.

257. הנתבע טוען כי לתובעת לא היה כושר לעבוד עוד לפני ההזרקה וללא קשר אליה, והיא לא עבדה ערב ההזרקה והחלה לעבוד רק בחודש מאי 2016. החלטתה שלא לעבוד ולחזור לעבודה בחצי משרה הייתה מסיבות אישיות וללא קשר לטיפול נושא התביעה, ובכל מקרה רק ההגבלות האורתופדיות הן המגבילות את התובעת. את הטענה לכך שהתובעת הייתה מוגבלת משך 7 חודשים בשל ההזרקה מגדיר הנתבע כ"שקר מוחלט" ומפנה לעדותם של פרופ' נרובאי וד"ר אשכנזי בדבר הקשר בין הניתוח השני שנעשה לאחר ההזרקה לבין אי הכושר. עמדת הנתבע היא אפוא כי אין לתובעת הפסד שכר לעבר.

258. באשר לעתיד, הנתבע טוען כי אין לקבל את הטענות לכך שהתובעת הייתה מסיימת את הדוקטורט מוקדם יותר וממשיכה לפוסט דוקטורט, ואז יוצאת לעבודה מכניסה. לפי החישוב שערך לזמנים השונים – התובעת הייתה נכנסת למעגל העבודה בגיל 60, והנחה זו אינה סבירה.

259. זאת ועוד, הנתבע טוען כי אין כל תימוכין לטענה לשכר של 15-20,000 ₪, לא הובאה לה כל ראיה, ואין הצדקה להעריך כושר השתכרות בגובה כזה. אין גם יסוד להנחת התובעת כי הייתה יכולה להרוויח לכל הפחות סכום הכפול משכרה כיום, בהיעדר ראיות. הנתבע אף חולק על הטענה לעבודת התובעת עד גיל 75.

260. לאחר בחינת טענות הצדדים החלטתי לפסוק לתובעת פיצוי בגין הפסדי השכר בעבר, הגריעה מכושר ההשתכרות והפסד של הפרשות לתנאים סוציאליים, על יסוד ההנחה לקיומו של הפסד חודשי בסכום של 1,700 ₪ החל מחודש מאי 2016 ועד הגיעה לגיל 67, וזאת על יסוד השיקולים שלהלן:

א. מקובלת עלי עמדת הנתבע כי אין לקשור בין ההזרקה לבין אי חזרתה של התובעת למעגל העבודה והעיכוב שחל בהשלמת התואר. כפי שצינתי לעיל עובר להזרקה היה

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

מצבה התפקודי של התובעת קשה ומורכב. חודש לאחר ההזרקה התובעת עברה ניתוח נוסף בגב שהביא לאי כושר של 6 חודשים ובעקבותיו עוד ניתוח. ניכר כי הגורם לאי החזרה לעבודה הוא תחלואת עמוד השדרה, על היבטיה השונים ולא ההזרקה ולכן איני סבור כי ניתן לתלות בהזרקה את אי החזרה לעבודה או את המועד שבו החליטה לשוב.

ב. החל מחודש מאי 2016 ועד למועד מתן פסק הדין (64 חודשים) וכן עד הגיע התובעת לגיל 67, יש להעריך את הפסדה של התובעת כהפסד המחצית השנייה של המשרה – 5,100 ₪. לא מצאתי יסוד לטענה להשתכרות גבוהה יותר, בהיעדר ראיות מספיקות לביסוס טענה כזו.

ג. מתוך סכום זה יש לזקוף לנזק שנגרם כתוצאה מההזרקה שיעור של שליש ולהעמיד את ההפסד החודשי על סכום של 1,700 ₪. בקביעת החלק היחסי נתתי דעתי לכך שהמגבלות הקשורות להזרקה, אף שהן יכולות להפריע, אינן משמעותיות כמו תחלואת עמוד השדרה שמקשה על עמידה ושיבה ממושכות.

ד. לטענה לעניין גיל סיום העבודה (75) אין כל יסוד. לא מצאתי תימוכין לטענה זו, אלא ההיפך. התנהלותה של התובעת עד עתה יכולה ללמד על סיום העבודה בגיל צעיר מהמקובל אך לא בגיל העולה על גיל הפרישה.

261. לפיכך אני פוסק לתובעת סכום של 224,000 ₪ לפי הפירוט שלהלן:

א. בגין הפסדי העבר – 64 חודשים לפי 1,700 ₪ לחודש = 109,000 ₪ (במעוגל). לסכום זה יש להוסיף ריבית מאמצע התקופה.

ב. בגין הפסדי העתיד – ממועד מתן פסק הדין ועד הגיע התובעת לגיל 67 (מקדם היוון – 53.0633) = 90,000 ₪ (במעוגל).

ג. הפסד תנאים סוציאליים – 12.5% מהפסדי העבר והעתיד – 25,000 ₪ (במעוגל).

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

עזרת הזולת

262. לדברי התובעת היא מתקשה בניהול משק הבית, זקוקה לעזרה רבה של בעלה וילדיה בכל עבודות הבית, שגוזלות ממנה כוחות רבים וזמן רב מאוד. היא נזקקת לעזרה בקניות, ובעלה הוא שמבצע את עבודות הבית, תוך שבני הזוג נעזרים בעזרה בשכר. עלות העזרה היא 415 ₪ לשבוע בעוד שקודם הייתה ההוצאה 400 ₪ לחודש.

263. בסיכומים התובעת טענה כי יש לפסוק לה פיצוי בסכום של 7,000 ₪ לחודש הראשון ולאחר מכן סכום של 750 ₪ לחודש, וזאת עבור עזרת בני המשפחה ובן זוגה של התובעת, ליווי לבדיקות לטיפולים (הסכום המתקבל 103,500 ₪). נוסף על כך, התובעת נדרשה לעזרה בהיקף של 1,800 ₪ לחודש לעומת 400 ₪ לפני ההזרקה ועל כן היא מבקשת לפסוק לה הפסד בעבר בסכום של 1,400 ₪ לחודש (הסכום המתקבל 193,200 ₪).

264. אשר לעתיד, הפיצוי המבוקש על ידי הובעת הוא לעזרה בהיקף של 3 שעות ביום, 6 ימים בשבוע בעלות של 55 ₪ ובניכוי העזרה הקיימת. הסכום המתקבל למלוא תוחלת החיים הוא כ- 850,000 ₪.

265. לטענת הנתבע העסקת העזרה הנוספת קשורה למצבה האורתופדי של התובעת ולא למצבה הנוירולוגי, והמעבר לדירה קטנה מצדיק דווקא קיטון בעלויות העזרה ולא הגדלה. עזרת בני המשפחה אינה יוצאת דופן ואינה חריגה מבחינת ההיקף ואין כל הצדקה לפסיקת פיצוי בגינה. הצעת הנתבע היא להעריך את ההפסד באופן גלובאלי בסכום של 20,000 ₪.

266. עמדתו העקרונית של הנתבע מקובלת עלי. הצורך בעזרה נובע בראש ובראשונה ממצבה האורתופדי של התובעת ומתחלואת עמוד השדרה ואין לקבל את הניסיון לייחס את מלוא הצורך בעזרה להזרקה. כך, גם העזרה שלה נזקקה התובעת החל מיום 26.7.2009 קשורה לניתוח השני ולתוצאותיו ולאחר מכן לניתוח השלישי, כאשר תרומת ההזרקה לצורך זה היא חלקית.

267. בהתאם לכך מצאתי לפסוק לתובעת בקשר עם נזקי ההזרקה על דרך של אומדן סכום של 250,000 ₪ עבור ראש נזק זה לעבר ולעתיד. בקביעת הסכום נתתי דעתי לשיקולים הבאים:

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

- א. התובעת נזקקה לעזרה צמודה בחודש שלאחר ההזרקה ועד לניתוח השני. אני מעריך את שווי העזרה של בני המשפחה בסכום של 5,000 ₪.
- ב. מאז הניתוח, ועד למועד פסק הדין, הצורך בעזרה נבע בעיקר מהתחלואה האורתופדית ולא מההזרקה, אף כי אין להוציא תרומה מסוימת של נזקי ההזרקה למצב התפקודי הכללי (שאותה אני מעריך בשליש).
- ג. התחלואה האורתופדית הייתה מביאה את התובעת החל מגיל מוקדם יחסית לצורך מלא בעזרה גם ללא קשר להזרקה.
- ד. אין להוציא מכלל אפשרות שהתובעת הייתה מגבירה את ההישענות על עזרה ככל שהשנים היו חולפות בשים לב למצבם הכלכלי של בני הזוג.
- ה. ככל שהייתי עורך תחשיב המניח הוצאה חודשית לעזרה של 3,000 ₪, מעבר לסכום שהתובעת הייתה מוציאה ממילא ללא קשר לתחלואה כל שהיא וזוקף לחובת ההזרקה שלישי – מדובר בסכום חודשי של 1,000 ₪. הסכום המתקבל עבור תקופה של כ- 10 שנים לעבר (במעוגל) הוא כ- 120,000 ₪ ועבור תקופה של כ- 13 שנה לעתיד (עד הגיעה לגיל 75 – מקדם היוון 120.8) מגיע לסכום דומה.
- ו. יובהר אין המדובר בתחשיב מדויק אלא בהערכה גלובאלית, הנשענת על הקשר הסיבתי החלקי בין מצבה של התובעת לבין ההזרקה.

הוצאות רפואיות, פרא רפואיות, אביזרים ורכישת בריכה

268. התובעת כותבת כי משך שנה לאחר ההזרקה והניתוח השני היא עשתה טיפולי פיזיותרפיה והידרותפיה דרך קופת החולים ובאופן פרטי. בהמשך ולמשך כמה שנים ניסתה מטפלים שונים וטיפולים שונים אך לא ראתה כי הדבר מוביל לשיפור ולכן הפסיקה את הטיפולים. בתצהיר היא מפרטת את סוגי הטיפולים השונים ואת העלות, מזכירה כי נשאה בעלות של מנוי לבריכה לצורך טיפולי הידרותרפיה. לדברי התובעת היא נושאת בעלות חודשית עבור מרכי צואה, תרופות נוגדות כאבים ומוצרי הגיינה וכן נזקקת למריחואנה רפואית. המדובר בעלויות שמגיעות כדי 1,000 ₪ לחודש.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

269. התובעת מבקשת לפסוק לה בסיכומים עבור טיפולי פיזיותרפיה פרטיים בהיקף של פעמיים בשבוע, עבור טיפולי הידרותרפיה פרטיים למשך מספר חודשים, עבור טיפולי פלדנקרייז בהיקף של פעמיים בשבוע, ועבור שיעורי פילאטיס בהיקף של פעמיים בשבוע. בנוסף נתבקש פיצוי עבור התשלום לכירופרקט, ועבור מנוי לבריכה.

270. לטענת התובעת היא זקוקה לטמפרטורת מים גבוהה ולכן רכשה בריכה עילית לחצר ביתה. עלות הבריכה והציוד הם 46,000 ₪ והתובעת מבקשת להחזיר לה סכום זה ולפסוק לה סכום חודשי עבור אחזקת הבריכה בסכום של 700 ₪, וכן החזר עבור אוהל, רובוט והבריכה עצמה לפי תדירות ההחלפה.

271. התובעת מבקשת לפסוק לה פיצוי עבור אביזרים נוספים – הליכון, מזרון מיוחד, ומכשיר בק-לייף וכן החזר הוצאות חודשי עבור מרככים ותרופות, העלות המוגברת של מים ומוצרי היגיינה אישית. לצד כל אלה התובעת מבקש לפסוק לה פיצוי עבור מריחואנה רפואית.

272. הנתבע טוען כי אין כל אסמכתה רפואית לכל אותם טיפולים ועזרים, ואין בחוות הדעת הרפואיות כל תימוכין לצרכי שיקום, וזאת בהיעדר חוות דעת בתחום רפואת השיקום והעזרים הנדרשים. הנתבע מבקש להתעלם ממכתבה של המרפאה בעיסוק, שלא הוגש כדין כראיה (הנתבע התנגד לכל הישענות עליו מהרגע הראשון שבו הוזכר). נוסף על כך, נטען שההוצאות הרפואיות מכוסות בסל הבריאות ואין הצדקה לפסיקת ההוצאות.

273. הנתבע מציע להעמיד את ההוצאות העודפות עבור מוצרי היגיינה אישית בסכום גלובאלי של 20,000 ₪.

274. לאחר עיון בטענות הצדדים החלטתי לפסוק לתובעת הוצאות רפואיות ואחרות (לעבר ולעתיד) בסכום של 120,000 ₪. אכן, כפי שטען הנתבע אין בפני ראיה המבססת את הצורך בכל אותם אביזרים וציוד, אך אני נכון להניח שהתובעת נדרשת להוצאות מוגברות להיגיינה אישית שיש לקשור אותן להזרקה, וכן כי נזקקה לטיפולים מיוחדים, הקשורים לכך.

275. מן הצד האחר נתתי דעתי לכך שהתובעת הייתה נדרשת לחלק לא מבוטל, וככל הנראה מרבית מאותם טיפולים או צרכים ממילא, בשל תחלואת עמוד השדרה, ואין לזקוף אותם לחובת ההזרקה, אלא לכל היותר חלק מהם.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

דיון

276. התובעת כותבת בתצהיר עהדות הראשית כי נוכח ריבוי המדרגות בביתה היא נאלצה לעבור להתגורר בבית אמה שנמצא בסמוך ואין בו מדרגות. הבית הצריך שיפוץ שעלותו 600,000 ₪, שבמסגרתו הותאם לצרכיה, תוך הרחבת הפתחים, התאמת המקלחת ויישום המלצות נוספות. כאמור, היא צירפה לתצהיר את אותו מכתב מאת מרפאה בעיסוק, שדן גם בכך, וכן קבלות.

277. בחקירה הנגדית התובעת אישרה כי לה ולבעלה נחלה חקלאית במושב וכי כתוצאה מהמעבר לבית קטן יותר, שכבר היה בנוי בנחלה, והתאמתו, היא ובעלה משכירים את הבית שבו התגוררו קודם לכן וכי דמי השכירות שאותם הם מקבלים הם 5,000 ₪ לחודש (נעמי' 68, ש' 20-24).

278. התובעת מבקשת אפוא שייפסק לה מלוא סכום עלות התאמת הדירה – 600,000 ₪.

279. הנתבע מתנגד לבקשה זו, לאחר שהוברר שמדובר בשיפוץ של דירתה הישנה של אמה של התובעת, וכי התובעת ובן זוגה משכירים את ביתם בסכום חודשי של 5,000 ₪. הנתבע מבקש לדחות את הטענה להוצאות דיון, ובכל מקרה טוען שיש לנכות את הסכום המתקבל עבור ההשכרה.

280. איני סבור כי ניתן לזקוף להזרקה את הצורך בהחלפת דיון, וממילא אין יסוד לטענות כי על הנתבע לשאת במלוא העלות של ההתאמה. ההתאמה נדרשה בשל התחלואה בעמוד השדרה, שהיא שיוצרת את המגבלה העיקרית, השיפוץ הביא לאפשרות להעמיד את הבית שממנו עברו בני הזוג להשכרה, והסכום שנתבקש חסר כל פרופורציה למה שניתן לייחס לאירוע נושא התביעה.

281. בנסיבות אלה, ובהינתן החלק היחסי של נזקי ההזרקה במצבה של התובעת, ובהביאי בחשבון שהצורך במעבר אינו בהכרח קשור במלואו, אני פוסק לתובעת סכום של 100,000 ₪.

נסיעות וניידות

282. לדברי התובעת נגרמו לה הוצאות נסיעה מרובות לבדיקות ולטיפולים והיא מתקשה בהליכה ממושכת ונזקקת לעזרה בניידות. היא משתדלת למעט בנהיגה. התובעת רכשה רכב חדש

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

ואף החליפה אותו. בחקירתה הנגדית נלמד כי הרכב הישן לא נמכר ובן זוגה משתמש בו (עמ' 78, ש' 3-1). התובעת מבקשת אפוא לפסוק לה פיצוי עבור הוצאות נסיעה מרובות וכן עבור עלויות רכישת רכב מותאם.

283. בהקשר זה נסמכת התובעת על חוות הדעת של מר קצין, בהיעדר חוות דעת נגדית מטעם מי מהצדדים האחרים. החישוב שאותו היא עורכת לפי רכב של 1,600 סמ"ק מגיע לאחר הוספת עלות רכב ראשון לסכום של כ-950,000 ₪ או לחלופין ככל שהתחשיב נערך לפי 1,300 סמ"ק – 741,000 ₪. מסכום זה התובעת מציעה לקזז את השימוש "הרגיל" ברכב – ניכוי של 35% לפי הצעתו של מר קצין או אף ניכוי נמוך יותר.

284. לטענת הנתבע לא הונח בסיס לצורך בניידות ואין לקבל את חוות דעתו של מר קצין, בשל כך שהיא אינה כוללת הפחתה של הוצאות הניידות הקבועות של התובעת שאותן הייתה מוציאה ממילא. מר קצין, כך נטען, אף לא הביא בחשבון כי התובעת נסעה עוד לפני ההזרקה ברכב מסוג קיה קארנס, שהוא בעל נפח מנוע של 2,000 סמ"ק ועלותו החודשית לפי קביעתו של מר קצין היא 2,800 ₪. הוצאות הניידות אף אינן קשורות להזרקה.

285. אף בראש נזק זה אני שותף לעמדת הנתבע שאין לזקוף לחובת ההזרקה את הצורך בניידות ולפיכך, אין לפסוק פיצוי בהתאם לתחשיב שערך מר קצין, המתעלם מכך שהגורם לצורך בניידות הוא בעיקר תחלואת עמוד השדרה ולא ההזרקה. עוד קשה להתבסס על חוות דעת זו, בשים לב לכך שהמדובר במי שהיה בבעלותה רכב, דומה לרכב שנרכש בעקבות הניתוחים וההזרקה. בנסיבות אלה לא מצאתי מקום לפסוק לתובעת פיצוי בראש נזק זה, ולהניח כי נזקי הניידות שלה, וכך גם התגמולים הניתנים מהמוסד לביטוח לאומי בגינם – הם כולם תוצאה של תחלואת עמוד השדרה. לפיכך, אין לפסוק פיצוי עבור ראש נזק זה ובמקביל אין לנכות את קצבת הניידות.

הנזק הלא ממוני

286. בתצהיר העדות הראשית התובעת מתארת כי היא סובלת ממצב רוח ירוד מאוד, שמתבטא בחוסר סובלנות ועצבנות יתר, בעיקר כלפי בני המשפחה וכי הדבר משפיע על המערכת המשפחתית והזוגית, בין היתר כיוון שאינם יוצאים כמעט לבילויים, או טיולים ואינם מארחים

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

ומתארחים. לדבריה לפני ההזרקה היא ובעלה היו יוצאים ומבלים. מתארחים, מתארחים, מטיילים בארץ ובחו"ל, מבקרים בהצגות. היא עצמה בישלה ואפתה, והייתה עצמאית. כל הפעילויות האלה נפסקו לאחר ההזרקה.

287. התובעת מבקשת פיצוי שייתן ביטוי לפגיעה הקשה, לכאבים המתמידים שמהם היא סובלת, להשפעת הפגיעה בסוגרים על כל תחומי החיים, לטיפולים הרבים שעברה מאז, ולתרופות שהיא נאלצת לקחת, והכל מתוך ידיעה כי הנזק יכול היה להימנע בנקל אלמלא ההזרקה הרשלנית. אורח חייה שונה לחלוטין והיא כמעט אינה יוצאת מהבית ומצויה בתחושת דכדוך תמידי. הסכום שהתבקש עמד על 1,000,000 ₪.

288. הנתבע סבור כי מדובר בדרישה מופרזת באופן שלא מאפשר להתייחס אליה בשום צורה ואופן, תוך שהוא טוען את הטענות שהעלה באשר לעצם קביעתה של אחריות.

289. לדידי, אין להמעיט ממידת הפגיעה הנפשית, האובייקטיבית והסובייקטיבית, הנובעת מקושי בשליטה על הסוגרים, הצורך בפנייה תכופה לשירותים, השימוש במרוקנים ואין האונות. המדובר בהיבטים שבכל הנוגע לנזק הלא ממוני, להבדיל מהנזקים הממוניים – הם משמעותיים ויש בהם כדי לפגוע פגיעה חמורה יחסית במרקם החיים הסדיר, בתחושת הערך העצמי, ביכולת לקיים חיי פנאי (לשיקולים השונים ר' ע"א 9927/06 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות ג'-ה' לחוות דעתו של כב' השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין (18.1.2015)).

290. בהינתן הזמן שחלף והריבית שנצברה, אני פוסק לתובעת בראש נזק זה – סכום של **400,000 ₪**.

291. התובעת מבקשת בנוסף פיצוי עבור פגיעה באוטונומיה בסכום של 350,000 ₪. לטענת הנתבע, המדובר בתת פרק בראש הנזק של כאב וסבל ואין מדובר בעילת תביעה או בראש נזק עצמאי. עמדת הנתבע תואמת את פסיקת בית המשפט העליון ואין מקום לפסיקת סכום נפרד עבור פגיעה באוטונומיה (ר' ע"א 2278/16 פלונית נ' מדינת ישראל, פסקאות 21-24 (12.3.2018)).

ניכוי קצבאות

292. נוכח האמור, אין מקום לניכוי קצבת נידות, ואין מקום לניכוי רעיוני של קצבת נכות כללית בשים לב להיקף ההשתכרות של התובעת, שמביא לכך שהיא אינה זכאית לקצבה כזו.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

המחלוקת הנוגעות לכיסוי הביטוחי

293. העניין האחרון העומד להכרעה הוא ההודעה לצד שלישי שהגיש הנתבע כלפי שלושה מבטחים בטענה שהם חבים כלפיו, מכוחן של ארבע פוליסות ביטוח שהונפקו, ולחלופין טענותיו כלפי מדיקל סנטר, בשל התרשלותה בכך שלא ערכה ביטוח אחריות המכסה את פעילותם המקצועית של הרופאים העובדים במסגרתה. יצוין כי בכתב התביעה נתבעו שניים מהמבטחים, הראל וחתמי לוידיס בגין אחת מהפוליסות, אך התובעת מחקה את התביעה נגד הראל לאחר שהאחרונה הודיעה לה שלא ביטחה את מדיקל סנטר או את הנתבע (לנכונותה של הודעה זו נתייחס בהמשך).

294. עוד בטרם נפנה לבחינת הפוליסות, נציין כי בעת ההתקשרות בין הנתבע לבין מדיקל סנטר, נדרש הנתבע להציג אישור ביטוחים, והנתבע אכן הציג אישור כזה, שניתן על ידי גוף בשם Overseas Insurance Consultants Limited, וזאת לאחר שהנתבע רכש כיסוי ביטוחי של אחריות מקצועית רפואית כחבר ב"שקנאי בע"מ", שנעשה בחברת City Polis. תקופת הביטוח כפי שנכתבה באישור הייתה 1.7.2008 – 30.6.2009, והכיסוי חל על אחריותו המקצועית של הנתבע כמומחה לרדיולוגיה, רדיולוגיה פולשנית וטיפולית במערכת השלד, עמוד השדרה ומפרקים, הכוללת הזרקה ספינאלית תוך ורידית (נספח ט' לתצהיר הנתבע).

295. לכאורה פוליסה זו כיסתה את חבותו של הנתבע כלפי התובעת, אלא שהמבטח שאצלו נרכש הכיסוי אינו פעיל ולמעשה עוד לפני כניסת הביטוח לתוקף הוציא המפקח על הביטוח אזהרה מפני רכישת פוליסות ביטוח אצל מבטח זה (נספח י' לתצהיר הנתבע).

296. על רקע זה העלה הנתבע טענה נוספת כלפי מדיקל סנטר, שנוגעת להימנעותה מלהביא לידיעתו את מצבו של המבטח, שהנתבע הציג את אישור הביטוח שקיבל ממנו.

297. נפנה אפוא לבחינת השאלה האם המבטחים השונים, או מי מהם, חבים לשפות את הנתבע בגין הסכומים שבהם חויב כלפי התובעת ולאחר מכן נבחן את הטענה להתרשלות מצדה של מדיקל סנטר בהיבט הביטוחי.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

הכיסוי הביטוחי אצל חתמי לוידס (Chesterfield) 132266

298. פוליסה זו (נספח י"א לתצהיר הנתבע) הונפקה על ידי חתמי לוידס לנתבע בפעילותו כרדיוולוג. תקופת הביטוח שנקבעה הייתה החל מיום 8.5.2014 ועד ליום 7.5.2018, כאשר התאריך הרטרואקטיבי, שנקבע בה הוא 8.5.2014.

299. בכל הנוגע לפוליסה זו כתב הנתבע בתצהירו כי רכש את הפוליסה בעת שפתח קליניקה פרטית, והניח שהביטוח אמור להגן עליו מפני תביעות, מבלי שידע שפעילותו המקצועית בעבר אינה מבוטחת. מבנה הביטוח, החל רק על אירועים המאוחרים לתאריך הרטרואקטיבי, לא היה מובן לו, ואף אחד לא טרח להסביר, כך שלמעשה הפוליסה שרכש ריקה מתוכן, והמשמעות המעשית שלה הוא כיסוי מוגבל לנזק שאין סיכון שיתממש.

300. הנתבע הוסיף שקיבל מהמבטחת אך ורק את מסמך הרשימה – Policy Schedule, שאותו הוא צרף לתצהיר ללא תנאי הביטוח ובמסמך זה אין זכר לכך שהוא אינו מכוסה בכל מה שקשור לעבר. הנתבע גם טען כי האמור בהצעת הביטוח ולפיה אינו מתכוון לבצע הזרקות לעמוד השדרה הוא אכן נכון, אך הדבר נועד כדי לתאר את פעילותו בקליניקה בעת עריכת הביטוח, ואין לכך קשר לכיסוי פעילותו כרדיוולוג, שאינה מוגבלת בשום צורה ואופן.

301. מטעם הנתבע הובא לעדות עו"ד יהודה אוסטרומצקי, ידידו של הנתבע, שסייע לו במציאת ביטוח אחריות מקצועית. לדבריו הפנייה אליו נעשתה בשנת 2014, והוא פנה בשם הנתבע לסוכנות הביטוח בטח-תורן, עבור הנתבע. הוא מצייין כי לא הכיר את כל נושא הביטוח ולא היה מודע למורכבות הקיימת בביטוח אחריות מקצועית, והשאלה היחידה שנשאל הייתה מה גבול האחריות, ומה התאריך הרטרואקטיבי. העד הסביר שלא היה ער למשמעות קיומם של ביטוחים קודמים ולכן ציין כי המדובר במרפאה חדשה, ויצא מנקודת הנחה שהביטוח עתיד לכסות את הנתבע על כל תביעה שתוגש נגדו. לא הוסבר לו כי הביטוח מוגבל, כך שלא יכסה תביעות בקשר למקרים קודמים לא ידועים.

302. את דבר קיומו של ביטוח חלקי, שאינו מכסה תביעות קודמות ליום עריכת הביטוח הוא למד רק לאחר הגשת התביעה והוא טוען כי לא הושם דגש על ידי המבטח להסביר כי ביטוח חדש לקליניקה אינו מכסה תביעות עבר. העד הוסיף כי הטענה שלא מסר בשמו של הנתבע שהוא

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

מתכוון לבצע הזרקות במרפאה הפרטית אינה רלוונטית שכן במרפאה זו ניתן ייעוץ בלבד. הנתבע לא נשאל על פעילות קודמת וממילא לא השיב.

303. גב' נינה קודנר, מנהלת סיכונים מיוחדים בסוכנות הביטוח קופר נינוה, המייצגת את חתמי לוידיס, מתארת שקיבלה פניה בסמוך לאחר 27.4.2014 מצדה של עו"ד טובי פארי ביטר מסוכנות הביטוח "בטח" לקבלת הצעה לביטוח הנתבע בביטוח אחריות מקצועית במרפאה חדשה שפתח, וכן כי הנתבע מסר במסגרת טופס ההצעה כי לא יבצע הזרקות בעמוד השדרה. פוליסת הביטוח כללה תאריך רטרואקטיבי – 8.5.2014, והיא מכסה אך ורק אירועים שאירעו לאחר מועד זה. היא הבהירה כי המבטח לא היה מסכים לתאריך רטרואקטיבי מוקדם יותר, בשל היעדר רצף ביטוחי ובשל כך שהפוליסות הקודמות במדנס היו על בסיס אירוע. בנוסף היא הפנתה לחריגים נוספים השוללים את הכיסוי הביטוחי. לתצהיר צורפו מסמכי ההצעה שבהם נכתב במפורש בשם הנתבע כי לא מבוצעות הזרקות לעמוד השדרה.

304. העדה הנוספת, עו"ד טובי פאר, שעובדת בסוכנות הביטוח תורן, תיארה את הפנייה של עו"ד אוסטרומצקי ואת המענה שנתנה לה. היא ציינה כי נמסר טופס הצעה וניתן מענה לשאלות שבהם הוברר כין אין מבוצעות הזרקות לעמוד השדרה.

305. הנתבע טוען בסיכומים, כי נמכרה לו פוליסה חסרת ערך, כמעט ריקה מתוכן, שכן אין בה תאריך רטרואקטיבי, וכל שהיא מכסה הוא נזקיו של מטופל שקיבל טיפול רשלני בתוך תקופת הביטוח והגיש תביעה בתוך תקופת הביטוח. הסיכוי לכך לטענתו שואף לאפס, שכן בדרך כלל נדרש פרק זמן סביר להתארגנות לצורך הגשת תביעה.

306. לדידו, מקום שבו לתאריך הרטרואקטיבי חשיבות כה מהותית לעניין הכיסוי הביטוחי, המבטח חייב במתן הסבר על חשיבותו ועליו לציין זאת באותיות קידוש לבנה תוך שהוא מוודא שהמבוטח מבין את המשמעות. הסבר כזה לא ניתן לנתבע ולא ניתן לעו"ד אוסטרומצקי, שניסה לסייע לנתבע. אף הפוליסה עצמה אינה מבהירה את משמעות הכיסוי הניתן בה.

307. הנתבע חולק על טענה נוספת של חתמי לוידיס בקשר לפוליסה זו והוא היעדר הכיסוי להזרקות בהנחיית CT, נוכח האמור בהצעת הביטוח. הפרשנות שהנתבע מציע לכך היא שהוא אינו מבצע הזרקות כאלה במרפאה החדשה אך לא שהוא אינו מבקש כיסוי בגין אירועים שבוצעו בעבר.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

308. חתמי לוידיס מבקשים לדחות את ההודעה לצד שלישי כנגדם. הם מצביעים על כך שהנתבע פנה וביקש לרכוש פוליסת ביטוח עבור פעילותו במרפאה שפתח בשנת 2014, פנה לעורך דין והסתייע בו בנושא הביטוחי. אותו עורך דין, עו"ד אוסטרומצקי, לקח על עצמו לסייע לנתבע למרות שאין לו הבנה בנושא הביטוח ורכש מהחתמים כיסוי ביטוחי עבור המרפאה. עו"ד אוסטרומצקי לא ביקש וממילא לא קיבל כיסוי ביטוחי על טיפולים שבוצעו בעבר. יתר על כן, הנתבע הצהיר בהצהרת הביטוח שהוא אינו עושה הזרקות לעמוד השדרה, פעולה שאותה עשה בעבר, דבר המלמד כי לא התכוון שפעילות העבר תבוטח במסגרת הפוליסה למרפאה החדשה.

309. טענה נוספת נוגעת לתאריך הרטרואקטיבי. חתמי לוידיס טוענים כי הפוליסה קבעה תאריך רטרואקטיבי ליום 8.5.2014, מבלי שנתבקש תאריך מוקדם יותר, בשל כך שדובר במרפאה חדשה, וכפי שהעידו נציגי החתמים לא ניתן היה לרכוש פוליסה עם תאריך רטרואקטיבי מוקדם יותר, וכך גם לא היה ניתן לרכוש כיסוי להזרקות לעמוד השדרה. עוד נטען כי יש לדחות את הטענה לאי המצאתה של הפוליסה, שכן הפוליסה והרשימה נשלחו יחדיו במייל.

310. לא מצאתי כל ממש בהודעה לצד שלישי נגד חתמי לוידיס, בקשר עם פוליסה זו, ומקובלות עלי הטענות שטענו החתמים להיעדר הכיסוי. הנתבע רכש כיסוי ביטוחי מוגבל, לאחר שנעזר בעורך דין, שנטל על עצמו לסייע לו מבלי שהוא בקיא ברזי ענף הביטוח. הוברר כי מדובר בכיסוי ביטוחי מוגבל בכל הנוגע לתוקף הרטרואקטיבי, ובכל הנוגע לכך שלא יכוסו במסגרת הזרקות לעמוד השדרה.

311. אוסיף בהקשר זה כי שלא כטענת הנתבע אין הכרח בהגשת תביעה לבית המשפט ודי בכך שבמהלך תקופת הביטוח תימסר הודעה על אירוע ביטוחי, ולכן הפוליסה אינה בהכרח חסרת ערך. ערכה של הפוליסה הוא גם לצורך רכישתן של פוליסות עתידיות, שניתן יהיה לקבל במסגרתן תאריך רטרואקטיבי מוקדם על בסיס פוליסה זו.

312. מכל מקום, זה המוצר שאותו הנתבע רכש, לאחר שהתייעץ בעורך דין, שהתיימר לסייע לו, וככל הנראה לא היו לו הכישורים לכך, ואם אכן הכיסוי הביטוחי אינו נותן תמורה לפרמיה, אין לנתבע אלא להלין על עצמו, מאחר וזה המוצר שרכש.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

313. איני סבור שבנסיבות אלה הוטל על חתמי לוידס נטל לעשות מעבר למה שעשו, וכי ניתן להפוך פוליסה למרפאה שנפתחה בשנת 2014, כפוליסה החלה על אירועים שאירעו שנים לאחר, מבלי שהדבר הוסכם במסגרתה. כך הדבר גם כאשר הנתבע נשאל לגבי הזרקות, כאשר הוברר שהמבטחים אינם חפצים בביטוח פעילות זו, והצהיר שאינו מבצע אותה. המדובר אפוא במי שרכש מוצר אחד, מוגבל בהיקפו, ומבקש לקבל מוצר אחר (השוו בשינויים המחויבים לדברי כב' השופט י' עמית בדנ"א 5325/19, 5326/19 **הכשרה חברה לביטוח בע"מ נ' אבי פיקאלי**, פסקה 1 ((7.7.2021)).

314. לא ראיתי מקום לקבל את הטענות לאי המצאת הפוליסה. אין חולק כי הרשימה הומצאה, והדעת נותנת כי הפוליסה נשלחה ביחד עמה, והאמירה שהדבר לא נעשה נאמרה בצורה רפה. כך או כך, היעדר הכיסוי הביטוחי נובע מהמועדים ומההצהרה – ואלה מצוינים ברשימה ובהצעה.

315. על יסוד כל האמור יש לדחות את ההודעה לצד שלישי נגד חתמי לוידס בגין פוליסה זו.

פוליסת הביטוח של חתמי לוידס 140078

316. פוליסה נוספת שהנתבע טוען כי מכסה את חבותו היא פוליסה שהוציאו חתמי לוידס למדיקל סנטר, ובה בוטחה אחריות מדיקל סנטר. תוקפה של הפוליסה מיום 1.3.2014 ועד 1.3.2017 והיא פוליסה על בסיס מועד הגשת התביעה כאשר התאריך הרטרואקטיבי, מוקדם למועד האירוע. פוליסה זו מכסה על פני הדברים את מדיקל סנטר, והשאלה המתעוררת היא האם היא מכסה גם את אחריותו המקצועית של הנתבע.

317. הטענות בנוגע לפוליסה זו הופנו מצד התובעת ומצד הנתבע. התובעת טוענת כי המבטחת חבה בגין חבותה של מדיקל סנטר, ואף בגין חבותו של הנתבע. לפי הפוליסה יש הגנה ביטוחית ביחס לכל פעילות רפואית המתקיימת בבית החולים על ידי עובדי בית החולים והרופאים הפועלים במסגרתו.

318. הנתבע טוען כי הפוליסה חלה במועד הגשת התביעה והיא מכסה את כל מי שפעל במסגרת בית החולים על פי הסכם. לטענת הנתבע אין לקבל את עמדת חתמי לוידס, ולפיה מדובר בפוליסה

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

שירות שאינה חלה על רופאים חיצוניים, כעולה מסעיף H של הפוליסה, שכן לא הוכח מה הייתה כוונת החתמים, ואין יסוד למסקנה שהנתבע אינו מכוסה במסגרת הפוליסה.

319. מטעם חתמי לוידיס הובא לעדות מר אופיר שמעון ביטון שעובד בסוכנות הביטוח אי-און ישראל וניהל את תיק הביטוח של מדיקל סנטר מאז שנת 2014. הוא הפנה להוראות סעיף H של הפוליסה ששם נקבע כי אין כיסוי ביטוחי במסגרתה לאחריות המקצועית האישית של רופאים חיצוניים אלא רק רופאים שהם עובדים של מדיקל סנטר – בשכר או לפי חוזה העסקה – אשר עובדים מטעם או עבור מדיקל סנטר ולא רופאים פרטיים שמגיעים לבצע פרוצדורה רפואית בחצרי מדיקל סנטר, שאינם מכוסים.

320. חתמי לוידיס מתנגדים להרחבת חזית בטיעוניה של התובעת, שכן בכתב התביעה הועלתה הטענה לכך שהם מבטחים את מדיקל סנטר ואילו בסיכומים נטען שגם הנתבע מבוטח.

321. אשר להודעה לצד שלישי, החתמים נסמכים על נוסח הפוליסה ועל עדותו של מר ביטון, כי הפוליסה נועדה לכיסוי אחריותו של בית החולים ולא של הרופאים והם מפנים להגדרת "מבוטח" בעמ' 5 לפוליסה. ההגדרה אינה כוללת רופא עצמאי מסוגו של הנתבע.

322. באשר לסעיף H בפרק IV (עמ' 11) החתמים טוענים שאין שם שינוי להגדרת המבוטח והחובה על מדיקל סנטר לבדוק קיומו של מנגנון כיסוי/הגנה לרופאים העצמאיים משלימה את הגדרת "המבוטח" לפיה רופאים עצמאיים אינם מבוטחים בפוליסה של בית החולים.

323. לא מצאתי ממש בטענות התובעת והנתבע כלפי חתמי לוידיס בגין פוליסה זו. הגדרת המבוטח לפי פוליסה זו איננה כוללת רופא עצמאי, השוכר שירותים ממדיקל סנטר (ראה ההגדרה בעמ' 5 לפוליסה נספח ח' לתצהיר הנתבע). המדובר בפוליסה שהוצאה למדיקל סנטר ועבורו, כאשר הגדרת המבוטח בפוליסה היא ברורה ואינה כוללת את כל אותם רופאים עצמאיים המשתמשים במתקני מדיקל סנטר לביצוע פרוצדורות באופן עצמאי.

324. בהקשר זה מקובלת עלי, מטעמיה, הפרשנות שנתנו חתמי לוידיס למונח – Contracted – כפי שפירוטו בסיכומיהם, כאשר הכוונה היא למי שמדיקל סנטר היא ששכרה את שירותיו, בין כשכיר ובין כעובד עצמאי. קשר זה אינו הקשר בין הנתבע לבין מדיקל סנטר ואיני סבור כי ניתן לפרש את הדברים בדרך אחרת.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

325. הדרישה לוודא קיומו של ביטוח מצד הרופאים העצמאיים (כאמור בסעיף H לפרק IV) אינה מלמדת על הגדלת היקף הכיסוי, ואינה הופכת את הרופאים העצמאיים השוכרים חדרים, למבוטחים. דרישה זו מלמדת על אי רצונם של המבטחים לשאת בחבות הנובעת מטענות, כפי שנטענו במקרה זה, להתרשלות באי עריכת ביטוח עבור הרופאים.

326. אשר ליתר טענות הנתבע בכל הנוגע לפוליסה זו, אלה מקבלות מענה הולם בסיכומי החתמים, ולא ראיתי צורך להרחיב מעבר לכך. אוסיף כי לא ראיתי מקום להידרש לחוות הדעת של מר קיהל, שרובה ככולה היא חוות דעת משפטית, שאינה קבילה, כפי שפרטתי בהחלטתי מיום 3.8.2021.

הכיסוי הביטוחי בחברת הראל

327. הטענות כלפי הראל נשענות על שתי פוליסות שונות: פוליסת הביטוח שהראל הנפיקה לנתבע, ופוליסת הביטוח שהראל הנפיקה למדיקל סנטר.

פוליסת הביטוח שהראל הנפיקה לנתבע

328. פוליסה זו, שמספרה 701405119/09 היא פוליסה שאותה רכש הנתבע ביום 1.7.2009, ועל-כן היא מאוחרת למועד האירוע. אישור הביטוח והפוליסה מגדירים את תקופת הכיסוי ועולה ממנו כי מדובר בכיסוי על בסיס "יום האירוע", בכפוף לכך שהתביעה תוגש בתוך 10 שנים ממועד ביצוע הרשלנות הרפואית. בהתחשב בכך טענה הראל להיעדר כיסוי ביטוחי לאירוע המוקדם ממועד כניסת הפוליסה לתוקף.

329. הראל דוחה את כל הטענות הנוגעות לפוליסה זו. היא מפנה לכך שמועד תחילתה של הפוליסה מאוחר למועד האירוע והיא אינה כוללת כיסוי רטרואקטיבי. בחירתו של הנתבע בפוליסה זו הייתה בחירה מודעת ומושכלת מנימוקים כלכליים, והוא נטל על עצמו סיכון במודע, מתוך מחשבה שתוך זמן קצר יחל לעבוד בבית החולים מעייני הישועה ויהיה מכוסה במסגרת הפוליסה של אותו מוסד.

330. לנתבע אין טענה ממשית מדוע הוא מכוסה בפוליסה זו של הראל ונראה כי הדברים ברורים. הכיסוי מאוחר לאירוע, אין תחולה רטרואקטיבית ולכן אין כיסוי ביטוחי.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

פוליסת הביטוח שהראל הנפיקה למדיקל סנטר

331. נראה כי את עיקר יהבו תולה הנתבע בפוליסה שהראל הנפיקה למדיקל סנטר.
332. כאמור, מלכתחילה כתב התביעה כלל את הראל כנתבעת, ואולם התביעה נגדה נמחקה לאחר שמנהלת התביעות בסוכנות הביטוח מדנס, מסרה לבאי כוח התובעת הבהרה ולפיה "הנתבעים [הנתבע] והרצליה מדיקל סנטר, אינם מבוטחים באמצעותנו במקרה הנדון", וביקשה נוכח הודעה זו לדאוג למחיקתה של הראל מכתב התביעה. באי כוח התובעת אכן פעלו בהתאם לבקשה זו ומחקו את התביעה נגד הראל (נ/4).
333. עם זאת הראל נותרה צד להליך, שכן הנתבע הגיש נגדה הודעה לצד שלישי. הודעה זו התבססה על הטענה לקיומה של הפוליסה שמבטחת את הנתבע, אליה התייחסנו לעיל, אך לצדה נטענה טענה לכיסוי על בסיס "כל פוליסת ביטוח אחרת במסגרתה מבוטחת אחריות שולח ההודעה בגין תביעות אחריות מקצועית".
334. במסגרת הגשת הראיות הראל הגישה את תצהירו של עו"ד יותם שני, כעד מטעמה. בתצהיר נטענו טענות הנוגעות לפוליסה שהוציא הנתבע לאחר האירוע. בטרם מועד העדות הודיעה הראל כי היא מוותרת על עדותו ומושכת את תצהירו. בעקבות הודעה זו ביקש בא כוח הנתבע לזמן את עו"ד שני כעד מטעמו, ועו"ד שני הגיע לעדות. בעדותו התברר לראשונה על אפשרות לקיומה של פוליסת ביטוח נוספת, שבה בוטחה מדיקל סנטר בשנת 2009. בעקבות צו שניתן המציאה באת כוחה של מדיקל סנטר ביום 22.10.2020 פוליסת ביטוח אחרת, שמספרה 07-01-199895-09, שבה בוטחה מדיקל סנטר על ידי הראל.
335. לאחר מסירת עותק הפוליסה, הנתבע הגיש בקשה לצירוף הפוליסה כראיה, על אף השלב המאוחר (הבקשה הוגשה לאחר סיום שמיעת העדויות העובדתיות ובטרם הושלמה חקירת המומחים) ובה פרט את השתלשלות האירועים שהביאה למסירת הפוליסה לידי באותו שלב. הראל התנגדה לבקשה, ובכל מקרה טענה שהפוליסה אינה מכסה את הנתבע בשל שני טעמים:
- א. הפוליסה אינה מבוססת על כיסוי ביטוחי על פי מועד האירוע, אלא על מנגנון אחר, המבוסס על שני תנאים מצטברים והם כי מועד הרשלנות אירע בתוך תקופת הביטוח,

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

וכן שההודעה על התביעה או מקרה הביטוח נמסרה בתוך תקופת הביטוח – דרישה זו אינה מתקיימת;

ב. הנתבע צריך להיכלל ברשימת הרופאים שהועברה למבטח.

336. ביום 11.11.2020 קיבלתי את בקשת הנתבע והתרתי את הגשת הפוליסה כראיה נוספת (הפוליסה סומנה נ/6). במקביל אפשרתי להראל להביא עד או עדים מטעמה, כפי שביקשה.

337. ביום 9.2.2021 נחקר מר יותם הוד, סמנכ"ל ומנהל חטיבת אחריות מקצועית רפואית במדנס, שאמר ששמו של הנתבע לא נכלל ברשימת השמות של רופאי מדיקל סנטר שהועברו לחברת הביטוח (עמ' 682, ש' 9). לצד זאת הוא השיב כי אין ברשותו את הרשימה אך אין מניעה להצגתה (עמ' 688, ש' 11-14). הוא העריך שברשימה מספר רופאים שאינו מגיע לעשרות (עמ' 688, ש' 17-18), וכן כי לא מופעל שיקול דעת מבחינת הראל באשר לרופאים הכלולים ברשימה אלא הרשימה מתקבלת כמו שהיא (עמ' 689, ש' 8-11).

338. עניין נוסף שהתברר בעדותו היה שהרשימה מועברת עד ל-15 באוקטובר של אותה שנה ומשקפת את המצב ל-1 לאוקטובר. המסקנה שנלמדת מכך היא שקיימת תקופת ביניים שבמהלכה המבטחת אינה יודעת מי הם הרופאים הכלולים ברשימה. מר הוד אישר את ההנחה הזו (עמ' 690, ש' 14-18), והבהיר כי דרישת הרשימה נוגעת לתמחור ולא לכיסוי (עמ' 691, ש' 1-2) ובלשונו "אבל הכיסוי הוא לכל מבוטח, זה לא תנאי לכיסוי, זה תנאי תמחור" (עמ' 691, ש' 6). מר הוד לא ידע על קיומה של מגבלה לביטוח רופאים המבצעים הרדמות אפידורליות (עמ' 687, ש' 7-16).

339. הנתבע חולק בסיכומיו על שני הטעמים לשלילת הכיסוי הביטוחי. הוא טוען כי מדובר בטענות חדשות שלא בא זכרן בתשובה שניתנה למבוטח והן בגדר שינוי חזית. הוא מפנה לכך שמבטח המבקש לדחות את תביעת המבוטח חייב להעלות את כל נימוקי הדחייה בהזדמנות הראשונה, וכאשר טענה לא הועלתה באותו שלב המבטח מנוע מלהסתמך עליה (הנתבע נסמך בעניין זה על רע"א 10641/05 הפניקס הישראלי חברה לביטוח נ' חביב אסולין (4.5.2006) ועל הנחיות המפקח על הביטוח.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

340. מלכתחילה טענתה של הראל הייתה שלא קיים ביטוח, מאחר ומדיקל סנטר אינה מבוטחת אצלה, ולכן הטענות הנוגעות לתנאי הפוליסה הן טענות חדשות להיעדר כיסוי ביטוחי והעלאתן מנוגדת להנחיות המפקח על הביטוח).

341. הנתבע מוסיף וטוען כי בניגוד למה שהוצג, נוסח הפוליסה מלמד שהיא פוליסה המבוססת על יום האירוע ולא על מועד הגשת התביעה, וזאת נוכח הלשון שננקטה בפוליסה, ואף הראל לא חלקה על כך בתשובתה לבקשה לצירוף ראיה. משכך, הדרישה למסירת הודעה בתוך תקופת הביטוח היא חסרת כל תוקף ואף מנוגדת להוראות קוגנטיות בחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981 (להלן: **חוק חוזה הביטוח**), שדנות במשמעותו של איחור במסירת הודעה על מקרה ביטוח.

342. כך גם ביחס לטענה הנוגעת להכללתו של הנתבע ברשימה. לטענת הנתבע אין לטענה יסוד, שכן הראל לא הגישה את רשימת הרופאים שנמסרה לה, וסעיף זה אינו מנוסח כתנאי לפוליסה או חריג. המצהיר מטעם הראל העיד, כאמור, שהמדובר בעניין שהוא טכני רישומי, וממילא אין לו כל השפעה על נכונותו של המבטח לכלול רופאים כאלה ואחרים במסגרת הכיסוי הביטוחי, שניתן למדיקל סנטר. חיזוק לכך נמצא בפער הזמנים שיש בין מועד כניסת הביטוח לתוקף לבין מועד העברת הרשימה, דבר המלמד שאין מדובר בתנאי לכיסוי.

343. הראל טוענת בסיכומיה כי מדיקל סנטר לא ביקשה להפעיל את הפוליסה ולא טענה שהיא מכסה את חבותה או את חבותו של הנתבע, ולטענתה אין כיסוי בפוליסה זו לנתבע. טענתה של הראל נסמכת על כך שהפוליסה מכסה אירועים שדווח עליהם על ידי המבוטח בתקופת הביטוח ונדרשים שני תנאים- האחד – כי הרשלנות אירעה לכאורה בתוך תקופת הביטוח, והשני כי ההודעה נמסרה למבטח בתקופת הביטוח. לטענת הראל, גם אם התנאי הראשון מתקיים, התנאי השני אינו מתקיים שכן במועד ההודעה על התביעה, שהינו לכל המוקדם מועד הגשת כתב התביעה, נובמבר 2014, מדיקל סנטר לא הייתה מבוטחת עוד בהראל.

344. הראל טוענת בנוסף כי הנתבע לא נמנה על רשימת הרופאים, והכללתו ברשימה היא תנאי לכיסוי עבור פעילות רופאים במסגרת הפוליסה. היא נסמכת על עדותו של מר הוד. הראל מבקשת לדחות את הטענות לעניין אי העלאת עניין זה במכתב הדחייה שכן מכתב הדחייה התייחס לפוליסה הפרטית.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

345. לצד טענה זו טענה הראל להתיישנות, בשל הגשת התביעה נגדה לאחר תום תקופת ההתיישנות, וכן היא טוענת לאי התקיימותם של תנאי הפוליסה, בשל אי מסירתה של הודעה על מקרה הביטוח בסמוך להתרחשותו ולהגשת התביעה.

346. לאחר בחינת הוראות הפוליסה וטענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה ולפיה אף הפוליסה הזו איננה יכולה לסייע לנתבע. הראל העלתה שני נימוקים לכך שהפוליסה אינה מכסה את הנתבע.

347. הטעם השני היה – אי ציון שמו של הנתבע ברשימת הרופאים. הפוליסה קובעת לעניין זה כי:

"Name of Insured

The Contracting Party: Herzliya Medical Center Ltd., and/or International Medical Services H M C (Israel) Ltd. and/or Mediland Holdings Ltd and/or engaged by the above, each of them during the time and/or in the capacity as stated in the Policy.

The Contracting Party shall forward to M.C.I Ltd. a List specifying

- Its affiliated companies
- The names of physicians included in the full-time staff of respectively of the physicians employed or engaged on a part time basis by and of paramedical staff members of the Contracting Party and/or affiliates.

Such list to be forwarded every year prior to October 15th, reflecting the status per October 1st, of the relevant Policy year.

An affiliated company the name of which does not appear on the above mentioned list (s) shall be considered as an Insured as from the date of receipt by M.C.I. of the notification specifying the relevant name, address and scope of activities of that company.

Each of the above shall be deemed to be jointly and separately insured by the Policy, which also provides cover in respect of vicarious liability for each of the above."

348. נוכח המסקנה שאליה הגעתי, באשר לטענה האחרת, שאותה אפרט להלן, נראה כי לא נדרשת הכרעה בשאלת התקיימות התנאי. על פני הדברים, מתעורר מצד אחד קושי עם תחולת הגדרת "רופא" על הנתבע. מן הצד האחר, קבלת עמדתה של הראל אף היא מעוררת קושי, וזאת על יסוד מספר טעמים.

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

349. ראשית בפן הדיוני - הראל לא הוכיחה בדרך ראויה ומספקת שהנתבע אינו מופיע ברשימה. ככל שהרשימה קיימת, והעד, מר הוד, אף הצליח לעיין בה ולדעת האם הנתבע מופיע בה או שאינו מופיע, לא הייתה כל מניעה להציג את הרשימה, ואין להסתפק בעדותו בעל פה, מבלי לתמוך אותה במסמך או ברישום ממוחשב. אין חולק כי מר הוד אינו זוכר את הדברים, אלא עיין במסמך כלשהו ולכן נדרש היה להגיש את המסמך, אלא שהמסמך לא הוגש אף שמר הוד ציין כי אין מניעה מכך. בנסיבות אלה ולאחר שהראל נמנעה מהגשת ראייה הנמצאת ברשותה, יש להניח כי זו הייתה פועלת לחובת הראל ולדחות את טענתה כי הוא אינו מופיע ברשימה.

350. שנית, מעדותו של מר הוד עלה שאין לרשימה חשיבות מבחינת הכיסוי אלא מבחינת התמחור, וזאת בשים לב לעיתוי מסירתה בכל שנה.

351. שלישית, נוסח ההוראה בפוליסה אינו מלמד על כך שמדובר בתנאי לכיסוי הביטוחי, אלא באחד מתנאי הפוליסה, שהפרתו, ככל שהייתה אינה שוללת את הכיסוי הביטוחי.

352. כך או כך, שונים פני הדברים בכל הנוגע לתנאי המחייב מסירת הודעה או הגשת תביעה בתוך תקופת הפוליסה, ומסקנתי כי האירוע נושא התביעה אינו מכוסה בפוליסה, גם בהנחה שהנתבע נחשב כרופא המכוסה על פי הפוליסה, ונכלל ברשימה, וזאת בשל כך שלא נמסרה להראל הודעה ולא הוגשה לתביעה בתוך תקופת הביטוח.

353. הוראות הפוליסה הנוגעות לעניין הן:

"This policy provides cover for professional liability Claims, which arise out of Malpractice committed during the Period of Insurance is defined in this Policy and are firstly made and reported on or after inception Date and prior to the effective date of termination of the Policy or made and reported within an Extended Reporting Period which may be applicable, Various provisions in this Policy restrict coverage. Please read the entire policy carefully to determine rights, obligations and what is excluded from coverage.

354. שלא כנטען על ידי הנתבע, המדובר בפוליסה שחלה רק על מקרי ביטוח שדווחו למבטח בתקופת הביטוח ומבחינה זו הפוליסה מבוססת על מועד הגשת התביעה או מסירת ההודעה למבטח – claims made, ולכן מקום בו התביעה הוגשה לאחר תום תקופת הביטוח, אין כיסוי

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

ביטוחי (להבדל בין הפוליסות ר' רע"א 3304/18 פלוני נ' אליהו חברה לביטוח בע"מ, פסקה 11 (17.6.2018), וכן ראה לעניין האפשרות לפוליסה על בסיס תביעה לפי חוק חוזה הביטוח בע"א 3182/02 אשד (1980) מהנדסים ויועצים תעשייה ניהול ומכון בע"מ נ' המגן חברה לביטוח בע"מ, פ"ד נח(2) 179, 188 (2004)).

355. הנה כי-כן, אין המדובר בתנאי העוסק בעיתוי מסירת ההודעה במסגרת פוליסה המבוססת על "מועד האירוע" – Occurrence Date, אלא בפוליסה המשלבת שני אלמנטים המגבשים את הכיסוי הביטוחי – מועד האירוע ומועד מסירת ההודעה למבטח. מכאן שמועד מסירת ההודעה הוא המקום את הכיסוי הביטוחי בפוליסה והוא היוצר את מקרה הביטוח. הנה כי-כן, אין המדובר באיחור במסירת הודעה, כאמור בסעיפים 22-24 לחוק חוזה הביטוח, אלא באי התקיימותו של אחד מהתנאים המקימים את הכיסוי הביטוחי.

356. אוסיף כי אין מקום לטענה ולפיה הראל מחויבת לנימוקי הדחייה שנתנה, שכן נימוקים אלה ניתנו בהתייחס לפוליסה אחרת, והפנייה להראל מכוחה של הפוליסה הזו נעשתה בעת הגשתה כראיה בסיום ההליך. הראל התייחסה לכך בתגובתה לבקשה והעלתה את הטענות השונות.

אחריותה של מדיקל סנטר בגין היעדר כיסוי ביטוחי

357. עניין אחרון שנותר להידרש אליו נוגע לטענות לאחריותה של מדיקל סנטר, לאי עריכתה של פוליסת ביטוח המכסה את הנתבע, ולאי בדיקתו של אישור הביטוח שמסר.

358. הנתבע טען בתצהיר כי הטיפול נעשה במדיקל סנטר במסגרת כלל הפעילויות של בית החולים וכי על מדיקל סנטר היה לדאוג לקיומו של ביטוח הולם המכסה אותו בהיותו עובד תחת חוזה. למיטב הבנתו קיים ביטוח על פעילותו במסגרת הפוליסות של בית החולים וכי הוא הניח שבית החולים שהוא גוף בעל ידע וניסיון דואג לכך.

359. מהחקירה הנגדית עלה שהנתבע רכש לעצמו ביטוח, והציג אישור עליו למדיקל סנטר. הביטוח נערך דרך חברה בשם שקנאי, לאחר שהמחיר שחברה זו ביקשה עבור פוליסת ביטוח היה נמוך בהרבה מזה שהתבקש על ידי חברת מדנס (עמ' 280, ש' 25, עמ' 281, ש' 11). הנתבע הבהיר שהיה מודע לצורך ברכישת ביטוח באופן פרטי לאחר שפוטר מבית החולים איכילוב (עמ' 281, ש' 11).

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

29-31). הנתבע אישר שפוליסת הביטוח שהונפקה לו באמצעות חברת שקנאי הסתיימה מספר ימים לאחר האירוע, ביום 30.6.2009, והייתה בתוקף בעת שהאירוע התרחש. הוא הוסיף כי ציפה ממדיקל סנטר ליידע אותו שהביטוח שעשה אינו שווה דבר, ושניתנה לגביו אזהרה לציבור (עמ' 291, ש' 19-21).

360. בסיכומים טען הנתבע כי מדיקל סנטר הפרה את חובותיה כלפיו. הפרה זו באה לידי ביטוי באי שמירת הרשומה הרפואית, אך יותר מכך בהפרת החובה לדאוג לביטוח אחריות מקצועית הולם המכסה את פעילות הרופא ולדאוג לו לכיסוי ביטוחי. הוא מוסיף כי מדיקל סנטר לא הביאה את העדים הנדרשים, ובהיעדרם יש לקבוע כי לא נערכה כל בדיקה באשר לטיב הביטוח ולכך שהמבטחת שבה רכש הנתבע כיסוי אינה אמינה.

361. מדיקל סנטר טוענת כי היה על הנתבע לדאוג לערוך ביטוח המכסה את אחריותו המקצועית בגין פעילותו, הנתבע היה מודע לכך ואף דאג לביטוח כזה והמציא אישור. היא נסמכת על עדותו של הנתבע עצמו כי היה מודע לכך שקיומו של כיסוי ביטוחי הינו תנאי מוקדם לפעילותו במסגרת מדיקל סנטר, והאחרונה עמדה בחובות המוטלות עליה בכך שהקפידה לקבל את האישור על קיומו של כיסוי ביטוחי. נוסף על כך הנתבע ידע היטב שהכיסוי הביטוחי של מדיקל סנטר אינו חל עליו וכי לצורך פעילותו במדיקל סנטר הוא נדרש לרכוש ביטוח אחריות מקצועית באופן עצמאי.

362. עמדתה של מדיקל סנטר מקובלת עלי. הנתבע ידע שעליו לדאוג לעצמו לכיסוי ביטוחי, וכי עליו להציג את האישור על קיומו של כיסוי כזה למדיקל סנטר בטרם יחל לעבוד בחצריה. מדיקל סנטר לא הציגה לפני הנתבע כל מצג לפיו היא אמורה לדאוג לו לביטוח אלא ההיפך מכך, היא הבהירה לו, כפי שאישר, שעליו לדאוג לביטוח בעצמו, וכך אכן עשה. רכישת ביטוח במחיר מופחת ממבטח שבסופו של יום לא יכול לעמוד מאחורי הפוליסה היא שהביאה את הנתבע למצב בו הוא נמצא.

363. לא נעלם מעיני פסק דינו של בית המשפט העליון בע"א 8146/13 ד"ר סולימאן ג'ושה נ' בית החולים אל דג'אני (בפירוק) (21.7.2016), אלא שאין ללמוד מפסק הדין לענייננו. באותו מקרה הוטלה על בית החולים חבות בשל כך שלא ווידא כי לרופא פוליסת ביטוח המכסה את

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551-10 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

אחריותו המקצועית (פסקאות 15-21 לדעת הרוב של כב' השופטת ע' ברון, והשווה לדעת המיעוט של כב' השופט סולברג). במקרה שלפנינו העובדות שונות.

364. מדיקל סנטר דאגה לכך שהנתבע ירכוש לכיסוי ביטוחי, התנתה את האפשרות שיוכל לעבוד בחצריה בקבלת אישור על קיום ביטוח, איני סבור כי ניתן להרחיב את אחריותה של מדיקל סנטר עד לבדיקת איתנותו הפיננסית של המבטח שהנתבע בחר לרכוש ממנו פוליסת ביטוח, ולשאת בתוצאות רצונו של הנתבע לחסוך בתשלומי הפרמיות ולבחור עריכת ביטוח אצל המבטח שבו בחר.

סיכום

365. על יסוד כל האמור אני מחייב את הנתבע 1 לשלם לתובעת פיצוי לפי הפירוט שלהלן:

224,000 ₪	הפסדי השתכרות בעבר ובעתיד, אבדן תנאים סוציאליים -
250,000 ₪	עזרת הזולת -
120,000 ₪	הוצאות רפואיות ואחרות -
100,000 ₪	התאמת דיור -
400,000 ₪	נזק לא ממוני -
<u>1,094,000 ₪</u>	סה"כ

366. לסכום שנפסק להפסד השכר בעבר יש להוסיף ריבית בהתאם לאמור בפסק הדין. אין לנכות מסכום הפיצוי בגין תשלומי המוסד לביטוח לאומי.

שכר טרחה והוצאות

367. התובעת מבקשת לפסוק לה שכר טרחת עורך דין בהתאם להסכם בינה לבין באי כוחה בגובה של 25% מהסכום שייפסק. בנוסף התבקש החזר האגרה ותשלום הוצאות המשפט בהתאם לפירוט שהוגש. בהינתן ההשקעה הרבה שהושקעה מצד אחד, והפער בין הסכום שנפסק לבסוף לזה שנתבקש, איני רואה הצדקה להיעתר לבקשה במלואה, ולפיכך אני מחייב את הנתבע בתשלום שכר טרחת עורך דין בגובה של 23.4% מהסכום שנפסק (כולל מס ערך מוסף).

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

ת"א 14-10-39551 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

368. הנתבע ישיב לתובעת את הוצאות המשפט שפורטו בסיכומיה עבור הפריטים הבאים: אגרת בית המשפט, בדיקה וחוות דעת של פרופ' נרובאי, תשלום לפרופ' נרובאי עבור העדות, בדיקה וחוות דעת ד"ר קונדריאה, תשלום לד"ר קונדריאה עבור העדות, עדות ד"ר ר' א', עדות פרופ' ד' כ', הקלטה ותמלול של ישיבות, הוצאות תיעוד רפואי ומאמרים, והוצאות להעתקת מסמכים. לא ראיתי הצדקה להחזר עלות חוות הדעת והעדות של מר קצין, שהתברר שאינה רלוונטית, התשלום עבור הגישור (שאינו חלק מהוצאות המשפט), והוצאות נסיעה לירושלים (מקום בו התובעת הייתה יכולה להגיש את תביעתה לבית משפט סמוך למקום מגוריה או למשרדם של באי כוחה).

369. התביעה נגד הנתבעת 2, מדיקל סנטר – נדחית. בשים לב לקשיים שנפלו בהתנהלותה של מדיקל סנטר כפי שפורטו בפסק הדין ולליקויים בהבאת הראיות מטעמה, לא מצאתי מקום לפסוק לזכותה הוצאות. בהמשך לכך לא ראיתי מקום לפסוק לזכות מדיקל סנטר הוצאות גם בשל ההודעה לצד שלישי, וההודעה לצד שלישי נגדה נדחית ללא צו להוצאות.

370. התביעה נגד חתמי לוידיס, הנתבעים מס' 4 - נדחית. התובעת תשלם להם הוצאות בסכום של 15,000 ₪. ההודעה לצד שלישי שהגיש הנתבע נגד קבוצת חתמים זו - נדחית. הנתבע ישלם להם, בגין ההודעה לצד שלישי, הוצאות בסכום של 15,000 ₪.

371. ההודעה לצד שלישי שהגיש הנתבע נגד חתמי לוידיס (צד ג' 1) – נדחית, הנתבע ישלם להם הוצאות בסכום של 30,000 ₪.

372. ההודעה לצד שלישי נגד הראל – נדחית. נוכח התנהלותה של הראל בכל הנוגע לחשיפת הפוליסה, לא ראיתי מקום לפסוק הוצאות לזכותה.

איסור פרסום

373. לפי ההחלטה מיום 2.12.2014 ניתן צו איסור פרסום על פרטי ההליך. על פני הדברים אין לכך הצדקה למעט באשר לשמה ופרטי זהותה של התובעת (ר' סעיף 70 (ג) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984).

בית המשפט המחוזי בירושלים

1 בספטמבר 2021

בפני כב' השופט א' דראל
ת"א 39551-10-14 פלונית נ' נ' בן שושן ואח'

374. עם זאת, מאחר וניתן צו כאמור, רשאים הצדדים להביע את עמדתם באשר להסרתו, תוך השמטת הפרטים המזהים על אודות התובעת, או השמטת כל נתון אחר שאותו הם מבקשים להשמיט, וזאת עד ליום 14.9.2021.

ניתן היום, כ"ד אלול תשפ"א, 1 בספטמבר 2021 בהיעדר הצדדים.

ארנון דראל, שופט

[גרסה מותרת לפרסום]